

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. december 9.
(OR. en)

15837/22

Intézményközi referenciaszám:
2022/0402(CNS)

JUSTCIV 167
FREMP 261
JAI 1654
IA 219

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. december 8.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 695 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS RENDELETE a leszármazással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és a közokiratok elfogadásáról, valamint az európai leszármazási igazolás létrehozásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 695 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 695 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.12.7.
COM(2022) 695 final

2022/0402 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

a leszármazással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és a közokiratok elfogadásáról, valamint az európai leszármazási igazolás létrehozásáról

{SEC(2022) 432 final} - {SWD(2022) 390 final} - {SWD(2022) 391 final} -
{SWD(2022) 392 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az Unió célja a szabadságon és a jog érvényesülésén alapuló térség létrehozása, fenntartása és továbbfejlesztése, amelyben biztosított a személyek szabad mozgása, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és az alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartása.

E cél előmozdítása érdekében Ursula Von der Leyen, a Bizottság elnöke 2020-ban az Unió helyzetéről szóló beszédében kijelentette, hogy „aki egy országban szülő, az minden országban szülő”. Ezzel a kijelentésével a Bizottság elnöke arra utalt, hogy biztosítani kell, hogy ha egy tagállam megállapította a leszármazást, azt a többi tagállam is minden tekintetben elismerje. Ezt a kezdeményezést az EU gyermekjogi stratégiája¹ és az EU LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégiája² kiemelt intézkedésként határozta meg.

A javaslat **célja**, hogy megerősítse a **határokon átnyúló helyzetek által érintett gyermekek alapvető emberi jogainak és egyéb jogainak a védelmét**, ideértve a gyermekek személyazonosságához,³ megkülönböztetésmentességhez,⁴ valamint magán- és családi élethez való jogát⁵, továbbá a gyermekek örökléssel és tartással kapcsolatos jogait más tagállamban, melynek során elsősorban a gyermek mindenek felett álló érdekét kell szem előtt tartani⁶. E célkitűzéssel összhangban az uniós gyermekjogi stratégiával kapcsolatos tanácsi következtetések⁷ hangsúlyozzák, hogy a gyermekek jogai egyetemesek, hogy minden gyermeket azonos jogok illetnek meg – mindennemű hátrányos megkülönböztetés nélkül –, és hogy a gyermek mindenek felett álló érdekének a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi intézkedés során elsődleges szempontnak kell lennie, függetlenül attól, hogy az adott intézkedést a hatóságok vagy magánintézmények hozzák meg.

A javaslat célkitűzései közé tartozik továbbá, hogy a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapításával kapcsolatban a joghatóságra és az alkalmazandó jogra, valamint a leszármazás elismerésére vonatkozó szabályok tekintetében biztosítsa a **jogbiztonságot** és a kiszámíthatóságot, továbbá hogy **csökkentse** a családoknál és a tagállamok igazságszolgáltatási rendszereiben a leszármazás másik tagállamban történő elismerésére irányuló jogi eljárásokkal kapcsolatban felmerülő **jogi költségeket és terheket**.

A leszármazás tagállamok közötti elismerését azért kell biztosítani, mert a polgárok egyre gyakrabban kerülnek határokon átnyúló helyzetekbe, például akkor, ha családtagjaik élnek egy másik tagállamban, ha az Unión belül utaznak, ha munkakeresés vagy családalapítás céljából másik tagállamba költöznek, illetve ha ingatlant vásárolnak egy másik tagállamban.

¹ Az EU gyermekjogi stratégiája, COM(2021) 142 final.

² Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025), COM(2020) 698 final.

³ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 8. cikke.

⁴ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 2. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke.

⁵ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 9. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 24. cikke.

⁶ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 3. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 24. cikke.

⁷ A Tanács következtetései az EU gyermekjogi stratégiájáról, 2022. június 9., 10024/22.

A becslések szerint azonban jelenleg mintegy 2 millió gyermek lehet abban a helyzetben, hogy szüleik egy adott tagállamban megállapított jogállását valamely másik tagállam nem ismeri el minden tekintetben.

Az uniós jog már jelenleg is kötelezi a tagállamokat arra, hogy **a gyermek uniós jogból eredő jogai** tekintetében ismerjék el a többi tagállamban megállapított leszármazást, különösen a szabad mozgásra vonatkozó uniós jog, többek között az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról⁸ szóló 2004/38/EK irányelv⁹ alapján, ami magában foglalja az egyenlő bánásmódhoz való jogot¹⁰ és az olyan ügyekkel kapcsolatos akadályokra vonatkozó tilalmat is, mint például a nevek elismerése¹¹.

Az uniós jog azonban **egyéb célokból** egyelőre nem kötelezi a tagállamokat a más tagállamban megállapított leszármazás elismerésére. Az elismerés hiánya azonban jelentős **hátrányos következményekkel járhat a gyermekekre nézve**. Akadályozza őket az alapvető emberi jogaik határokon átnyúló helyzetekben történő érvényesítésében, és azt eredményezheti, hogy nem biztosítják számukra azokat a jogokat, amelyek a nemzeti jog szerint megilletik őket a leszármazásból eredően. A gyermekek ennél fogva elveszíthetik a más tagállamban fennálló öröklési vagy tartási jogaikat, illetve azt a jogukat, hogy bármelyik szülőjük a törvényes képviselőjüként járjon el egy másik tagállamban olyan ügyekben, mint az orvosi kezelések vagy az iskoláztatás. Ezek a nehézségek arra kényszeríthetik a családokat, hogy **jogi eljárást** kezdeményezzenek a leszármazás másik tagállamban történő elismerése érdekében, az említett eljárások azonban mind a családok, mind a tagállami igazságszolgáltatási rendszerek számára idő- és költségigényesek, valamint egyéb terhekkel is járnak, ráadásul bizonytalan kimenetelűek. Bár az uniós jogból eredő jogok tekintetében a tagállamok kötelesek elismerni a más tagállamban megállapított leszármazást, a családokat végső soron **visszatarthatja** a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásától, ha attól félnek, hogy egy másik tagállamban nem ismerik el minden tekintetben a leszármazást.

⁸ Lásd különösen az Európai Unió Bíróságának 2021. december 14-i, a V.M.A. kontra Stolichna obshtina ügyben hozott ítéletét (C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008), amelyben a Bíróság megállapította, hogy a tagállamok kötelesek elismerni a leszármazást annak érdekében, hogy az a gyermek, aki rendelkezik valamely tagállam állampolgárságával, mindkét szülőjével akadály nélkül gyakorolhassa a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát, továbbá a Bíróság azt is megállapította, hogy ez magában foglalja mindkét szülő olyan okmányhoz való jogát, amely lehetővé teszi számára, hogy a gyermekkel együtt utazzon.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2004.4.30.).

¹⁰ A Bíróság 1979. május 31-i ítélete, Even, C-207/78, ECLI:EU:C:1979:144 és 1999. június 8-i ítélete, Meeusen, C-337/97, EU:ECLI:C:1999:284.

¹¹ Lásd például a Bíróság 2003. október 2-i ítéletét, Carlos García Avello kontra État belge, C-148/02, ECLI:EU:C:2003:539; 2008. október 14-i ítéletét, Grunkin-Paul, C-353/06, ECLI:EU:C:2008:559; és 2017. június 8-i ítéletét, Freitag, C-541/15, ECLI:EU:C:2017:432. Szintén az uniós jogból eredő jogok közé tartoznak például az ösztöndíjakhoz, az oktatási intézményekbe történő felvételhez, a nagycsaládosok tömegközlekedési költségeinek a csökkentéséhez, valamint a tömegközlekedés használatára és a múzeumi belépődíjakra vonatkozó diákkedvezményekhez kapcsolódó jogok. Lásd például a Bíróság 1974. július 3-i ítéletét, Casagrande kontra Landeshauptstadt München, C-9/74, ECLI:EU:C:1974:74; 1988. szeptember 27-i ítéletét, Matteuci, C-235/87, ECLI:EU:C:1988:460; 1975. szeptember 30-i ítéletét, Cristini kontra S.N.C.F., C-32/75, ECLI:EU:C:1975:120; és 2012. október 4-i ítéletét, Bizottság kontra Ausztria, C-75/11, ECLI:EU:C:2012:605.

A leszármazás elismerésével kapcsolatos jelenlegi problémák **oka** egyrészt az, hogy a tagállamok eltérő anyagi jogi szabályokkal rendelkeznek a leszármazás belföldi ügyekben történő megállapítására vonatkozóan – amely ügyek jelenleg a tagállamok hatáskörébe tartoznak, és továbbra is oda fognak tartozni –, másrészt pedig az, hogy eltérőek a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására vonatkozó joghatósági és kollíziós szabályok, valamint a más tagállamban megállapított leszármazás elismerésére vonatkozó szabályok, amelyekkel kapcsolatban az Unió rendelkezik hatáskörrel. Jelenleg azonban a határokon átnyúló vonatkozású családjogi – többek között a szülői felelősségről és a tartásról, az öröklésről és a közokiratok más tagállamban történő bemutatásáról szóló – uniós jogi eszközök nem tartalmazzák a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására vonatkozó joghatósági és kollíziós szabályokat, illetve a leszármazás tagállamok közötti elismerésére vonatkozó szabályokat.

A polgárok panaszai, az Európai Parlamenthez benyújtott petíciók és a bírósági eljárások alapján jól látható, hogy milyen problémákkal szembesülnek a családok a leszármazás Unión belüli határokon átnyúló helyzetekben történő elismerésével kapcsolatban, többek között azokban az esetekben, amikor a család másik tagállamba költözik, vagy visszatér az eredeti tagállamba, és kérelmezi a leszármazás minden tekintetben történő elismerését.

A leszármazás bármely célra történő elismerésével kapcsolatos problémák megoldása és az uniós jog hiányosságainak a megszüntetése érdekében a Bizottság javasolja, hogy az Unió fogadjon el a leszármazásra vonatkozó **joghatósági** szabályokat (amelyek megállapítják, hogy a határokon átnyúló helyzetekben melyik tagállam bíróságai járhatnak el a leszármazással kapcsolatos ügyekben, többek között a leszármazás megállapításával kapcsolatban), valamint az **alkalmazandó jogra** vonatkozó szabályokat (amelyek meghatározzák, hogy a határokon átnyúló helyzetekben melyik nemzeti jogot kell alkalmazni a leszármazással kapcsolatos ügyekben, többek között leszármazás megállapítására), ami megkönnyítené a tagállamok számára a másik tagállamban megállapított leszármazás **elismerését**. A Bizottság javasolja továbbá egy **európai leszármazási igazolás** bevezetését, amelynek kibocsátását a gyermekek (illetve azok törvényes képviselői) kérelmezhetnék, és amelynek segítségével egy másik tagállamban igazolható lenne a leszármazás.

Mivel a nemzetközi jog, az uniós jog és a tagállami jogszabályok alapján minden gyermek – hátrányos megkülönböztetés nélkül – azonos jogokkal rendelkezik, a javaslat a leszármazás általános elismerésére vonatkozik, **függetlenül attól, hogy a gyermek hogyan fogant, illetve hogyan született, és függetlenül attól, hogy milyen családban él**. A javaslat tehát az azonos nemű szülőkkel rendelkező gyermekekre, valamint a tagállamokban belföldön örökbefogadott gyermekek leszármazásának elismerésére is kiterjed.

A javaslat azonban **nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét**, hogy anyagi jogi szabályokat fogadjanak el a családjog területén, például a család fogalmának a meghatározására vagy a leszármazás belföldi helyzetekben történő megállapítására vonatkozóan. A javaslat nem érinti továbbá a külföldön kötött házasságok és bejegyzett élettársi kapcsolatok elismerésére vonatkozó tagállami szabályokat.

A javaslat a gyermekek és a szüleik **állampolgárságától függetlenül** alkalmazandó. Azonban a polgári (többek között a családjogi) és a kereskedelmi ügyekre vonatkozó meglévő uniós jogi eszközökkel összhangban a javaslat csak azoknak a leszármazást megállapító vagy igazoló dokumentumoknak az elismerését, illetve elfogadását írja elő, amelyeket **valamelyik tagállamban állítottak ki**; a leszármazást megállapító vagy igazoló, harmadik államokban kiállított dokumentumok elismerésére továbbra is a nemzeti jog az irányadó.

- **Összhang a szakpolitikai terület rendelkezéseivel**

A gyermek uniós jogból – különösen a szabad mozgásról szóló rendelkezésekből – eredő jogainak a gyakorlása érdekében a tagállamok a hatályos uniós jog alapján már jelenleg is kötelesek elismerni a többi tagállamban megállapított leszármazást. A javaslat nem érinti a tagállamok ezen kötelezettségét. Azonban a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására irányadó joghatóságra és az ilyen ügyekben alkalmazandó jogra, valamint a leszármazásnak valamely másik tagállamban, a gyermek nemzeti jog alapján fennálló jogainak érvényesítése érdekében történő elismerésére vonatkozó uniós szabályok hiányában ezeket a kérdéseket jelenleg a tagállamok joga szabályozza.

A meglévő uniós jogi eszközök több olyan területen is szabályozzák a bírósági határozatok és a közokiratok elismerését, amelyek a határokon átnyúló helyzetekben közvetlenül érintik a gyermekeket, így például a szülői felelősség¹², a tartás¹³ és az öröklés¹⁴ területén. A leszármazással kapcsolatos ügyek azonban nem tartoznak az említett jogi eszközök hatálya alá. A közokiratokról szóló rendelet¹⁵ a közokiratok hitelességével foglalkozik egyes kérdésekkel kapcsolatban – ideértve a születést, a leszármazást és az örökbefogadást is –, azonban nem terjed ki az ilyen közokiratok tartalmának az elismerésére. A leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására irányadó joghatóságra és az ilyen ügyekben alkalmazandó jogra, valamint a leszármazás más tagállamban történő elismerésére vonatkozó közös szabályok elfogadása **kiegészítené** a családjogra és az öröklésre vonatkozó meglévő uniós jogszabályokat, és **megkönnyítené azok alkalmazását**, mivel a leszármazás megállapítása olyan előkérdés, amelyet a szülői felelősségre, a tartásra és az öröklésre vonatkozó meglévő uniós szabályoknak a gyermek tekintetében történő alkalmazása előtt meg kell válaszolni.

Mivel a javaslat célja, hogy a határokon átnyúló helyzetekben megvédje a gyermekek jogait, összhangban van az ENSZ gyermekjogi egyezményével, amely rögzíti, hogy a részes államok kötelesek megvédeni a gyermekeket a szüleik jogállásán vagy tevékenységén alapuló megkülönböztetés és megtorlás minden formájával szemben (2. cikk); hogy a bíróságok és a jogalkotó szervek gyermekeket érintő intézkedései során elsősorban a gyermek mindenek felett álló érdekét kell figyelembe venni (3. cikk); és hogy a gyermekeknek joguk van a személyazonosságához, valamint ahhoz, hogy a szüleik neveljék őket (7. és 8. cikk). A javaslat összhangban van az emberi jogok európai egyezményével is, amely biztosítja a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot, továbbá összhangban van az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó ítélezési gyakorlatával is, többek között a bérnyaság útján

¹² A Tanács (EU) 2019/1111 rendelete (2019. június 25.) a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről (HL L 178., 2019.7.2., 1. o.).

¹³ A Tanács 4/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 650/2012/EU rendelete (2012. július 4.) az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről (HL L 201., 2012.7.27., 107. o.).

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete (2016. július 6.) egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 200., 2016.7.26., 1. o.).

született gyermekek elismerése tekintetében. Végezetül pedig összhangban van a gyermekek jogainak védelmére és előmozdítására vonatkozó célkitűzéssel is, amelyet az **Európai Unióról szóló szerződés** (az EUSZ 3. cikk (3) és (5) bekezdése) és az **Európai Unió Alapjogi Chartája** (a továbbiakban: a Charta) rögzít. A Charta az uniós jog alkalmazása és végrehajtása során garantálja a gyermekek és családjaik alapvető jogainak a védelmét. E jogok közé tartozik a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jog (7. cikk), a megkülönböztetésmentességhez való jog (21. cikk), valamint a gyermek arra vonatkozó joga, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, ha az összhangban van az érintett gyermek mindenek felett álló érdekével (24. cikk). Az ENSZ gyermekjogi egyezménye alapján a Charta 24. cikkének (2) bekezdése szintén rögzíti, hogy a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

• **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javaslat több szakpolitikai kezdeményezésre támaszkodik. Ezek közé tartoznak a következők: „Stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa” (Európai Tanács, 2010)¹⁶, a stockholmi program végrehajtásáról szóló bizottsági cselekvési terv¹⁷, valamint a „Kevesebb bürokrácia a polgárok számára: A közokiratok szabad áramlásának és az anyakönyvi okmányok joghatásai elismerésének elősegítése” című 2010. évi zöld könyv.¹⁸ Ezenkívül 2017-ben az Európai Parlament felkérte a Bizottságot, hogy nyújtson be jogalkotási javaslatot az örökbefogadást engedélyező határozatok határokon átnyúló elismeréséről¹⁹.

2020-ban a Bizottság olyan intézkedéseket²⁰ jelentett be, amelyek célja annak biztosítása, hogy az egyik tagállamban megállapított leszármazást a többi tagállamban is elismerjék. Ez a kezdeményezés az egyenlőség és a gyermekek jogainak támogatását célzó kiemelt intézkedésként szerepel az EU 2021. évi gyermekjogi stratégiájában²¹, és azt az EU LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló 2020. évi stratégiája²² is tartalmazza. Az Európai Parlament üdvözölte a Bizottság kezdeményezését a gyermekek jogainak a polgári, a közigazgatási és a családjogi eljárásokban történő védelméről szóló 2022. évi állásfoglalásában²³.

¹⁶ HL C 115., 2010.5.4., 1. o.

¹⁷ COM(2010) 171 végleges.

¹⁸ COM(2010) 747 végleges.

¹⁹ Az Európai Parlament 2017. február 2-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal az örökbefogadások határokon átnyúló aspektusairól (2015/2086(INL)).

²⁰ Ursula von der Leyen bizottsági elnök értékelő beszéde az Unió helyzetéről az Európai Parlament 2020. szeptember 20-i plenáris ülésén. Az elnök kijelentette, hogy „aki egy országban szülő, az minden országban szülő”.

²¹ Az EU gyermekjogi stratégiája, COM(2021) 142 final.

²² Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025), COM(2020) 698 final.

²³ Az Európai Parlament 2022. április 5-i állásfoglalása a gyermekek jogainak a polgári, a közigazgatási és a családjogi eljárásokban történő védelméről (2021/2060(INI)). A kezdeményezést az Európai Parlament által az LMBTIQ-személyek Unión belüli jogairól kiadott 2021. szeptember 14-i állásfoglalás (2021/2679(RSP)) is üdvözölte.

Az uniós gyermekjogi stratégiával kapcsolatos tanácsi következtetések²⁴ hangsúlyozzák, hogy a gyermekek jogai egyetemesek, hogy minden gyermeket azonos jogok illetnek meg – mindennemű hátrányos megkülönböztetés nélkül –, és hogy a gyermek mindenképp felett álló érdekének a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi intézkedés során elsődleges szempontnak kell lennie, függetlenül attól, hogy az adott intézkedést a hatóságok vagy magánintézmények hozzák meg. Ebből szükségszerűen következik, hogy létre kell hozni egy olyan jogi keretet, amely egységes szabályokat állapít meg a leszármazás tagállamok közötti elismerésére irányadó joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozóan, és amely ezáltal lehetővé teszi, hogy a gyermekek hátrányos megkülönböztetés nélkül gyakorolhassák a jogaikat az Unióban.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Az uniós szerződések értelmében a családi ügyekre – így többek között a személyek jogállására – vonatkozó anyagi jog a tagállamok hatáskörébe tartozik, vagyis a leszármazás megállapításának anyagi jogi szabályait a nemzeti jog rögzíti. Az Unió azonban az EUMSZ 81. cikk (3) bekezdése alapján intézkedéseket fogadhat el a határokon átnyúló vonatkozású családjogi kérdésekkel kapcsolatban, így például olyan intézkedéseket, amelyek megkönnyítik az egyik tagállamban megállapított leszármazás többi tagállamban történő elismerését. A szóban forgó intézkedések keretében sor kerülhet a leszármazás másik tagállamban történő elismerésével kapcsolatban a joghatóságra, az alkalmazandó jogra és az eljárásokra vonatkozó közös szabályok elfogadására. Ezek az intézkedések nem eredményezik a család fogalmának a meghatározására és a leszármazás belföldi helyzetekben történő megállapítására vonatkozó tagállami anyagi jogszabályok harmonizációját.

A családjoggal kapcsolatos más uniós jogi eszközökhöz hasonlóan a javaslat arra irányul, hogy a joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozó közös szabályok elfogadása révén megkönnyítse a leszármazásra vonatkozó bírósági határozatok és közokiratok elismerését. A javaslat célja, hogy kötelezővé tegye a más tagállamban megállapított leszármazás elismerését, különösen a nemzeti jog alapján a leszármazásból eredő jogok tekintetében. Ezért az EUMSZ 81. cikk (3) bekezdése a megfelelő jogalap.

Az EUMSZ 22. jegyzőkönyve értelmében az igazságügy területén elfogadott jogi intézkedések Dániára nézve nem kötelezők, és azokat Dániában nem kell alkalmazni. Az EUMSZ 21. jegyzőkönyvére tekintettel ezek az intézkedések Írországra nézve sem kötelezők. Ha azonban javaslat kerül előterjesztésre ezen a területen, Írország bejelentheti, hogy részt kíván venni az intézkedés elfogadásában és alkalmazásában, az intézkedés elfogadását követően pedig bejelentheti, hogy el kívánja fogadni az adott intézkedést.

• Szubszidiaritás

Míg a család fogalmának a meghatározására és a leszármazás megállapítására vonatkozó szabályokat a tagállamok határozzák meg, a határokon átnyúló vonatkozású családjogi és gyermekjogi intézkedések elfogadása az Unió és a tagállamok megosztott hatáskörébe tartozik²⁵. Azok a problémák, amelyek a más tagállamban megállapított leszármazásnak a nemzeti vagy az uniós jogból eredő jogok tekintetében történő elismerésével kapcsolatosak,

²⁴ A Tanács következtetései az EU gyermekjogi stratégiájáról, 2022. június 9., 10024/22.

²⁵ Az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdésének j) pontja.

uniós dimenzióval rendelkeznek, mivel az elismeréshez két tagállam közreműködésére van szükség. Annak következményei is uniós dimenzióval bírnak, ha nem ismerik el a leszármazást, mivel a családokat visszatarthatja a szabad mozgáshoz való joguk gyakorlásától, ha attól félnek, hogy valamely másik tagállamban nem fogják minden tekintetben elismerni a leszármazást.

A leszármazás elismerésével kapcsolatos problémák különösen abból erednek, hogy a leszármazás megállapítására vonatkozó anyagi jogi szabályok, valamint a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapításával kapcsolatos, a joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályok eltérőek a különböző tagállamokban. A tagállamok külön-külön nem tudnák kielégítően megoldani a leszármazás elismerésével kapcsolatos problémákat, mivel a leszármazás tagállamok közötti elismeréséhez a tagállamok szabályainak és eljárásainak azonosnak vagy legalább összeegyeztethetőnek kellene lenniük. Uniós szintű fellépésre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az a tagállam, amelynek a bíróságai vagy más illetékes hatóságai a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapításában vesznek részt, erre vonatkozóan joghatósággal rendelkezzen, és hogy a tagállamok bíróságai és más illetékes hatóságai ugyanazt a jogot alkalmazzák a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapításakor. Ezáltal elkerülhetővé válik, hogy ugyanazon személyre vonatkozóan az Unión belül több egymásnak ellentmondó leszármazás létezzen, továbbá valamennyi tagállam el fogja ismerni a többi tagállamban megállapított leszármazást.

Ezért a javaslat célkitűzéseit – annak alkalmazási köréből és hatásaiból adódóan – a szubszidiaritás elvének megfelelően uniós szinten lehetne a legjobban megvalósítani.

- **Arányosság**

E javaslat célja a leszármazás tagállamok közötti elismerésének megkönnyítése azáltal, hogy előírja i. a bírósági határozatok és ii. a leszármazást megállapító kötelező erejű közokiratok elismerését, valamint az olyan közokiratok elfogadását, amelyek az eredeti tagállamban nem kötelező erejűek, azonban bizonyító erővel bírnak. Ennek érdekében a javaslat harmonizálja a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására vonatkozó tagállami joghatósági szabályokat, valamint a tagállamok azon kollíziós szabályait, amelyek meghatározzák a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására alkalmazandó jogot.

A javaslat nem lépi túl a célkitűzései eléréséhez szükséges mértéket: nem avatkozik be a család fogalmának meghatározására vonatkozó nemzeti anyagi jogba; nem érinti a külföldön kötött házasságok és bejegyzett élettársi kapcsolatok elismerésére vonatkozó nemzeti jogszabályokat; a joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályok csak a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására vonatkoznak; csak abban az esetben írja elő a tagállamok számára a leszármazás elismerését, ha azt nem harmadik államban, hanem valamelyik tagállamban állapították meg; nem érinti a tagállami hatóságok leszármazással kapcsolatos ügyekre vonatkozó hatáskörét; továbbá az európai leszármazási igazolás alkalmazása nem kötelező a gyermekek (vagy azok törvényes képviselői) számára, és az igazolás nem lép a leszármazást igazoló megfelelő nemzeti dokumentumok helyébe.

A javaslat ezért megfelel az arányosság elvének.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására vonatkozó joghatósággal és alkalmazandó joggal kapcsolatos egységes szabályok elfogadása csak rendelet útján valósítható meg, mivel csak a rendelet biztosítja a szabályok teljes mértékben következetes értelmezését és alkalmazását. Ezért a nemzetközi magánjoggal kapcsolatos korábbi uniós jogi eszközökkel összhangban a rendelet az előnyben részesített jogi eszköz.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELESEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A javaslat előkészítése során a Bizottság 2021-ben és 2022-ben (Dánia kivételével²⁶) valamennyi tagállamra kiterjedő, széles körű konzultációkat folytatott. A konzultációk keretében a polgárokat, a hatóságokat, a tudományos és jogi szakembereket, a nem kormányzati szervezeteket és más érintett érdekcsoportokat képviselő érdekelt felek széles körének a megkeresésére került sor. A konzultációk a következőkből álltak: i. a nyilvánosság visszajelzései a bevezető hatásvizsgálatról; ii. nyilvános konzultáció; iii. az érdekelt felekkel és a civil társadalom képviselőivel tartott találkozók; és iv. a tagállami hatóságok szakértőivel tartott találkozók.

A Bizottság konzultációs tevékenységei mellett egy külső vállalkozó is konzultációkat folytatott. Ezek a következőkből álltak: i. a tagállamok anyakönyvvezetőinek címzett online felmérések; ii. a tagállamok minisztériumainak és igazságszolgáltatási szerveinek szóló írásbeli kérdőívek; és iii. a tagállamok igazságszolgáltatási szerveivel és nem kormányzati szervezeteivel készített interjúk.

A gyermekek jogait, a szivárványcsaládokat, a jogi szakembereket és az anyakönyvvezetőket képviselő érdekelt felek összességében azt támogatták, hogy az Unió kötelező erejű jogszabály elfogadásával kezelje a leszármazás elismerésével kapcsolatban fennálló problémákat. Ezzel szemben a hagyományos családokat képviselő és a béranyaság ellen fellépő szervezetek általánosságban kritikusan viszonyultak a jogalkotási javaslathoz. A nyilvánosság véleménye változó volt.

Ezek a visszajelzések figyelembevételre kerültek a javaslat és az azt kísérő hatásvizsgálat előkészítése során. A Bizottság által lefolytatott konzultációk eredményeinek részletes ismertetése a hatásvizsgálatban szerepel.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az érdekelt felekkel folytatott fent említett konzultációkon kívül a Bizottság más forrásokat is igénybe vett a szakértői vélemények beszerzése és felhasználása érdekében.

A javaslat előkészítése során a Bizottság kikérte a leszármazás tagállamok közötti elismerésével foglalkozó, 2021-ben létrehozott szakértői csoport véleményét. A Bizottság ezenkívül részt vett a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia származásról/béranyaságról

²⁶ A Szerződésekhez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv értelmében Dánia nem vesz részt az EUMSZ 81. cikk alapján elfogadott intézkedésekben.

szóló projektjével kapcsolatos szakértői találkozók is, valamint tanulmányozta a tudományos szakirodalmat, továbbá különböző jelentéseket és tanulmányokat tekintett meg.

A hatásvizsgálat elkészítéséhez a Bizottság egy külső vállalkozó által készített tanulmányra támaszkodott. A külső vállalkozó országjelentéseket is készített, többek között a tagállamok leszármazásra vonatkozó anyagi jogáról és nemzetközi magánjogáról. A tanulmány elkészítése során a vállalkozó különböző eszközöket alkalmazott a leszármazás elismerésével kapcsolatos fennálló problémáknak, a jelen javaslat hatásainak és a vizsgált szakpolitikai alternatíváknak az elemzése érdekében. Az említett eszközök közé tartoztak a különböző módokon összegyűjtött empirikus adatok (interjúk, kérdőívek, nemzeti jelentések), valamint a statisztikai és másodelemzések. Ha nem álltak rendelkezésre mennyiségi adatok, kvalitatív becsléseket alkalmaztak. A külső vállalkozó által elkészített tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a leszármazás tagállamok közötti elismeréséről szóló jogalkotási eszköz elfogadása és az európai leszármazási igazolás bevezetése lenne a legmegfelelőbb megoldás az Unió szakpolitikai célkitűzéseinek az elérésére.

• **Hatásvizsgálat**

A Bizottság a minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatások²⁷ és a bevezető hatásvizsgálat következtetései alapján elkészítette a javaslat hatásvizsgálatát. A hatásvizsgálat során a következő szakpolitikai alternatívák mérlegelésére került sor: i. az alapforgatókönyv; ii. a tagállamoknak címzett bizottsági ajánlás; iii. a leszármazás tagállamok közötti elismeréséről szóló rendelet formájában megjelenő jogalkotási intézkedések; és iv. a leszármazás tagállamok közötti elismeréséről szóló rendelet formájában megjelenő jogalkotási intézkedések, melyek keretében bevezetésre kerülne egy nem kötelezően alkalmazandó európai leszármazási igazolás is. Valamennyi felsorolt szakpolitikai alternatíva mellett – így az alapforgatókönyv mellett is – sor kerülne egyes nem jogalkotási intézkedések alkalmazására, amelyek a figyelemfelhívásra, a bevált gyakorlatok előmozdítására és a leszármazással kapcsolatos ügyekkel foglalkozó tagállami hatóságok közötti együttműködés javítására irányulnának.

A hatásvizsgálat valamennyi említett alternatívát megvizsgálta azok várható hatásai, hatékonysága és eredményessége, valamint az uniós jogi és szakpolitikai kerettel való összhangja szempontjából. A vizsgálat alapján a leszármazás tagállamok közötti elismeréséről szóló rendeletjavaslat és az ennek keretében bevezetendő, nem kötelezően alkalmazandó európai leszármazási igazolás létrehozása lett a kiválasztott szakpolitikai alternatíva.

A hatásvizsgálat megállapította, hogy a kiválasztott alternatíva a határokon átnyúló helyzetben lévő családokhoz tartozó *valamennyi* – a becslések szerint mintegy 2 millió – gyermek esetében jelentősen megkönnyítené a leszármazás elismerését, tehát nem csak azok számára lenne előnyös, akiknek jelenleg a legtöbb problémát okoz a leszármazás elismerése. Különösen a kifejezetten valamely másik tagállamban történő felhasználás céljából létrehozott európai leszármazási igazolás csökkentené a családok elismerési eljárásokkal járó adminisztratív terheit és fordítási költségeit.

Ezenkívül a leszármazás elismerésével kapcsolatos problémák kezelésében is a kiválasztott szakpolitikai alternatíva lenne a leghatékonyabb, mivel ez az alternatíva járna a legjelentősebb pozitív jogi, társadalmi és pszichológiai hatásokkal. A kiválasztott alternatíva egyértelműen

²⁷ SWD(2021) 305 final.

pozitív hatást gyakorolna a *gyermekek alapvető emberi jogainak* – például a személyazonossághoz, a megkülönböztetésmentességhez, valamint a magán- és a családi élethez való joguknak – a védelmére. Emellett ez az alternatíva lenne a leghatékonyabb *a gyermekeket a nemzeti jog alapján a leszármazásból eredően megillető jogok* – például a tartásra és az öröklésre vonatkozó jog – másik tagállamban történő megvédésében is. Végül pedig pozitív *társadalmi és pszichológiai hatása* is lenne, mivel azt eredményezné, hogy a határokon átnyúló helyzetben lévő gyermekeket a helyi gyermekekkel azonos módon kezelnék.

A joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozó egységes uniós szabályok elfogadása, valamint a leszármazás külön eljárás nélkül történő elismerése révén a kiválasztott alternatíva megszüntetné azokat a költségeket és terheket, amelyeket a gyermekeknek és a családjaiknak jelenleg a leszármazás más tagállamban történő elismeréséhez szükséges közigazgatási és bírósági eljárásokkal kapcsolatban viselniük kell. A becslések szerint az elismerési eljárások átlagos esetenkénti költségei 71 %-kal csökkennének a kiválasztott alternatíva következtében, azon családok esetében pedig, amelyek jelenleg a legsúlyosabb problémákkal szembesülnek a leszármazás elismerésével kapcsolatban, 90 %-kal lennének alacsonyabbak.

A kiválasztott alternatíva jelentős költségmegtakarítással járna a tagállamok hatóságai számára, valamint csökkentené a szóban forgó eljárásokra fordítandó időt és az azokhoz kapcsolódó terheket. A becslések szerint a kiválasztott alternatíva esetében 54 %-kal csökkennének az elismerési eljárások hatóságok által viselt költségei.

- **Alapjogok**

A fentiekben ismertetettek szerint a leszármazás elismerésével kapcsolatos jelenlegi problémák olyan helyzetek kialakulásához vezetnek, amelyek a határokon átnyúló helyzetekben sértik a gyermekek alapvető emberi jogait és egyéb jogait. Ha a gyermekeket megfosztják a jogállásuktól, és ha nem ismerik el a másik tagállamban megállapított leszármazást, az ellentétes a gyermekek személyazonossághoz, megkülönböztetésmentességhez, valamint a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való alapvető jogával, továbbá a gyermekek mindenek felett álló érdekével. A javaslat a leszármazás tagállamok közötti elismerésének megkönnyítése útján a gyermekek alapvető jogainak a határokon átnyúló helyzetekben történő védelmét, valamint a leszármazási jogállás Unión belüli állandóságát kívánja biztosítani.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A rendeletben rögzített új szabályokhoz való alkalmazkodás egyszeri költségekkel járhat a tagállamok számára, különösen a bírák, az anyakönyvvezetők és más illetékes hatóságok új szabályokkal kapcsolatos képzéseivel összefüggésben. Az említett hatóságok továbbképzéseivel kapcsolatban pedig kisebb ismétlődő költségekre lehet számítani. Várhatóan egyik említett költség sem lesz jelentős, és a rendelet alapján elérhető hatékonyságnövekedés és költségmegtakarítás mindenképp jelentősebb lenne e költségeknél.

A rendelet azon rendelkezései, amelyek az európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül történő, az (EU) XX/YYYY rendelet [a digitalizációról szóló rendelet] által létrehozott decentralizált informatikai rendszer keretében megvalósuló digitális kommunikációra vonatkoznak, hatással lennének az Unió általános költségvetésére, amely hatást a Jogérvényesülés programon belüli újraelosztás segítségével lehetne fedezni. Ez a hatás csekély lenne, mivel a decentralizált informatikai rendszert nem kifejezetten a javaslat

alkalmazása érdekében kellene létrehozni, hanem annak kifejlesztésére a polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó több uniós jogi aktussal kapcsolatban kerülne sor [a digitalizációról szóló rendelet] alapján.

A tagállamoknak ezenkívül költségeik merülnének fel a decentralizált informatikai rendszer területükön található hozzáférési pontjainak a telepítésével és a karbantartásával, valamint a nemzeti informatikai rendszereik annak érdekében történő módosításával kapcsolatban, hogy azok interoperábilisek legyenek a hozzáférési pontokkal. Azonban a fent említetteknek megfelelően e pénzügyi beruházások jelentős része már egyébként is megvalósulna a polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó egyéb uniós jogi eszközök digitalizációjával kapcsolatban. Ezenkívül a tagállamok a megfelelő uniós pénzügyi programok, különösen a kohéziós politikai alapok és a Jogérvényesülés program keretében támogatásokat igényelhetnének e költségek finanszírozására.

5. EGYÉB TÉNYEZŐK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A rendelet valamennyi tagállamban közvetlenül alkalmazandó, ezért nem kell átültetni a nemzeti jogba.

A javaslat megfelelő nyomonkövetési, értékelési és jelentéstételi kötelezettségeket ír elő. A rendelet gyakorlati alkalmazásának a nyomon követése elsősorban a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózatnak a tagállami szakértők részvételével megtartott rendszeres találkozóin keresztül valósulna meg. Ezenkívül a Bizottság a rendelet alkalmazandóvá válásától számított öt év eltelte után elvégezné a rendelet alkalmazásának teljes körű értékelését. Az értékelés többek között a tagállamok hatóságaitól, külső szakértőktől és az érdekelt felektől beszerzett információk alapján történne.

- **A javaslat rendelkezéseinek magyarázata**

A javaslat kilenc fejezetből áll: i. a rendelet tárgya és hatálya; fogalommeghatározások; ii. a leszármazással kapcsolatos ügyekre vonatkozó joghatóság a határokon átnyúló helyzetekben; iii. a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására alkalmazandó jog; iv. más tagállamban kiadott bírósági határozatok és kötelező erejű közokiratok elismerése; v. más tagállamban kiadott, nem kötelező erejű közokiratok elfogadása; vi. az európai leszármazási igazolás; vii. digitális kommunikáció; viii. felhatalmazáson alapuló jogi aktusok; és ix. általános és záró rendelkezések.

I. fejezet – A rendelet tárgya és hatálya; fogalommeghatározások

Az **1. cikk** meghatározza a rendelet tárgyát. A javaslat azzal kívánja elérni a célját – azaz a másik tagállamban megállapított leszármazás elismerésének a megkönnyítését –, hogy egységes szabályokat fogad el a következőkre vonatkozóan: i. a joghatóság azokban az esetekben, amikor valamely tagállamnak határokon átnyúló helyzetben kell megállapítania a leszármazást; ii. az azokban az esetekben alkalmazandó jog, amikor valamely tagállamnak határokon átnyúló helyzetben kell megállapítania a leszármazást; iii. a bírósági határozatok, valamint a leszármazást megállapító kötelező erejű közokiratok elismerése; iv. az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel bíró közokiratok elfogadása; és v. egy nem kötelezően alkalmazandó európai leszármazási

igazolás bevezetése, amely lehetővé teszi, hogy a gyermek vagy törvényes képviselője egy másik tagállamban igazolja a leszármazást.

A leszármazást általában a törvény erejénél fogva vagy valamely illetékes hatóság aktusával – például bírósági határozattal, közigazgatási hatósági határozattal vagy közjegyzői okirattal – állapítják meg, ezt követően pedig általában bejegyzik a tagállam anyakönyvi vagy népességnyelvántartásába. A polgárok azonban a leggyakrabban olyan közokirat alapján kérik a leszármazás másik tagállamban történő elismerését, amely nem minősül a leszármazás kötelező erejű megállapításának, azonban bizonyítja, hogy az adott tagállamban korábban más módon (a törvény erejénél fogva vagy valamely illetékes hatóság aktusával) már megállapították a leszármazást. Ilyen közokirat lehet például a születési anyakönyvi kivonat vagy a leszármazást igazoló kivonat. A javaslatban szereplő, a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására alkalmazandó jogra vonatkozó egységes szabályok célja, hogy megkönnyítsék azoknak a nem kötelező erejű közokiratoknak az elfogadását, amelyek az eredeti tagállamban bizonyító erővel bírnak abban a tekintetben, hogy az adott tagállamban korábban már megállapították a leszármazást (ilyen például a születési anyakönyvi kivonat), vagy valamely tények tekintetében, ide nem értve a leszármazás megállapításának a tényét (ilyen például az apai elismerő nyilatkozat vagy a leszármazás megállapításához való hozzájárulás).

A javaslatnak az uniós jog egyéb rendelkezéseivel való kapcsolatáról szóló **2. cikke** egyértelművé teszi, hogy a javaslat nem érinti a gyermekek uniós jogból eredő jogait, különösen a szabad mozgásra vonatkozó uniós jogszabályok – többek között a 2004/38/EK irányelv – alapján fennálló jogaikat²⁸. A javaslat az uniós jogból eredő jogok gyakorlásával kapcsolatban nem kíván további feltételeket vagy követelményeket meghatározni a leszármazás elismerésére vonatkozóan, továbbá nem célja, hogy hatást gyakoroljon az említett jogokhoz kapcsolódó szabályok végrehajtására. A szabad mozgásra vonatkozó uniós jog tehát továbbra is változatlanul alkalmazandó. A leszármazásnak az uniós jogból eredő jogok gyakorlása érdekében kérelmezett elismerése csak a szabad mozgásra vonatkozó uniós jog által a Bíróság értelmezése szerint megengedett indokok alapján tagadható meg. Ezenkívül az EUMSZ 21. cikk szerinti hatályos uniós jog és az ahhoz kapcsolódó – a Bíróság értelmezésének megfelelően alkalmazott – másodlagos jog alapján az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése szerinti tagállami nemzeti identitás tiszteletben tartása és a tagállami közrend nem szolgálhat annak alapjául, hogy a tagállam megtagadja az uniós jogból eredő jogok gyakorlása céljából történő elismerését az uniós jogból eredő jogok gyakorlásával kapcsolatban megtagadják a gyermek és annak azonos nemű szülei közötti szülő-gyermek kapcsolat elismerését. Ezenkívül az uniós jogból eredő jogok gyakorlása céljából a leszármazás bármilyen módon igazolható²⁹. A tagállamok tehát nem kérhetik a javaslatban meghatározott, a leszármazásról szóló bírósági határozatot vagy közokiratot kísérő tanúsítvány, illetve a javaslat által létrehozott európai leszármazási igazolás bemutatását, ha az érintett személy a gyermeket a szabad mozgásra vonatkozó uniós jog alapján megillető jogok tekintetében kéri a leszármazás elismerését. Ettől függetlenül azonban az érintett

²⁸ Az uniós jogból eredő jogok közé tartozik az uniós polgároknak és azok családtagjainak az Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joga, amely magában foglalja az ösztöndíjakhoz, az oktatási intézményekbe történő felvételhez, a nagycsaládosok tömegközlekedési költségeinek a csökkentéséhez, valamint a tömegközlekedés használatára és a múzeumi belépődíjakra vonatkozó diákkedvezményekhez kapcsolódó jogokat, továbbá a név elismeréséhez való jogot is.

²⁹ Ezzel kapcsolatban lásd a Bíróság 2002. július 25-i ítéletét, MRAX, C-459/99, ECLI:EU:C:2002:461, 61. és 62. pont; valamint a 2005. február 17-i ítéletét, Oulane, C-215/03, ECLI:EU:C:2005:95, 23–26. pont.

személy a szóban forgó esetekben is bemutathatja a vonatkozó tanúsítványt vagy az európai leszámazási igazolást.

A 2. cikk azt is egyértelműen rögzíti, hogy a javaslat nem érinti a közokiratokról szóló rendelet³⁰ alkalmazását, amely bizonyos területeken – többek között a születés, a leszámazás és az örökbefogadás tekintetében – a hitelességet illetően már leegyszerűsítette a közokiratok (például az ítéletek, a közjegyzői okiratok és a hatósági igazolások) forgalmát.

A **3. cikk** meghatározza a javaslat hatályát. A joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályok akkor alkalmazandók, ha a leszámazást határokon átnyúló helyzetben kell megállapítani valamelyik tagállamban. A leszámazás elismerésére vonatkozó szabályok akkor alkalmazandók, ha az elismerendő leszámazást valamely tagállamban állapították meg, tehát a javaslat nem terjed ki a harmadik államokban hozott vagy nyilvántartásba vett, a leszámazást megállapító vagy igazoló bírósági határozatok és közokiratok elismerésére, illetve elfogadására. Ezekben az esetekben az adott dokumentum elismerése, illetve elfogadása továbbra is az egyes tagállamok nemzeti jogának a hatálya alá tartozik. A javaslat azonban a gyermekek és a szülők állampolgárságától függetlenül valamennyi esetben alkalmazandó a leszámazás elismerésére, ha a leszámazást nem harmadik államban, hanem valamelyik tagállamban állapították meg.

A javaslat hatálya nem terjed ki azokra a kérdésekre, amelyek kapcsolódnak a leszámazáshoz, azonban más uniós vagy nemzetközi jogi eszközök, illetve a nemzeti jog szabályozza őket; idetartoznak például a szülői felelősséggel, a tartással, az örökléssel, a nemzetközi örökbefogadással, valamint a szülők házasságának vagy bejegyzett élettársi kapcsolatának a fennállásával, érvényességével vagy elismerésével, továbbá a leszámazás valamely tagállam megfelelő nyilvántartásába történő bejegyzésének, illetve a bejegyzés elmulasztásának a joghatásaival kapcsolatos ügyek. Azonban a leszámazás előkérdésként történő rendezése révén a javaslat elősegítené a szülői felelősségre, a tartásra és az öröklésre vonatkozó meglévő uniós jogi eszközöknek a gyermekek tekintetében történő alkalmazását. A javaslat nem tárgyalja továbbá a nemzeti jog alapján a leszámazásból eredő – például a gyermek állampolgárságával és nevével kapcsolatos – jogokat és kötelezettségeket sem.

A **4. cikk** meghatározza, hogy a következő kifejezések milyen jelentéssel bírnak a javaslat alkalmazásában: „leszámazás”, „gyermek”, „a leszámazás megállapítása”, „bíróság”, „bírósági határozat”, „közokirat”, „eredeti tagállam”, „decentralizált informatikai rendszer” és „európai elektronikus hozzáférési pont”.

- A **gyermek** fogalmát a javaslat tágran határozza meg, így életkortól függetlenül gyermeknek minősül minden olyan személy, akire vonatkozóan a leszámazás megállapítására, elismerésére vagy igazolására van szükség. Mivel a leszámazási jogállás az ember egész életében jelentőséggel bír, a javaslat életkortól függetlenül alkalmazandó a gyermekekre, azaz a kiskorúakra és a felnőttekre is vonatkozik. A gyermek mindenek felett álló érdeke és a meghallgatáshoz való jog tekintetében azonban az ENSZ gyermekjogi egyezményében meghatározott fogalmat kell alkalmazni, vagyis ezekben az esetekben a 18 éven aluli személyek tekintendők

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete (2016. július 6.) egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 200., 2016.7.26., 1. o.).

gyermeknek, kivéve, ha az alkalmazandó jog szerint a gyermekek hamarabb elérik a nagykorúságot.

- A **leszármazás** a jog által megállapított szülő-gyermek kapcsolatot jelenti, amely magában foglalja azt a jogállást, melynek alapján az adott gyermek egy adott szülő vagy adott szülők gyermekének minősül. A javaslat alkalmazásában a leszármazás lehet biológiai vagy genetikai, valamint létrejöhet örökbefogadás útján vagy a törvény erejénél fogva is. A fent említetteknek megfelelően a javaslat a kiskorúak, illetve a felnőttek tekintetében valamely tagállamban megállapított leszármazásra vonatkozik – ideértve az elhunyt és a még meg nem született gyermekeket is –, függetlenül attól, hogy a leszármazás egyedülálló szülő, élettársak, házastársak vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban élő pár tekintetében kerül-e megállapításra. A javaslat attól függetlenül alkalmazandó a leszármazás elismerésére, hogy a gyermek hogyan fogant, illetve hogyan született – vagyis az asszisztált reprodukciós technológiával fogant gyermekekre is kiterjed –, valamint hogy milyen jellegű a gyermek családja – azaz a két azonos nemű szülővel és az egyedülálló szülővel rendelkező gyermekek is a hatálya alá tartoznak, valamint az egy vagy két szülő által valamely tagállamban belföldön örökbefogadott gyermekek is.
- A **leszármazás megállapítása** a gyermek és az egyes szülők közötti kapcsolat jogi meghatározását jelenti, ideértve azt az esetet is, amikor a leszármazás megállapítására a már megállapított leszármazás megtámadását követően kerül sor. Adott esetben ez a kifejezés magában foglalhatja a leszármazás megszűnését vagy megszüntetését is. A javaslat nem vonatkozik a leszármazás belföldi – vagyis nem határokon átnyúló vonatkozású – helyzetekben történő megállapítására, például a tagállamokban megvalósuló belföldi örökbefogadásra, viszont alkalmazandó az ilyen belföldi helyzetekben megállapított leszármazás tagállamokban történő elismerésére.
- A **közokiratok** fogalmát a javaslat a polgári jogi jogérvényesülésről szóló egyéb uniós rendeletekhez hasonlóan tágran határozza meg. Ennek megfelelően a javaslat szerint a következők tartoznak a közokiratok közé: i. a leszármazást megállapító kötelező erejű dokumentumok, így például a közjegyzői okiratok (például örökbefogadás esetén, vagy ha a gyermek még nem született meg) vagy a közigazgatási határozatok (például az apaság elismerését követően), valamint ii. azok a dokumentumok, amelyek nem minősülnek a leszármazás kötelező erejű megállapításának, azonban bizonyítékként szolgálnak az egyéb módon megállapított leszármazással kapcsolatban (például a néesség-nyilvántartásból vagy az anyakönyvből származó kivonat, a születési anyakönyvi kivonat vagy a leszármazásról szóló anyakönyvi kivonat), vagy egyéb tényeket bizonyítanak (például az apaság elismerését vagy az asszisztált reprodukciós technológia alkalmazásához való hozzájárulás megadását rögzítő közjegyzői vagy közigazgatási okirat).

Az **5. cikk** egyértelművé teszi, hogy a javaslat nem érinti azt a kérdést, hogy az egyes tagállamokon belül mely hatóságok járhatnak el a leszármazással kapcsolatos ügyekben (például a bíróságok, a közigazgatási hatóságok, a közjegyzők, az anyakönyvvezetők és/vagy egyéb hatóságok).

II. fejezet – Joghatóság

A leszámazásra vonatkozó bírósági határozatok és közokiratok elismerésének, illetve adott esetben elfogadásának elősegítése érdekében a javaslat egységes joghatósági szabályokat állapít meg a leszámazás határokon átnyúló vonatkozású esetekben történő megállapítása tekintetében. A joghatósági szabályok révén az is elkerülhető, hogy a különböző tagállamokban párhuzamos eljárások legyenek folyamatban, és hogy egymásnak ellentmondó határozatok szülessenek. Tekintettel arra, hogy a legtöbb tagállamban a leszámazással kapcsolatos jogokról nem köthető egyezség, és azokról nem lehet lemondani, a javaslat a joghatósággal kapcsolatban nem rendelkezik a felek autonómiájáról (például a joghatósági kikötésről vagy a joghatóság átadásáról).

A javaslat több vagylagos joghatósági okról rendelkezik annak érdekében, hogy megkönnyítse a tagállamokban az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Annak biztosítása érdekében, hogy a gyermekek olyan bírósághoz fordulhassanak, amely közel van hozzájuk, a joghatósági okok a gyermek tartózkodási helyén alapulnak. Ennek megfelelően a gyermek szokásos tartózkodási helye, a gyermek állampolgársága, az alperes szokásos tartózkodási helye (alperes lehet például az a személy, akinek a leszámazására a gyermek hivatkozik), az egyik szülő szokásos tartózkodási helye vagy állampolgársága, illetve a gyermek születési helye szerinti tagállam rendelkezhet joghatósággal. A Bíróság ezzel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatának megfelelően a szokásos tartózkodási helyet az adott ügy körülményei alapján kell megállapítani.

Ha a joghatóság egyik általános vagylagos joghatósági ok alapján sem határozható meg, annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén a gyermek tartózkodik. Ez a joghatósági ok különösen a menekült és az országuk elhagyására kényszerült gyermekekre vonatkozhat. Ha a javaslat alapján egyetlen tagállam bírósága sem rendelkezik joghatósággal, a fennmaradó joghatóságot minden tagállamban az adott tagállam jogszabályai alapján kell meghatározni. Végezetül pedig az igazságszolgáltatás megtagadásával kapcsolatos helyzetek orvoslása érdekében a javaslat rendelkezik a *forum necessitatis* elvének az alkalmazásáról is, amely alapján annak a tagállamnak a bírósága, amelyhez az ügy kellő mértékben kapcsolódik, határozatot hozhat a leszámazást érintő, valamely harmadik államhoz szorosan kapcsolódó ügyben. Erre csak kivételes esetben van lehetőség, például akkor, ha az érintett harmadik államban polgárháború miatt nincs lehetőség az eljárás lefolytatására, illetve ha a gyermektől vagy valamely más érdekelt féltől nem várható el észszerűen, hogy eljárást indítson az adott harmadik államban.

A javaslat ezenkívül felhívja a figyelmet arra, hogy azok a 18 éven aluli gyermekek, akik képesek önálló véleményt formálni, jogosultak arra, hogy a leszámazással kapcsolatos, őket érintő eljárásokban kinyilváníthassák a véleményüket.

III. fejezet – Alkalmazandó jog

A javaslatnak biztosítania kell a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot azáltal, hogy közös szabályokat javasol a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására alkalmazandó jogra vonatkozóan. E közös szabályok annak megelőzésére irányulnak, hogy a leszármazásra vonatkozóan egymásnak ellentmondó határozatok szülessenek attól függően, hogy azt melyik tagállam bíróságai vagy egyéb illetékes hatóságai állapítják meg. Az is céljuk továbbá, hogy elősegítsék azoknak a közokiratoknak az elfogadását, amelyek az eredeti tagállamban nem minősülnek a leszármazás kötelező erejű megállapításának, azonban az adott tagállamban bizonyító erővel bírnak.

Az alkalmazandó jog javaslat szerinti meghatározása egyetemes jellegű, vagyis az adott jog attól függetlenül alkalmazandó, hogy valamely tagállam vagy harmadik állam jogáról van-e szó. A leszármazás megállapítására főszabály szerint annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelyben a gyermek megszületésekor a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye található. Annak érdekében azonban, hogy minden esetben meg lehessen határozni az alkalmazandó jogot, amennyiben a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye a születés időpontjában nem állapítható meg (például menekült vagy a saját országa elhagyására kényszerült anya esetében), a gyermek születési helye szerinti állam jogát kell alkalmazni.

A leszármazás elismerésével összefüggő, jelenleg leggyakrabban előforduló problémák kezelése érdekében kivételesen el lehet térni a fent említett szabálytól, ha annak alapján csak az egyik szülő (általában az azonos nemű párok esetében a genetikai szülő) tekintetében kerül sor a leszármazás megállapítására; ilyen esetben a javaslat alapján a leszármazással kapcsolatos ügyekben joghatósággal rendelkező tagállam hatóságai a másik szülő (általában az azonos nemű párok esetében a nem genetikai szülő) leszármazásának a megállapítása tekintetében két kiegészítő szabály közül választhatnak: az egyik szülő állampolgársága szerinti vagy a gyermek születési helye szerinti állam jogát alkalmazhatják. Ezzel a lehetőséggel azok a joghatósággal rendelkező hatóságok élhetnek, amelyek a leszármazás megállapítását időben elsőként mérlegelik, valamint azok a hatóságok, amelyek olyan helyzetben rendelkeznek joghatósággal, amelyben egy másik tagállam hatóságai az egyik szülő tekintetében már megállapították a leszármazást. Ha a javaslat alapján joghatósággal rendelkező tagállam bírósága vagy más illetékes hatósága a javaslatban megjelölt valamely alkalmazandó joggal összhangban a leszármazást mindkét szülő tekintetében megállapító kötelező erejű bírósági határozatot vagy közokiratot hozott, állított ki, illetve vett nyilvántartásba, a javaslatban rögzített elismerési szabályokkal összhangban valamennyi tagállam köteles elismerni a leszármazást megállapító minden ilyen dokumentumot. Ezenkívül a gyermek (vagy annak törvényes képviselője) kérheti egy európai leszármazási igazolás kibocsátását, amelyet a többi tagállamban mindkét szülő tekintetében felhasználhat a leszármazás igazolására.

Kivételes körülmények között, közérdekű megfontolások alapján a tagállami bíróságok és a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítása érdekében eljáró más illetékes tagállami hatóságok számára lehetővé kell tenni a külföldi jog egyes rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyását, ha az adott esetben azok alkalmazása nyilvánvalóan ellentétes lenne az érintett tagállam közrendjével. Az említett hatóságok azonban nem alkalmazhatják ezt a kivételt egy másik állam jogszabályainak a mellőzése érdekében, ha az ellentétes lenne a Chartával, különösen annak 21. cikkével, amely tiltja a hátrányos megkülönböztetést. Tehát e kivétel alapján kizárólag azon az alapon, hogy a szülők

azonos neműek, nem tagadható meg egy másik állam azon rendelkezéseinek az alkalmazása, amelyek az azonos nemű szülők számára biztosítják a leszármazást.

IV. fejezet – Elismerés

Ez a fejezet a leszármazást megállapító, más tagállamban kiadott kötelező erejű bírósági határozatok és közokiratok elismerésére vonatkozó szabályokat határozza meg.

A másik tagállamban hozott bírósági határozatok és a leszármazást megállapító, az eredeti tagállamban kötelező erejűnek minősülő közokiratok elismerésének a tagállamok igazságszolgáltatási rendszereibe vetett kölcsönös bizalom elvén kell alapulnia. Ezt a bizalmat a joghatóságra és a leszármazás határokön átnyúló helyzetekben történő megállapítására alkalmazandó jogra vonatkozó egységes szabályok elfogadásával kell tovább erősíteni. Az egyik tagállamban kiadott, a leszármazást megállapító kötelező erejű bírósági határozatok és közokiratok elismeréséhez a többi tagállamban nem írható elő semmilyen külön eljárás, a gyermekre vonatkozó anyakönyvi bejegyzések aktualizálása tekintetében sem. Ez nem érinti azt a lehetőséget, hogy valamely érdekelt fél bírósági eljárást indítson annak megállapítása érdekében, hogy nem állnak fenn a leszármazás elismerésének a megtagadására vonatkozó okok, illetve hogy nincs helye a leszármazás elismerésének a megtagadására irányuló eljárás megindításának.

Annak a félnek, aki a leszármazást megállapító kötelező erejű bírósági határozatra vagy közokiratra kíván hivatkozni egy másik tagállamban, be kell mutatnia a bírósági határozat vagy a közokirat másolatát, valamint az azt kísérő tanúsítványt. A tanúsítványok célja, hogy elősegítsék az érintett dokumentumok megértését, ezáltal pedig azok elismerését. A leszármazást megállapító kötelező erejű közokiratok esetében a tanúsítvány azt is bizonyítja, hogy az a tagállam, amelynek a hatósága a közokiratot kiállította, a javaslat szerint joghatósággal rendelkezett a leszármazás megállapítására.

Annak a tagállamnak a hatóságai, amelyben a leszármazásra hivatkoznak, nem kérhetik a leszármazást megállapító kötelező erejű bírósági határozatot vagy közokiratot kísérő tanúsítvány, illetve az európai leszármazási igazolás bemutatását, ha a leszármazásra az uniós jogból eredő jogok – többek között a szabad mozgáshoz való jog – gyakorlása céljából hivatkoznak. Ettől függetlenül azonban az érintett személy az ilyen esetekben is bemutathatja a vonatkozó tanúsítványt vagy az európai leszármazási igazolást.

A javaslat – összhangban az alapvető céljával, ami a leszármazás elismerésének a megkönnyítése – kimerítő jelleggel sorolja fel a leszármazás elismerésének a megtagadására vonatkozó okokat. Annak mérlegelése során, hogy közrendi okokból megtagadják-e a leszármazás elismerését, a tagállami hatóságoknak szem előtt kell tartaniuk a gyermek érdekeit, különösen a gyermek jogainak védelmét, ideértve a gyermek és a szülők közötti valódi családi kapcsolatok megőrzését. Az elismerés közrendi okból csak kivételesen, mindig az adott eset körülményei alapján tagadható meg, vagyis arra absztrakt módon – például a leszármazás elismerésének azonos nemű szülők esetében történő megtagadása céljából – nem kerülhet sor. Az adott esetben az elismerésnek nyilvánvalóan összeegyeztethetetlennek kell lennie annak a tagállamnak a közrendjével, amelyben az elismerést kéri, például azért, mert a gyermek fogantatása, születése vagy örökbefogadása, illetve a leszármazás megállapítása során megsértették valamely személy alapvető emberi jogait. A bíróságok és más illetékes hatóságok nem tagadhatják meg a másik tagállamban meghozott, illetve kiadott bírósági határozat vagy közokirat elismerését, ha az ellentétes lenne a Chartával, különösen annak 21. cikkével, amely tiltja a hátrányos megkülönböztetést, ideértve gyermekekkel szemben

alkalmazott hátrányos megkülönböztetést is. A tagállami hatóságok tehát közrendi okból nem tagadhatják meg az egyedülálló férfiak örökbefogadás útján keletkező leszármazását megállapító bírósági határozatok és közokiratok elismerését, illetve nem tagadhatják meg a leszármazás azonos nemű szülők esetében történő megállapítását kizárólag arra hivatkozva, hogy a szülők azonos neműek.

A javaslat nem érinti a Bíróság ítélezési gyakorlatában megállapított azon korlátozásokat, amelyek a leszármazás elismerésének közrendi okból történő megtagadására vonatkoznak, ha a szabad mozgásra vonatkozó uniós jog értelmében a tagállamok kötelesek elismerni a szülő-gyermek kapcsolatot megállapító, valamely másik tagállam hatóságai által az uniós jogból eredő jogok gyakorlása céljából kiadott dokumentumot. Ennek megfelelően a szülő-gyermek kapcsolat uniós jogból eredő jogok gyakorlása céljából történő elismerése nem tagadható meg a közrendre való hivatkozással azon az alapon, hogy a szülők azonos neműek.

V. fejezet – Kötelező joghatással nem rendelkező közokiratok

A javaslat azoknak a közokiratoknak az elfogadásáról is rendelkezik, amelyek az eredeti tagállamban nem minősülnek a leszármazás kötelező erejű megállapításának, azonban az adott tagállamban bizonyító erővel bírnak. A bizonyító erő a leszármazás más módon történő korábbi megállapítására vagy egyéb tényekre vonatkozhat. A nemzeti jogtól függően ilyen közokirat lehet például a születési anyakönyvi kivonat, a leszármazásról szóló anyakönyvi kivonat, a népesség-nyilvántartásból származó születési kivonat, valamint azok a közjegyzői és hatósági okiratok, amelyek az apaság elismerését, illetve az anya vagy a gyermek által a leszármazás megállapításához megadott hozzájárulást rögzíti.

Ezeknek a közokiratoknak a többi tagállamban ugyanolyan bizonyító erővel kell rendelkezniük, mint az eredeti tagállamban, vagy az eredetihez a lehető leghasonlóbb bizonyító erővel kell bírniuk. Az a személy, aki egy másik tagállamban ilyen közokiratot kíván felhasználni, kérheti, hogy a közokiratot az eredeti tagállamban hivatalosan kiállító vagy nyilvántartó hatóság adjon ki egy tanúsítványt arról, hogy a közokirat milyen bizonyító erővel rendelkezik.

A bizonyító erővel rendelkező nem kötelező erejű közokiratok elfogadásának közrendi okból történő megtagadásra ugyanazok a korlátozások vonatkoznak, mint a bírósági határozatok és a kötelező erejű közokiratok elfogadására, többek között a Chartának való megfelelés tekintetében is.

VI. fejezet – Az európai leszármazási igazolás

A javaslat rendelkezik egy nem kötelezően alkalmazandó európai leszármazási igazolás (a továbbiakban: az igazolás) bevezetéséről. Ez az egységes igazolás kifejezetten azért kerül bevezetésre, hogy megkönnyítse a leszármazás Unión belüli elismerését, mivel „egy másik tagállamban való felhasználás céljából” adják ki. Az igazolást abban a tagállamban kell kiállítani, amelyben a leszármazást az alkalmazandó joggal összhangban megállapították, és amelynek a bíróságai a javaslat szerint joghatósággal rendelkeztek az adott esetben. Az igazolás a kibocsátása szerinti tagállamban is felhasználható.

Az igazolás alkalmazása nem kötelező; a tagállami hatóságok csak akkor kötelesek azt kibocsátani, ha a gyermek vagy annak törvényes képviselője kéri. Tehát az arra jogosult személyek nem kötelesek kérelmezni az igazolás kibocsátását, és a leszármazás elismerésének másik tagállamban történő kérelmezésekor más dokumentumokat is bemutathatnak, például bírósági határozatot vagy a megfelelő tanúsítvánnyal ellátott közokiratot. Azonban ha egy

hatóságnak vagy személynek valamely másik tagállamban kiállított igazolást mutatnak be, az adott hatóság, illetve személy az igazolás helyett nem kérheti bírósági határozat vagy közokirat bemutatását.

A tagállamok leszármazásról szóló vagy születési anyakönyvi kivonatai általában olyan közokiratok, amelyek a leszármazás tekintetében bizonyító erővel rendelkeznek. Az anyakönyvi kivonatokat minden tagállamban más eljárás szerint, más formátumban és más nyelven állítják ki, és azok a kibocsátó tagállamtól függően eltérő tartalommal és joghatással rendelkeznek. A javaslat szerint ezekhez a dokumentumokhoz mellékelhető egy tanúsítvány, amely ismerteti az adott dokumentum bizonyító erejét; a bizonyító erőt el kell fogadni, kivéve, ha az ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az adott dokumentumot bemutatták.

Ezzel szemben az igazolást minden esetben a javaslatban meghatározott eljárás keretében, (a javaslat V. mellékletében szereplő) egységes formanyomtatványon, az egész Unió területén azonos tartalommal és hatállyal kell kiadni, összhangban a javaslat rendelkezéseivel. Vélelmezni kell, hogy az igazolás hitelesen bizonyítja a javaslat által kijelölt alkalmazandó jog szerint megállapított elemeket, és az igazolást nem kell semmilyen nemzeti dokumentumba átültetni ahhoz, hogy be lehessen jegyezni a vonatkozó tagállami nyilvántartásba. Mivel az igazolás formanyomtatványa valamennyi uniós nyelven rendelkezésre állna, jelentősen csökkenne a fordítások iránti igény.

Tekintettel arra, hogy a leszármazási jogállás az esetek többségében állandó, az igazolás és annak másolatai érvényessége időben nem lenne korlátozott, ez azonban nem érinti annak lehetőségét, hogy az igazolást szükség esetén kijavítsák, módosítsák, felfüggeszték vagy visszavonják.

VII. fejezet – Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok

Ha módosítani kell a bírósági határozatokhoz és a közokiratokhoz mellékelt tanúsítványok vagy az európai leszármazási igazolás egységes formanyomtatványát (melyek a jelen javaslat mellékleteit képezik), a Bizottság jogosult lenne arra, hogy a tagállami szakértőkkel lefolytatandó konzultációkat követően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el.

VIII. fejezet – Digitalizáció

Ez a fejezet a természetes személyek (illetve azok jogi képviselői) és a tagállami bíróságok vagy más illetékes hatóságok közötti, egy decentralizált informatikai rendszeren, valamint az európai igazságügyi portálon létrehozott európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül történő elektronikus kommunikációra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz. A tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok akkor kommunikálhatnak a természetes személyekkel az európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül, ha az érintett természetes személyek előzetesen kifejezetten hozzájárultak e kommunikációs eszköz használatához.

IX. fejezet – Általános és záró rendelkezések

Ez a fejezet elsősorban a javaslat meglévő nemzetközi egyezményekkel való kapcsolatára és az adatvédelemre vonatkozó rendelkezéseket, valamint a rendelet alkalmazásának kezdőnapja előtt kiadott bírósági határozatok és közokiratok felhasználására vonatkozó átmeneti rendelkezéseket tartalmazza.

javaslat

A TANÁCS RENDELETE

a leszármazással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és a közokiratok elfogadásáról, valamint az európai leszármazási igazolás létrehozásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Parlament véleményére,

különleges jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Unió célul tűzte ki a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megeremtését, fenntartását és továbbfejlesztését – az alapvető emberi jogok maradéktalan tiszteletben tartása mellett –, amelyben biztosított a személyek szabad mozgása és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés. E térség fokozatos kialakítása érdekében az Uniónak a bírósági és bíróságon kívüli ügyekben hozott határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerését, valamint a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetőségét biztosító intézkedéseket kell elfogadnia.
- (2) A rendelet egy másik tagállamban megállapított leszármazás tagállamok általi elismerésére vonatkozik. Arra irányul, hogy megvédje a leszármazásukkal kapcsolatos, határokon átnyúló vonatkozású ügyek által érintett gyermekek alapvető emberi jogait és egyéb jogait, ideértve a gyermekek önazonosságához¹, megkülönböztetésmentességhez², valamint magán- és családi élethez való jogát³, melynek során elsősorban a gyermek mindenek felett álló érdekét kell szem előtt tartani⁴. A rendelet célja továbbá, hogy a leszármazás másik tagállamban történő

¹ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 8. cikke.

² Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 2. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke.

³ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 9. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 24. cikke.

⁴ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének 3. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 24. cikke.

elismerésére irányuló eljárásokkal kapcsolatban biztosítsa a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot, valamint hogy csökkentse a családok, a nemzeti bíróságok és más illetékes hatóságok eljárással összefüggő költségeit és egyéb terheit. E célok elérése érdekében e rendeletnek elő kell írnia a tagállamok számára, hogy a más tagállamban megállapított leszármazást minden tekintetben ismerjék el.

- (3) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 21., 45., 49. és 56. cikke biztosítja az uniós polgárok számára a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogot. Ez magában foglalja az uniós polgárok azon jogát, amely szerint a szabad mozgás gyakorlása során nem ütközhetnek akadályokba, valamint a nemzeti állampolgárokkal való egyenlő bánásmódhoz való jogot, többek között bizonyos szociális kedvezmények tekintetében – ideértendő minden olyan kedvezmény, amely valószínűleg megkönnyíti a mobilitást⁵. Ez a jog az uniós polgároknak a 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁶ meghatározása szerinti családtagjait is megilleti az ösztöndíjakhoz, az oktatási intézményekbe történő felvételhez, a nagycsaládok tömegközlekedési költségeinek a csökkentéséhez, valamint a tömegközlekedés használatára és a múzeumi belépődíjakra vonatkozó diákkedvezményekhez kapcsolódó ügyekben⁷. A Szerződés szabad mozgásra vonatkozó rendelkezései által biztosított védelem magában foglalja azt a jogot is, hogy egy adott személy valamely tagállamban jogszerűnek minősülő nevét más tagállamokban is elismerjék⁸.
- (4) Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) megállapította, hogy a tagállamok kötelesek elismerni a szülő-gyermek kapcsolatot annak érdekében, hogy a gyermek mindkét szülőjével akadály nélkül gyakorolhassa az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében biztosított, a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát, valamint az uniós jogból eredő valamennyi jogát⁹. A Bíróság ítélezési gyakorlata azonban nem követeli meg, hogy a tagállamok a gyermeket az uniós jogból eredően megillető jogok gyakorlásán kívül egyéb célokból is elismerjék a gyermek és a másik tagállam hatóságai által kiállított születési anyakönyvi kivonatban a gyermek szüleiként feltüntetett személyek közötti szülő-gyermek kapcsolatot.

⁵ A Bíróság 1979. május 31-i ítélete, Even, C-207/78, ECLI:EU:C:1979:144 és 1999. június 8-i ítélete, Meeusen, C-337/97, EU:ECLI:C:1999:284.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2004.4.30.).

⁷ Például a Bíróság 1974. július 3-i ítélete, Casagrande kontra Landeshauptstadt München, C-9/74, ECLI:EU:C:1974:74; 1988. szeptember 27-i ítélete, Matteuci, C-235/87, ECLI:EU:C:1988:460; 1975. szeptember 30-i ítélete, Cristini kontra S.N.C.F., C-32/75, ECLI:EU:C:1975:120; és 2012. október 4-i ítélete, Bizottság kontra Ausztria, C-75/11, ECLI:EU:C:2012:605.

⁸ Például a Bíróság 2003. október 2-i ítélete, Carlos García Avello kontra État belge, C-148/02, ECLI:EU:C:2003:539; 2008. október 14-i ítélete, Grunkin-Paul, C-353/06, ECLI:EU:C:2008:559; és 2017. június 8-i ítélete, Freitag, C-541/15, ECLI:EU:C:2017:432.

⁹ A Bíróság 2021. december 14-i ítélete, V.M.A. kontra Stolichna obshtina, C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008.

- (5) A Szerződések értelmében a családjoggal kapcsolatos anyagi jogi jogszabályok – például a család fogalmának meghatározására és a gyermek leszármazásának megállapítására vonatkozó szabályok – elfogadása a tagállamok hatáskörébe tartozik. Az EUMSZ 81. cikk (3) bekezdése értelmében azonban az Unió a több államra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdésekkel kapcsolatban intézkedéseket, különösen a nemzetközi joghatóságra, az alkalmazandó jogra és a leszármazás elismerésére vonatkozó szabályokat fogadhat el.
- (6) A határokon átnyúló vonatkozású családjogi kérdésekkel kapcsolatos intézkedések elfogadására vonatkozó uniós hatáskörrel összhangban a „Stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa” (Európai Tanács, 2010)¹⁰ keretében a Bizottság felkérést kapott arra, hogy vizsgálja meg az anyakönyvi okiratokkal és az azok nyilvántartásokba való bejegyezhetőségével kapcsolatban tapasztalt problémákat, és a megállapításai alapján terjesszen elő megfelelő javaslatokat, valamint mérlegelje, hogy legalább egyes területeken célszerű lenne-e bevezetni az anyakönyvi okiratok joghatásainak kölcsönös elismerését. A stockholmi program végrehajtásáról szóló bizottsági cselekvési terv¹¹ jogalkotási javaslatokat irányzott elő a dokumentumok tagállamok közötti felülhitelesítésével kapcsolatos alaki követelmények eltörlése, valamint egyes anyakönyvi – többek között a születésre, a leszármazásra és az örökbefogadásra vonatkozó – okiratok joghatásainak kölcsönös elismerése érdekében.
- (7) 2010-ben a Bizottság zöld könyvet tett közzé a „Kevesebb bürokrácia a polgárok számára: A közokiratok szabad áramlásának és az anyakönyvi okmányok joghatásai elismerésének elősegítése” címmel, amellyel széles körű konzultációt indított a közokiratok szabad áramlásával és az anyakönyvi bejegyzések joghatásainak elismerésével kapcsolatos kérdésekről. Többek között mérlegelte egy európai anyakönyvi kivonat bevezetésének a lehetőségét, amely megkönnyítené az Unióban a személyi állapot határokon átnyúló elismerését. A konzultáció célja az volt, hogy az e területekre vonatkozó uniós szakpolitika és a vonatkozó jogalkotási javaslatok kidolgozása érdekében összegyűjtse az érdekelt felek és a nagyközönség észrevételeit. 2016-ban az uniós jogalkotó elfogadta az egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról szóló (EU) 2016/1191 rendeletet¹², amely többek között a születésről, a leszármazásról és az örökbefogadásról szóló okiratokra vonatkozik.
- (8) Bár az Unió hatáskörrel rendelkezik a határokon átnyúló vonatkozású családjogi intézkedések, így például a nemzetközi joghatóságra, az alkalmazandó jogra és a leszármazás tagállamok közötti elismerésére vonatkozó szabályok elfogadására, a leszármazás tekintetében az Unió eddig még nem fogadott el rendelkezéseket ezeken a területeken. A tagállamok jelenleg eltérő rendelkezéseket alkalmaznak ezeken a területeken.

¹⁰ HL C 115., 2010.5.4., 1. o.

¹¹ COM(2010) 171 végleges.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete (2016. július 6.) egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 200., 2016.7.26., 1. o.).

- (9) Uniós szinten több uniós jogi aktus foglalkozik a határokon átnyúló helyzetekben lévő gyermekek egyes jogaival, különösen a 4/2009/EK tanácsi rendelet¹³, a 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁴ és az (EU) 2019/1111 tanácsi rendelet¹⁵. Ezek a rendeletek azonban nem tartalmazzák a leszármazás megállapítására vagy elismerésére vonatkozó rendelkezéseket. Ami az (EU) 2016/1191 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁶ illeti, annak hatálya a születésre, a leszármazásra és az örökbefogadásra vonatkozó közokiratokra is kiterjed, ez a rendelet azonban az érintett okiratok hitelességével és nyelvével foglalkozik, és nem tárgyalja azok tartalmának vagy joghatásainak egy másik tagállamban történő elismerését.
- (10) A leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapításával kapcsolatban a joghatóságra és az alkalmazandó jogra, valamint a leszármazás tagállamok közötti elismerésére vonatkozó uniós rendelkezések hiánya miatt a családok nehézségekbe ütközhetnek a gyermekek leszármazásának bármely célból történő elismertetése tekintetében az Unión belül, többek között azokban az esetekben, amikor a család másik tagállamba költözik, vagy visszatér a származási tagállamába.
- (11) A gyermekeknek számos joga ered a leszármazásból, többek között a személyazonossághoz, a névhez fűződő jog, az állampolgársághoz való jog (ha az adott állampolgárság megszerzésére a *ius sanguinis* elve vonatkozik), a szülő által gyakorolt felügyeleti jog és láthatási jog, a tartáshoz való jog és az örökléssel kapcsolatos jogok, valamint a szülők általi törvényes képviselőhez való jog. Ha a tagállamok nem ismerik el a más tagállamban megállapított leszármazást, az súlyos hátrányos következményekkel járhat a gyermekek alapvető emberi jogaira, valamint a nemzeti jogból eredő jogaira nézve. Ez arra késztetheti a családokat, hogy bírósági úton lépjenek fel a leszármazás másik tagállamban történő elismertetése érdekében, ezek az eljárások azonban bizonytalan kimenetelűek, és mind a családok, mind a tagállami igazságszolgáltatási rendszerek számára meglehetősen idő- és költségigényesek. A családokat végső soron visszatarthatja a szabad mozgáshoz való joguk gyakorlásától, ha attól félnek, hogy egy másik tagállamban nem fogják elismerni a leszármazást a nemzeti jogból eredő jogok gyakorlása céljából.
- (12) 2020-ban a Bizottság olyan intézkedéseket¹⁷ jelentett be, amelyek célja annak biztosítása, hogy az egyik tagállamban megállapított leszármazást az összes többi

¹³ A Tanács 4/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 650/2012/EU rendelete (2012. július 4.) az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről (HL L 201., 2012.7.27., 107. o.).

¹⁵ A Tanács (EU) 2019/1111 rendelete (2019. június 25.) a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről (HL L 178., 2019.7.2., 1. o.).

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete (2016. július 6.) egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 200., 2016.7.26., 1. o.).

¹⁷ Ursula von der Leyen bizottsági elnök értékelő beszéde az Unió helyzetéről az Európai Parlament 2020. szeptember 20-i plenáris ülésén.

tagállamban is elismerjék. Ez a kezdeményezés az egyenlőség és a gyermekek jogainak támogatását célzó kiemelt intézkedésként szerepel az EU LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló 2020. évi stratégiájában¹⁸ és az EU 2021. évi gyermekjogi stratégiájában¹⁹. Az Európai Parlament üdvözölte a Bizottság kezdeményezését az LMBTIQ-személyek Unión belüli jogairól szóló 2021. évi állásfoglalásában²⁰ és a gyermekek jogainak a polgári, a közigazgatási és a családjogi eljárásokban történő védelméről szóló 2022. évi állásfoglalásában²¹.

- (13) Ez a rendelet nem érinti a gyermekek uniós jogból eredő jogait, különösen a gyermekeket a szabad mozgásra vonatkozó uniós jogszabályok – többek között a 2004/38/EK irányelv – alapján megillető jogokat. Például a tagállamok már jelenleg is kötelesek elismerni a szülő-gyermek kapcsolatot annak érdekében, hogy a gyermekek mindkét szülővel akadály nélkül gyakorolhassák a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukat, valamint az uniós jogból eredő valamennyi jogukat. E rendelet nem határoz meg további feltételeket vagy követelményeket az említett jogok gyakorlására vonatkozóan.
- (14) Az EUMSZ 21. cikk értelmében és az ahhoz kapcsolódó – a Bíróság által értelmezett – másodlagos jog alapján az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése szerinti tagállami nemzeti identitás tiszteletben tartása és a tagállami közrend nem szolgálhat annak alapjául, hogy a tagállam megtagadja a gyermek és annak azonos nemű szülei közötti szülő-gyermek kapcsolatnak az uniós jogból eredő jogok gyakorlása céljából történő elismerését. Ezenkívül a leszármazás bármilyen módon igazolható e jogok gyakorlása céljából²². Ezért a tagállamok nem kérhetik a rendeletben meghatározott, a leszármazásról szóló bírósági határozatot vagy közokiratot kísérő tanúsítvány, illetve a rendelet által bevezetett európai leszármazási igazolás bemutatását, ha az érintett személy a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásával kapcsolatban egy gyermek uniós jogból eredő jogait érvényesíti. Ettől függetlenül azonban az érintett személy az ilyen esetekben dönthet úgy, hogy a releváns tanúsítványt, vagy a jelen rendeletben meghatározott vonatkozó európai leszármazási igazolást is bemutatja. Annak biztosítása érdekében, hogy az uniós polgárok és családtagjaik tisztában legyenek azzal, hogy ez a rendelet nem érinti a gyermekek uniós jogból eredő jogait, a tanúsítványok és az európai leszármazási igazolás e rendelethez mellékelt formanyomtatványainak tartalmazniuk kell egy nyilatkozatot, amely rögzíti, hogy az adott tanúsítvány vagy európai leszármazási igazolás nem érinti a gyermek uniós jogból eredő jogait – különösen a gyermekeket a szabad mozgásra vonatkozó uniós jogszabályok alapján megillető jogokat –, és hogy e jogok gyakorlása céljából a szülő-gyermek kapcsolat bármilyen módon igazolható.

¹⁸ Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025), COM(2020) 698 final.

¹⁹ Az EU gyermekjogi stratégiája, COM(2021) 142 final.

²⁰ Az Európai Parlament 2021. szeptember 14-i állásfoglalása az LMBTIQ-személyek Unión belüli jogairól (2021/2679(RSP)).

²¹ Az Európai Parlament 2022. április 5-i állásfoglalása a polgári, közigazgatási és családjogi eljárásokban a gyermek jogainak védelméről (2021/2060(INI)).

²² A Bíróság 2002. július 25-i ítélete, MRAX, C-459/99, ECLI:EU:C:2002:461, 61. és 62. pont; valamint 2005. február 17-i ítélete, C-215/03, ECLI:EU:C:2005:95, 23–26. pont.

- (15) Ez a rendelet a születésről, a leszármazásról és az örökbefogadásról szóló közokiratokkal kapcsolatban nem érinti az (EU) 2016/1191 európai parlamenti és tanácsi rendeletet²³, különösen a hiteles másolatok polgárok által történő bemutatását, valamint a belső piaci információs rendszer tagállami hatóságok által történő használatát abban az esetben, ha a hatóságoknak megalapozott kétségeik merülnek fel a születésre, a leszármazásra vagy az örökbefogadásra vonatkozó közokirat, illetve a bemutatott hiteles másolat hitelességét illetően.
- (16) Az Egyesült Nemzetek 1989. november 20-i gyermekjogi egyezményének (a továbbiakban: az ENSZ gyermekjogi egyezménye) 2. cikke rögzíti, hogy a részes államok mindennemű megkülönböztetés nélkül kötelesek tiszteletben tartani és biztosítani a gyermekek jogait, valamint kötelesek meghozni minden megfelelő intézkedést annak érdekében, hogy megvédjék a gyermekeket a megkülönböztetés és megtorlás valamennyi formájával szemben, amely szüleik körülményei miatt érhetné őket. Az említett egyezmény 3. cikke értelmében – többek között – a bíróságok és a közigazgatási hatóságok intézkedései során elsősorban a gyermek mindenek felett álló érdekét kell figyelembe venni.
- (17) Az e rendeletben a „gyermek mindenek felett álló érdekére” történő hivatkozások a gyermek jogairól szóló 1989. november 20-i ENSZ-egyezmény az 1. cikke értelmében vett gyermekekre alkalmazandók, azaz a 18 éven aluli gyermekekre, kivéve, ha az adott gyermekre alkalmazandó jog értelmében az korábban nagykorúvá vált. Ezenkívül a rendeletben foglalt, a gyermek mindenek felett álló érdekére történő hivatkozások értelmezése során az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) a 24. cikkét és az ENSZ nemzeti jogban végrehajtott gyermekjogi egyezményének a 3. és a 12. cikkét is szem előtt kell tartani. A rendeletben szereplő, a „gyermek érdekeire” történő utalásokat úgy kell érteni, hogy azok a gyermek mindenek felett álló érdekére, valamint a gyermekek érdekeire utalnak, függetlenül az érintett gyermekek életkorától.
- (18) Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló 1950. november 4-i egyezmény (a továbbiakban: az emberi jogok európai egyezménye) 8. cikke rögzíti a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot, az egyezmény 12. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke pedig úgy rendelkezik, hogy a törvényben meghatározott jogok gyakorlását mindennemű – többek között a születésen alapuló – megkülönböztetés nélkül kell biztosítani. Az Emberi Jogok Európai Bírósága úgy értelmezte az egyezmény 8. cikkét, hogy az alapján a joghatósága alá tartozó valamennyi állam köteles elismerni a béranyaság útján született gyermek és a leendő biológiai szülő között külföldön létrejött szülő-gyermek jogi kapcsolatot, és köteles a leendő nem biológiai szülő és a gyermek közötti kapcsolat jogilag történő elismerésére szolgáló mechanizmust biztosítani (például a gyermek örökbefogadása útján)²⁴.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete (2016. július 6.) egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 200., 2016.7.26., 1. o.).

²⁴ Például: Mennesson kontra Franciaország (kérelem száma: 65192/11, Európa Tanács: Emberi Jogok Európai Bírósága, 2014. június 26.), valamint a P16-2018-001. sz. tanácsadói vélemény (felkérés száma: P16-2018-001, Európa Tanács: Emberi Jogok Európai Bírósága, 2019. április 10.).

- (19) A Bíróság megerősítette, hogy az uniós jog alapvető jellegzetességei egymással kölcsönösen összefüggő, magát az Uniót és a tagállamait viszonyosan, valamint a tagállamokat egymással összekötő elvek, szabályok és jogviszonyok strukturált hálózatát hozták létre. E jogi struktúra azon az alapvető előfeltevésen alapul, amely szerint minden tagállam osztozik az összes többi tagállammal az Unió alapjául szolgáló, az EUSZ 2. cikkben foglalt közös értékekben, és elismeri, hogy azok osztják ezeket az értékeket vele. Ez az előfeltevés maga után vonja és igazolja a tagállamok közötti kölcsönös bizalom fennállását ezen értékek elismerése tekintetében.
- (20) Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 2. cikk szerint a megkülönböztetés tilalma és az egyenlőség az Unió alapjait képező értékek közé tartozik, amely értékek közösek a tagállamokban. A Charta 21. cikke tiltja a hátrányos – többek között a születésen alapuló – megkülönböztetést. Az EUSZ 3. cikk és a Charta 24. cikke a gyermekek jogainak védelméről rendelkezik, a Charta 7. cikke pedig a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot rögzíti.
- (21) A nemzetközi egyezmények és az uniós jog rendelkezéseivel összhangban a rendeletnek biztosítani kell, hogy a gyermekek a határokon átnyúló helyzetekben megkülönböztetés nélkül gyakorolhassák a jogaikat, és megőrizhessék a jogállásukat. Ennek érdekében, valamint a Bíróságnak többek között a tagállamok közötti kölcsönös bizalomra vonatkozó ítélkezési gyakorlatát és az Emberi Jogok Európai Bíróságának az ítélkezési gyakorlatát szem előtt tartva e rendeletnek ki kell terjednie a más tagállamban megállapított leszármazás elismerésére, függetlenül attól, hogy a gyermek hogyan fogant, vagy hogyan született, és függetlenül attól, hogy milyen családban él, valamint ideértve a belföldi örökbefogadás eseteit is. Ezért – a rendelet alkalmazandó jogra vonatkozó szabályainak alkalmazására is figyelemmel – e rendeletnek ki kell terjednie az azonos nemű szülőkkel rendelkező gyermekek tekintetében egy másik tagállamban megállapított leszármazás elismerésére. E rendeletnek ki kell terjednie továbbá egy másik tagállamban belföldi örökbefogadással, az adott tagállam belföldi örökbefogadásra vonatkozó szabályainak megfelelően örökbe fogadott gyermek leszármazásának tagállamok általi elismerésére is.
- (22) A rendelet céljai elérése érdekében szükséges és helyénvaló, hogy a joghatósággal, az alkalmazandó joggal, valamint a leszármazásra vonatkozó bírósági határozatok és közokiratok elismerésével vagy adott esetben elfogadásával kapcsolatos közös szabályok, továbbá az európai leszármazási igazolás létrehozására vonatkozó szabályok rögzítésére kötelező és közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktusban kerüljön sor.
- (23) E rendelet hatálya alá a „polgári ügyek” tartoznak, amelyek magukban foglalják a leszármazással kapcsolatos, polgári bírósági eljárásokat és az azokból eredő határozatokat, valamint a leszármazásra vonatkozó közokiratokat. A „polgári ügyek” fogalmát önállóan, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni. Az említett fogalmat önálló fogalomnak kell tekinteni, amelyet egyrészt az említett rendelet céljára és felépítésére, másrészt pedig a nemzeti jogrendszerek összességéből következő általános elvekre hivatkozással kell értelmezni. A „polgári ügyek” fogalmát ezért úgy kell értelmezni, hogy az magában foglal akár olyan intézkedéseket is, amelyek valamely tagállam jogában a közjog hatálya alá tartoznak.
- (24) E rendelet alkalmazásában a leszármazás, vagy leszármazási kapcsolat, lehet biológiai, vagy genetikai, vagy létrejöhet örökbefogadás útján, vagy jogszabály révén. Szintén e

rendelet alkalmazásában, a leszármazás a jogszabály által létrehozott szülő-gyermek kapcsolatot jelenti, és arra a jogállásra vonatkozik, hogy egy adott gyermek egy adott szülő vagy szülők gyermeke. A rendelet mind kiskorúak, mind felnőttek valamely tagállamban megállapított leszármazására alkalmazandó – ideértve az elhunyt és a még meg nem született gyermekeket is –, függetlenül attól, hogy egyedülálló szülő, élettársak, házastársak vagy olyan párkapcsolatban élő pár gyermekéről van-e szó, amely az adott kapcsolatra alkalmazandó jog szerint összehasonlítható joghatásokkal bír (mint például a bejegyzett élettársi kapcsolat). A rendelet a megállapítandó leszármazású gyermek állampolgárságától, valamint a gyermek szüleinek állampolgárságától függetlenül alkalmazandó. Az e rendeletben szereplő „szülő” kifejezés alatt az adott esetben megfelelően a jog szerinti szülőt, a leendő szülőt, a magát szülőnek valló személyt vagy azt a személyt kell érteni, akiről a gyermek azt állítja, hogy a szülője.

- (25) Ez a rendelet nem alkalmazandó a leszármazás megállapítására, ha arra határokon átnyúló vonatkozással nem rendelkező belföldi ügyben kerül sor valamelyik tagállamban. A rendelet ezért a leszármazás belföldi ügyekben – például egy adott tagállamban megvalósuló belföldi örökbefogadást követően – történő megállapításával kapcsolatban nem tartalmazhat a joghatóságra vagy az alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezéseket. Azonban a gyermekek jogainak a határokon átnyúló helyzetekben történő, a Charta szerinti megkülönböztetés nélküli védelme érdekében a tagállamok közötti kölcsönös bizalomnak a Bíróság által megerősített elvét szem előtt tartva, a leszármazással kapcsolatos bírósági határozatok és közokiratok elismerésére, illetve adott esetben elfogadására vonatkozóan a rendeletben szereplő rendelkezéseket egy tagállamban belföldi helyzetekben megállapított leszármazás – például belföldi örökbefogadást követően az adott tagállamban megállapított leszármazás – elismerésére is alkalmazni kell. Ennek megfelelően a rendeletnek a megfelelő tanúsítványra és az európai leszármazási igazolásra vonatkozó rendelkezéseit a tagállamokban belföldi helyzetekben – például belföldi örökbefogadást követően – megállapított leszármazás tekintetében is alkalmazni kell.
- (26) E rendelet alkalmazásában valamely tagállamban megvalósuló belföldi örökbefogadásnak minősül az örökbefogadás, ha a gyermek és az örökbefogadó szülő vagy szülők szokásos tartózkodási helye ugyanabban a tagállamban található, és az örökbefogadás állandó szülő-gyermek kapcsolatot hoz létre. A tagállamok eltérő jogi hagyományainak figyelembevétele érdekében e rendeletnek ki kell terjednie a tagállamokban megvalósuló belföldi örökbefogadás azon eseteire, amelyek a gyermek és a származás szerinti család közötti jogi kapcsolat megszűnését eredményezik (teljes örökbefogadás), valamint azon eseteire is, amelyek nem vezetnek a gyermek és a származás szerinti család közötti jogi kapcsolat megszűnéséhez (egyszerű örökbefogadás).
- (27) A nemzetközi örökbefogadásra – melynek esetében a gyermek és az örökbefogadó szülő vagy szülők szokásos tartózkodási helye különböző államokban található – a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló 1993. évi hágai egyezmény irányadó, amelynek valamennyi tagállam részes fele. Ez a rendelet nem alkalmazandó a nemzetközi örökbefogadásra, függetlenül attól, hogy arra két tagállam vagy egy tagállam és egy harmadik állam részvételével kerül-e sor, és függetlenül attól, hogy az adott nemzetközi örökbefogadás a hágai egyezmény hatálya alá tartozik-e.

- (28) Bár a leszármazás e rendelettel összhangban történő megállapítása és elismerése a polgári jog egyéb területei szempontjából is releváns, a rendelet hatályát a leszármazással kapcsolatos joghatóságra és alkalmazandó jogra, valamint a határozatok elismerésére és a közokiratok elfogadására kell korlátozni. Az egyértelműség érdekében kifejezetten ki kell zárni a rendelet hatálya alól a polgári jog egyéb olyan területeit, amelyek a leszármazással kapcsolatosnak tekinthetők.
- (29) Ennek megfelelően a joghatóságra, az alkalmazandó jogra, a határozatok elismerésére és a közokiratok elfogadására vonatkozó, e rendeletben meghatározott szabályok nem alkalmazandók a 4/2009/EK tanácsi rendelet²⁵ által szabályozott tartási jogokra; a 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet²⁶ által szabályozott öröklési jogokra; és a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekre, amelyekre az (EU) 2019/1111 tanácsi rendelet²⁷ az irányadó. Azonban mivel a szülői felelősséggel, a tartással vagy az örökléssel kapcsolatos, gyermekekre vonatkozó ügyek megoldása előtt előkérdésként rendezni kell a leszármazás kérdését, ez a rendelet várhatóan elő fogja segíteni a fent említett családjogi és öröklési jogi uniós eszközök alkalmazását.
- (30) Ez a rendelet nem alkalmazandó olyan előkérdésekre, mint például a házasság vagy az adott kapcsolatra alkalmazandó jog szerint a házassághoz hasonló joghatásokkal bíró kapcsolat létezése, érvényessége vagy elismerése; ezekre a kérdésekre továbbra is a tagállamok nemzeti joga – többek között azok nemzetközi magánjogi szabályai – és adott esetben a Bíróság szabad mozgásra vonatkozó ítélkezési gyakorlata irányadó.
- (31) A rendelet hatálya nem terjed ki a leszármazás nyilvántartásba vételére vonatkozó követelményekre. Ezért a nyilvántartás helye szerinti tagállam jogának kell meghatároznia, hogy milyen jogszabályi feltételekkel és hogyan kell elvégezni a bejegyzést, valamint hogy mely hatóságok felelnek annak ellenőrzéséért, hogy minden követelmény teljesült-e, és hogy a benyújtott vagy összeállított dokumentáció megfelelő-e, illetve hogy tartalmazza-e a szükséges információkat. Az okiratok párhuzamos kibocsátásának elkerülése érdekében a nemzeti nyilvántartó hatóságoknak el kell fogadniuk a többi tagállam illetékes hatóságai által kiállított azon okiratokat, amelyek forgalmáról ez a rendelet rendelkezik. Különösen, a jelen rendelet alapján kibocsátott európai leszármazási igazolás a leszármazás tagállami nyilvántartásokba történő bejegyzése céljából érvényes okiratként tekintendő. Mivel az európai leszármazási igazolás kibocsátására irányuló eljárásnak, valamint az igazolás tartalmának és hatásainak az e rendeletben meghatározottak szerint valamennyi tagállamban egységesnek kell lennie, és mivel az európai leszármazási igazolást a rendelet joghatóságra és alkalmazandó jogra vonatkozó szabályaival összhangban kell kiállítani, a nyilvántartásba vételt végző hatóságok nem írhatják elő az európai

²⁵ A Tanács 4/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.).

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 650/2012/EU rendelete (2012. július 4.) az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről (HL L 201., 2012.7.27., 107. o.).

²⁷ A Tanács (EU) 2019/1111 rendelete (2019. június 25.) a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről (HL L 178., 2019.7.2., 1. o.).

leszármazási igazolás leszármazásra vonatkozó nemzeti dokumentumba történő átültetését. Ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a nyilvántartásba vételt végző hatóságok ellenőrizzék az európai leszármazási igazolás hitelességének a megállapításához szükséges feltételeket, illetve hogy a nyilvántartásba vételt kérelmező személytől a nyilvántartás helye szerinti tagállam jogszabályai által előírt további információkat kérjenek, ha az európai leszármazási igazolás nem tartalmazza a szóban forgó információkat. Az illetékes hatóság tájékoztathatja a nyilvántartásba vételt kérelmező személyt arról, hogy hogyan nyújthatók be a hiányzó információk. A leszármazás nyilvántartásba vételének joghatásait (a nemzeti jogtól függően például azt, hogy a nyilvántartásba vétel a leszármazást megállapítja-e, vagy csupán igazolja a már megállapított leszármazást) szintén ki kell zárni a rendelet hatálya alól, mivel azokat a nyilvántartás helye szerinti tagállam joga határozza meg.

- (32) Ez a rendelet nem terjed ki a leszármazásra vonatkozó, harmadik államban hozott bírósági határozatok elismerésére, valamint a leszármazásra vonatkozó, harmadik államban kiállított vagy nyilvántartásba vett közokiratok elismerésére, illetve adott esetben elfogadására. E dokumentumok elismerése, illetve elfogadása továbbra is az egyes tagállamok nemzeti jogának a hatálya alá tartozik.
- (33) A leszármazás megállapítása a gyermek és az egyes szülők közötti jogviszony jogi meghatározását jelenti, amelybe az az eset is beleértendő, amikor a leszármazás megállapítására a korábban már megállapított leszármazás megtámadását követően kerül sor. Ez a rendelet adott esetben a leszármazás megszűnésére vagy megszüntetésére is alkalmazandó.
- (34) A nemzeti jogszabályok közötti eltérések ellenére a leszármazást általában a törvény erejénél fogva vagy az illetékes hatóság aktusával állapítják meg. A leszármazás törvény erejénél fogva történő megállapítására példa a gyermeknek életet adó személy leszármazásának a megállapítása, valamint az e személy házastársának vagy bejegyzett élettársától való leszármazás tekintetében fennálló törvényi vélelem. Az illetékes hatóság aktusa állapítja meg a leszármazást például akkor, ha a leszármazás megállapítására bírósági határozat (például örökbefogadás esetén, illetve olyan eljárás esetén, amelyben a szülőséget vitatják, vagy olyan eljárásban, amelyben a leszármazásra hivatkoznak, például a gyermek feletti felügyelet tényleges gyakorlásának bizonyítása révén), közjegyzői okirat (például örökbefogadás esetén vagy abban az esetben, ha a gyermek még nem született meg), közigazgatási határozat (például az apaság elismerését követően) vagy anyakönyvezés útján kerül sor. A leszármazást általában az anyakönyvi, a személyi vagy a néesség-nyilvántartásba jegyzik be. A leszármazás az azt megállapító dokumentummal (például a leszármazást megállapító bírósági határozattal, közjegyzői okirattal vagy közigazgatási határozattal) igazolható. A leszármazást azonban leggyakrabban a leszármazás nyilvántartásba történő bejegyzésével, a megfelelő nyilvántartásból származó kivonattal vagy a releváns nyilvántartásban rögzített adatokat tartalmazó tanúsítvánnyal (például születési anyakönyvi kivonattal vagy a leszármazásról szóló anyakönyvi kivonattal) igazolják.
- (35) Az Unió számára alapvető fontosságú az uniós igazságszolgáltatási térség zökkenőmentes és megfelelő működése, melynek során tiszteletben kell tartani a tagállamok különböző jogrendszereit és hagyományait. E tekintetben tovább kell erősíteni a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei közötti kölcsönös bizalmat.

- (36) A leszármazásra vonatkozó bírósági határozatok és közokiratok elismerésének a lehetővé tétele érdekében a rendeletnek egységes joghatósági szabályokat kell megállapítania a leszármazás határokon átnyúló vonatkozású esetekben történő megállapítása tekintetében. A rendeletnek ezenkívül azt is világosan rögzítenie kell, hogy a 18 éven aluli gyermekek jogosultak arra, hogy az őket érintő eljárásokban kinyilváníthassák a véleményüket.
- (37) A rendelet nem érinti azt a kérdést, hogy az egyes tagállamokon belül mely hatóságok járhatnak el a leszármazással kapcsolatos ügyekben (például a bíróságok, a közigazgatási hatóságok, a közjegyzők, az anyakönyvvezetők vagy egyéb hatóságok).
- (38) A rendeletnek tiszteletben kell tartania a leszármazással kapcsolatos ügyek rendezésére alkalmazott különböző tagállami rendszereket. A közokiratokkal kapcsolatban a tagállamok gyakran felhatalmazzák a hatóságokat – például a közjegyzőket, a közigazgatási szerveket vagy az anyakönyvvezetőket – arra, hogy a leszármazás megállapításáról olyan közokiratokat állítsanak ki, amelyek a kibocsátás vagy a bejegyzés szerinti tagállamban kötelező joghatással bírnak minősülnek (a továbbiakban: kötelező joghatással bíró közokiratok), illetve arra, hogy olyan közokiratokat állítsanak ki, amelyek a kibocsátás vagy a bejegyzés szerinti tagállamban nem minősülnek kötelező erejűnek, azonban ott bizonyító erővel rendelkeznek (a továbbiakban: nem kötelező erejű közokiratok). Az e rendeletben szereplő „felhatalmazás” kifejezést a „közokirat” fogalmának az uniós jogi aktusokban horizontálisan használt meghatározásával összhangban, valamint e rendelet célkitűzéseire figyelemmel önállóan kell értelmezni.
- (39) A gyermekek érdekeinek védelme céljából a joghatóságot a fizikai közelség alapján kell meghatározni. Ennek megfelelően lehetőleg annak a tagállamnak kell joghatósággal rendelkeznie az adott ügyben, amelynek területén a gyermek szokásos tartózkodási helye található. Annak érdekében azonban, hogy a gyermek egy adott tagállamban egyszerűbben hozzáférhessen az igazságszolgáltatáshoz, emellett vagylagos joghatóságot kell biztosítani a gyermek állampolgársága, az alperes szokásos tartózkodási helye (alperes lehet például az a személy, akinek a leszármazására a gyermek hivatkozik), az egyik szülő szokásos tartózkodási helye vagy állampolgársága, valamint a gyermek születési helye szerinti tagállamnak.
- (40) A Bíróság ítélezési gyakorlatának megfelelően a gyermek szokásos tartózkodási helyét az adott ügy körülményei alapján kell megállapítani. A gyermek valamely tagállam területén való fizikai jelenlétén kívül egyéb tényezőket is meg kell határozni, amelyek alkalmasak annak igazolására, hogy a gyermek jelenléte nem átmeneti vagy időszakos jellegű, hanem azt tükrözi, hogy a gyermek az adott tagállamban bizonyos mértékig beilleszkedett egy társadalmi és családi környezetbe, amely ténylegesen az életének a középpontját jelenti. E tényezők közé tartozik például a gyermek érintett tagállam területén való tartózkodásának időtartama, rendszeressége, körülményei és okai, valamint a gyermek állampolgársága; a vonatkozó tényezők az érintett gyermek életkorától függően változnak. Az is idetartozik, hogy a gyermek hová és milyen feltételekkel jár iskolába, valamint hogy milyen családi és közösségi kapcsolatokkal rendelkezik a tagállamban. Szintén figyelembe vehető, ha szülők egy adott tagállamban kívánnak letelepedni a gyermekkel, amennyiben ez a szándék konkrét lépésekben is megnyilvánul, például az érintett tagállamban történő ingatlanvásárlásban vagy -bérletben. Ezzel szemben nem releváns, ha a gyermeknek életet adó személy rendelkezik a megkeresett bíróság tagállamának

állampolgárságával, vagy korábban ebben a tagállamban tartózkodott, az pedig nem elegendő, ha a gyermek az adott tagállamban született, és rendelkezik e tagállam állampolgárságával.

- (41) Ha a rendelet a joghatóság vagy az alkalmazandó jog tekintetében az állampolgárságra kapcsolóelvként hivatkozik, a több állampolgársággal rendelkező gyermekek és szülők megítélésének kérdése olyan előkérdés, amely nem tartozik e rendelet hatálya alá, és arra a nemzeti jog az irányadó – adott esetben a megfelelő nemzetközi egyezményeket is beleértve –, azonban az előkérdés mérlegelése során teljes mértékben figyelembe kell venni az Unió általános elveit. E rendelet alkalmazásában a több állampolgársággal rendelkező gyermek, illetve szülő bármelyik tagállam bíróságát vagy jogát választhatja, amelynek állampolgárságával a bíróság megkeresésekor vagy a leszármazás megállapításakor rendelkezik.
- (42) Ha a joghatóság az általános vagylagos joghatósági okok alapján nem határozható meg, annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén a gyermek tartózkodik. Ennek a jelenlétre vonatkozó szabálynak lehetővé kell tennie különösen a tagállamok bíróságai számára, hogy joghatóságot gyakoroljanak a harmadik országbeli állampolgárságú gyermekek tekintetében, beleértve a nemzetközi védelmet kérelmezőket vagy nemzetközi védelemben részesülőket, például a menekült gyermekeket és a szokásos tartózkodási helyük szerinti államban bekövetkező zavargások miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekeket is.
- (43) Ha a rendelet alapján egyetlen tagállam bírósága sem rendelkezik joghatósággal, a joghatóságot minden tagállamban az adott tagállam jogszabályai alapján kell meghatározni, beleértve a tagállamban hatályos nemzetközi jogi eszközöket is.
- (44) Az igazságszolgáltatás megtagadásával kapcsolatos helyzetek orvoslása érdekében a rendeletnek rendelkeznie kell a *forum necessitatis* elvének az alkalmazásáról is, amely alapján valamely tagállam bírósága kivételes esetben határozatot hozhat a leszármazást érintő, valamely harmadik államhoz szorosan kapcsolódó ügyben. Ilyen kivételes eset állhat fenn például akkor, ha az érintett harmadik államban polgárháború miatt nincs lehetőség az eljárás lefolytatására, vagy ha a gyermektől vagy valamely más érdekelt féltől nem várható el észszerűen, hogy az említett államban eljárást kezdeményezzen, illetve eljárásban vegyen részt. A *forum necessitatis* elvén alapuló joghatóság azonban kizárólag abban az esetben gyakorolható, ha az ügy kellő mértékben kapcsolódik a megkeresett bíróság tagállamához.
- (45) A pergazdaságosság és az eljárási hatékonyság biztosítása érdekében ha az e rendelet alapján joghatósággal nem rendelkező tagállam valamely bírósága előtt zajló eljárás eredménye a rendelet hatálya alá tartozó előkérdés eldöntésétől függ, a rendelet nem képezi akadályát annak, hogy a szóban forgó tagállam bíróságai elbírálják az adott kérdést. Ezért ha az eljárás tárgya például egy olyan öröklési jogvita, amelyben az eljárás céljából meg kell állapítani az elhunyt és a gyermek közötti szülő-gyermek kapcsolatot, az öröklési jogvita tekintetében joghatósággal rendelkező tagállam számára lehetővé kell tenni, hogy a folyamatban lévő ügyre vonatkozóan eldöntse ezt a kérdést, függetlenül attól, hogy e rendelet alapján joghatósággal rendelkezik-e a leszármazással kapcsolatos ügyekben. Ezt a döntést az e rendelet alapján kijelölt alkalmazandó joggal összhangban kell meghozni, és az csak abban az eljárásban válthat ki joghatást, amelyre vonatkozóan meghozták.

- (46) Az igazságszolgáltatás harmonikus működése érdekében el kell kerülni, hogy a különböző tagállamokban egymással összeegyeztethetetlen bírósági határozatok szülessenek. E célból ennek a rendeletnek a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén meglévő egyéb uniós eszközökhöz hasonló általános eljárási szabályokat kell előírnia.
- (47) Az egyik ilyen eljárási szabály a perfüggőség szabálya, amely abban az esetben játszik szerepet, ha ugyanazt a leszármazással kapcsolatos ügyet különböző tagállamok különböző bíróságai előtt indítják meg. Az említett szabály határozza meg, hogy melyik bíróság folytathatja le a leszármazásra vonatkozó eljárást.
- (48) A rendeletnek meg kell határoznia, hogy a bíróságok mikor tekintendők megkeresettnek. Tekintettel a tagállamokban alkalmazott két különböző rendszerre, amelyek szerint az eljárást megindító iratot először vagy az alperes részére kell kézbesíteni, vagy a bírósághoz kell benyújtani, a bíróság megkeresése szempontjából elegendő, ha sor került a nemzeti jog szerinti első lépés megtételére, feltéve hogy a kérelmező a későbbiekben nem mulasztja el azokat az lépéseket, amelyeket a nemzeti jog szerint a második lépés megvalósulása érdekében meg kell tennie.
- (49) A leszármazás megállapítására vonatkozó e rendelet szerinti eljárások során követendő alapelv szerint azon 18 éven aluli gyermek számára, akire az adott eljárás vonatkozik, és aki képes önálló véleményt formálni, a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban valódi és tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kinyilvánítsa a véleményét, és a gyermek mindenek felett álló érdekének vizsgálatakor e véleményt kellően figyelembe kell venni. A rendelet szerint azonban a tagállamok nemzeti joga és eljárásrendje határozza meg, hogy ki és hogyan hallgathatja meg a gyermeket. Emellett bár a gyermek jogosult a meghallgatásra, az ezzel kapcsolatos kötelezettség nem lehet abszolút, hanem a gyermek mindenek felett álló érdekét figyelembe véve kell döntenie róla.
- (50) A rendeletnek biztosítani kell a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot azáltal, hogy közös szabályokat állapít meg a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására alkalmazandó jogra vonatkozóan. Ezeknek a közös szabályoknak az is célja továbbá, hogy megelőzzék, hogy egymásnak ellentmondó határozatok szülessenek attól függően, hogy melyik tagállam bíróságai vagy egyéb illetékes hatóságai állapítják meg a leszármazást, valamint hogy elősegítsék azoknak a közokiratoknak az elfogadását, amelyek az eredeti tagállamban nem rendelkeznek kötelező joghatással, azonban bizonyító erővel bírnak.
- (51) A leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítására főszabály szerint annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelyben a gyermek megszületésekor a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye található. E kapcsolóelv segítségével az esetek túlnyomó többségében meg lehet határozni az alkalmazandó jogot, így többek között az újszülöttek esetében is, akiknek nehéz lehet megállapítani a szokásos tartózkodási helyét. A születés időpontját szigorúan kell értelmezni, és e tekintetben a leggyakoribb esetre kell hivatkozni, vagyis arra, amikor a leszármazás a születéskor a törvény erejénél fogva megállapításra kerül, és azt a születést követő néhány napon belül bejegyzik a megfelelő nyilvántartásba. Ezt a jogot kell alkalmazni azokra a helyzetekre, amelyekben a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye a születés helye szerinti államban található (általában ez a helyzet), valamint azokra a

helyzetekre is, amelyekben a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye nem a születés helye szerinti államban található (például ha a szülés utazás közben történik). A gyermeknek életet adó személynek a gyermek megszületésekor érvényes szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogát kell analógia útján alkalmazni, ha a leszármazást a gyermek megszületése előtt kell megállapítani. Annak érdekében azonban, hogy minden esetben meg lehessen határozni az alkalmazandó jogot, azokban a ritka esetekben, amelyekben a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye a születés időpontjában nem állapítható meg (például menekült vagy a saját országa elhagyására kényszerült anya esetében), a gyermek születési helye szerinti állam jogát kell alkalmazni.

- (52) Kivételképpen, ha a főszabály szerint alkalmazandó jog eredményeként csak egy szülő (például azonos nemű párok esetében csak a genetikai szülő) tekintetében kerül sor a leszármazás megállapítására, a másik szülő (például azonos nemű párok esetében a nem genetikai szülő) tekintetében a leszármazás megállapítására két kiegészítő jog közül bármelyiket lehet alkalmazni: bármelyik szülő állampolgársága szerinti állam jogát, vagy a gyermek születési helye szerinti állam jogát. Mivel ezekben az esetekben a leszármazást mindkét szülő tekintetében az e rendelet által alkalmazandónak minősített valamely joggal összhangban állapítják meg, a szülők tekintetében megállapított leszármazást e rendelet szabályai szerint az összes többi tagállamban el kell ismerni – ideértve azokat az eseteket is, amikor a két szülő esetében azt különböző tagállamok hatóságai állapították meg –, feltéve, hogy a leszármazást mindkét szülő esetében olyan tagállam hatóságai állapították meg, amelynek bíróságai e rendelet alapján joghatósággal rendelkeznek.
- (53) Az e rendelet által alkalmazandóként meghatározott jogot akkor is alkalmazni kell, ha az nem valamely tagállam joga.
- (54) Ha a leszármazás megállapítására az e rendelet által alkalmazandóként meghatározott valamely joggal összhangban került sor valamelyik tagállamban, a jogbiztonság és a leszármazás állandóságának biztosítása érdekében nem érinti a már megállapított leszármazást, ha az alkalmazandó jog a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helyének vagy valamelyik szülő állampolgárságának a megváltozása következtében módosul.
- (55) Az érdekelt felek jogosultak arra, hogy olyan egyoldalú cselekményt végezzenek el, amelynek célja, hogy joghatást gyakoroljon a megállapított vagy a megállapítandó leszármazásra; ilyen cselekmény lehet például az apaság elismerése vagy a házastárs hozzájárulása az asszisztált reprodukciós technológia alkalmazásához. Ezek a cselekmények alaki szempontból akkor minősülnek érvényesnek, ha megfelelnek az e rendelet által alkalmazandóként meghatározott jog alaki követelményeinek, illetve annak az államnak a jogában rögzített alaki követelményeknek, amelyben az adott cselekményt elvégző személy szokásos tartózkodási helye található, vagy amelyben a cselekményt végrehajtották.
- (56) Kivételes körülmények között közérdekű megfontolások alapján a tagállami bíróságok és a leszármazás megállapításával kapcsolatban eljáró más illetékes tagállami hatóságok számára lehetővé kell tenni a külföldi jog egyes rendelkezései alkalmazásának mellőzését, ha az adott esetben azok alkalmazása nyilvánvalóan ellentétes lenne az érintett tagállam közrendjével. A bíróságok és az egyéb illetékes hatóságok azonban nem alkalmazhatják a közrendi kivételt egy másik állam

jogszabályainak a mellőzése érdekében, ha az ellentétes lenne a Chartával, különösen annak 21. cikkével, amely tiltja a hátrányos megkülönböztetést.

- (57) Mivel vannak olyan államok, amelyekben két vagy több jogrendszer vagy szabályrendszer vonatkozik az e rendelet által szabályozott kérdésekre, rögzíteni kell, hogy e rendelet rendelkezései milyen mértékben alkalmazandók az említett államok különböző területi egységeiben.
- (58) A rendeletben meg kell határozni a leszármazást megállapító, más tagállamban kiadott kötelező erejű bírósági határozatok és közokiratok elismerésére vonatkozó szabályokat.
- (59) A nemzeti jogtól függően a leszármazást megállapító, az eredeti tagállamban kötelező joghatással bíró közokirat lehet például az örökbefogadásról szóló közjegyzői okirat vagy az apaság elismerését követően a leszármazást megállapító közigazgatási határozat. A rendeletben azoknak a közokiratoknak az elfogadásáról is rendelkezni kell, amelyek az eredeti tagállamban nem minősülnek kötelező erejűnek, azonban bizonyító erővel bírnak. A nemzeti jogtól függően ilyen közokirat lehet például a születési anyakönyvi kivonat vagy a leszármazásról szóló anyakönyvi kivonat, amely igazolja az eredeti tagállamban megállapított leszármazást (függetlenül attól, hogy a leszármazást a törvény erejénél fogva vagy valamely illetékes hatóság aktusa, például bírósági határozat, közjegyzői okirat, közigazgatási határozat vagy nyilvántartásba vétel útján állapították meg).
- (60) Az igazságszolgáltatás működése iránt az Unióban táplált kölcsönös bizalom indokolja azt az elvet, hogy a tagállamok leszármazást megállapító bírósági határozatait valamennyi tagállamban el kell ismerni, anélkül, hogy ehhez bármilyen elismerési eljárást kellene alkalmazni. Ennek megfelelően, ha a megkeresett tagállam illetékes hatóságához a leszármazást megállapító, másik tagállamban hozott bírósági határozatot nyújtanak be, amely az eredeti tagállamban már nem támadható meg, a bírósági határozatot a törvény erejénél fogva, külön eljárás előírása nélkül el kell ismerni, és a megfelelő nyilvántartásban ennek megfelelően módosítani kell a leszármazásra vonatkozó bejegyzést.
- (61) A nemzeti jognak kell rendelkeznie arról, hogy az elismerés megtagadására vonatkozó okok alkalmazására a felek kérelmére vagy hivatalból kerülhet-e sor. Ez nem zárja ki, hogy bármely érdekelt fél, aki a leszármazásra vonatkozó, másik tagállamban hozott bírósági határozat elismerését kívánja egy adott jogvita fő kérdéseként felvetni, olyan bírósági határozat meghozatalát kérelmezze, amely megállapítja, hogy a jogvita tárgyát képező bírósági határozat elismerése nem tagadható meg. A kérelem benyújtásának helye szerinti tagállam nemzeti joga határozza meg, hogy ki tekinthető a kérelem benyújtására jogosult érdekelt félnek.
- (62) A leszármazással kapcsolatos ügyekben egy másik tagállamban hozott bírósági határozatok elismerésének a kölcsönös bizalom elvén kell alapulnia. Ezért az elismerés megtagadásának okait a szükséges minimális szintre kell korlátozni, figyelemmel e rendelet alapvető céljára, azaz a leszármazás elismerésének a megkönnyítésére, valamint a gyermekek jogainak és a gyermek mindenképp felett álló érdekének a határokon átnyúló helyzetekben történő hatékony védelmére.

- (63) A határozat elismerése csak akkor tagadható meg, ha az elismerés megtagadására vonatkozóan a rendeletben meghatározott okok közül legalább egy fennáll. Az e rendeletben az elismerés megtagadására vonatkozóan felsorolt okok listája kimerítő jellegű. Az elismerés nem tagadható meg olyan okokra – például a perfüggőségi szabály megsértésére – hivatkozva, amelyek nem szerepelnek ebben a rendeletben. A későbbi bírósági határozat mindig hatályon kívül helyezi a korábbi bírósági határozatot, amennyiben azok összeegyeztethetetlenek.
- (64) A 18 éven aluli gyermekek véleménynyilvánítási lehetőségével kapcsolatban az eredeti eljárás helye szerinti bíróságnak kell döntenie a gyermek meghallgatásának megfelelő módszeréről. Ezért egy bírósági határozat elismerését nem lehet megtagadni kizárólag azon az alapon, hogy az eredeti eljárás helye szerinti bíróság más módszert alkalmazott a gyermek meghallgatására, mint amelyet az elismerés helye szerinti tagállam bírósága alkalmazna.
- (65) A rendelet elismerésről szóló szabályainak az alkalmazásában az eredeti tagállamban kötelező erejűnek minősülő közokiratokat a bírósági határozatokkal egyenértékűként kell kezelni.
- (66) Bár a rendelet szerinti azon kötelezettségnek, amely alapján a 18 éven aluli gyermekeknek lehetőséget kell biztosítani a véleménynyilvánításra, nem kell kiterjednie a kötelező erejű közokiratokra, a gyermekek véleménynyilvánításhoz való jogát a Charta 24. cikkének értelmében és az ENSZ nemzeti jogban és eljárásokban érvényre juttatott gyermekjogi egyezményének a 12. cikke alapján figyelembe kell venni. Ha a gyermekek nem kaptak lehetőséget a véleményük kinyilvánítására, az nem eredményezheti automatikusan a kötelező erejű közokiratok elismerésének a megtagadását.
- (67) A leszármazást megállapító, más tagállamban hozott bírósági határozatnak vagy a leszármazást megállapító, más tagállamban kibocsátott vagy nyilvántartásba vett kötelező erejű közokiratnak az e rendelet szerinti elismerése nem jelenti azt, hogy az adott tagállam elismerte a megállapított vagy megállapítandó leszármazás szerint szülőnek minősülő személyek között esetleg fennálló házasságot vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot.
- (68) A leszármazással kapcsolatos ügyek rendezésére szolgáló eltérő tagállami rendszerek figyelembevétele érdekében e rendeletnek biztosítania kell, hogy valamennyi tagállamban elfogadják azokat a közokiratokat, amelyek az eredeti tagállamban nem minősülnek kötelező erejűnek, azonban bizonyító erővel rendelkeznek. Ezek a közokiratok a már megállapított leszármazás vagy egyéb tények tekintetében rendelkezhetnek bizonyító erővel. A nemzeti jogtól függően a már megállapított leszármazást igazoló közokirat lehet például születési anyakönyvi kivonat vagy a leszármazásról szóló anyakönyvi kivonat. Egyéb tényeket igazoló közokirat lehet például az apaság elismerését rögzítő közjegyzői vagy közigazgatási okirat, az anya vagy a gyermek leszármazás megállapításához való hozzájárulását rögzítő közjegyzői vagy közigazgatási okirat, a házastársnak az asszisztált reprodukciós technológia alkalmazásához való hozzájárulását rögzítő közjegyzői vagy közigazgatási okirat, illetve a gyermek feletti tényleges felügyeletet rögzítő közjegyzői vagy közigazgatási okirat.

- (69) Az eredeti tagállamban joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel rendelkező közokiratoknak a többi tagállamban ugyanolyan bizonyító erővel kell rendelkezniük, mint az eredeti tagállamban, vagy az eredetihez a lehető leghasonlóbb bizonyító erővel kell bírniuk. Egy adott közokirat valamely másik tagállamban meglévő bizonyító erejének vagy a lehető leghasonlóbb bizonyító erőnek a meghatározásakor utalni kell arra, hogy a közokirat milyen jellegű és körű bizonyító erővel bír az eredeti tagállamban. Tehát az eredeti tagállam jogától függ, hogy egy adott közokirat milyen bizonyító erővel bír egy másik tagállamban.
- (70) Az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel bíró közokiratok „hitelességének” önálló fogalomnak kell lennie, amely olyan kérdésekre terjed ki, mint az okirat valódisága, az okiratra vonatkozó alaki követelmények, az okiratot kiállító hatóság jogosítványai és az okirat kiállítására vonatkozó eljárás. Ezenkívül a hitelesség fogalmának ki kell terjednie a közokiratban rögzített elemekre is. Ha valamely fél kétségbe kívánja vonni a közokirat hitelességét, azt a közokiratot kibocsátó eredeti tagállam illetékes bírósága előtt, e tagállam joga alapján teheti meg.
- (71) Az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel bíró közokiratban rögzített „jogcselekmény” (például az apaság elismerése vagy valamely hozzájárulás megadása) vagy „jogviszony” (például a leszármazás) kifejezés a közokirat érdemi tartalmára történő hivatkozásként értelmezendő. Ha valamely fél a közokiratban rögzített jogcselekménnyel vagy jogviszonnal kapcsolatban kifogást kíván emelni, azt az e rendelet alapján joghatósággal rendelkező bíróságok előtt teheti meg, és az említett bíróságoknak a leszármazás megállapítására az e rendelet alapján meghatározott alkalmazandó joggal összhangban kell döntést hozniuk a kifogásról.
- (72) Ha egy tagállami bíróság előtt folyamatban lévő eljárásban előkérdésként merül fel egy olyan közokiratban rögzített jogcselekményre vagy jogviszonyra vonatkozó kérdés, amely az eredeti tagállamban nem minősül kötelező erejűnek, azonban ott bizonyító erővel bír, az említett bíróságnak joghatósággal kell rendelkeznie az adott kérdésben.
- (73) Ha az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel bíró közokirat hitelességét kétségbe vonják, az az eredeti tagállamon kívül nem rendelkezik bizonyító erővel, amíg a hitelesség kérdésének elbírálása folyamatban van. Ha a kifogás kizárólag a közokiratban rögzített jogcselekménnyel vagy jogviszonyokkal kapcsolatos konkrét kérdésre vonatkozik, a szóban forgó közokirat az eredeti tagállamon kívül mindaddig nem rendelkezhet bizonyító erővel a vitás kérdés tekintetében, amíg a kifogás elbírálása folyamatban van. A kifogásolás eredményeként érvénytelennek nyilvánított közokirat a továbbiakban nem rendelkezik bizonyító erővel.
- (74) Ha a rendelet alkalmazása során valamely hatósághoz két olyan egymással ellentétes közokiratot nyújtanak be, amelyek nem állapítják meg a leszármazást kötelező erővel, azonban a saját eredeti tagállamában mindkettő bizonyító erővel rendelkezik, a hatóságnak meg kell vizsgálnia, hogy az adott eset körülményeit figyelembe véve indokolt-e előnyben részesíteni valamelyik közokiratot, és ha igen, melyiket. Ha a körülmények alapján nem egyértelmű, hogy melyik közokiratot indokolt előnyben részesíteni, a kérdést az e rendelet alapján joghatósággal rendelkező bíróságoknak kell

eldönteniük, illetve ha a kérdés valamely folyamatban lévő eljárás keretében előkérdésként merül fel, azt az adott eljárást folytató bíróságnak kell eldöntenie.

- (75) Kivételes körülmények között közérdekű megfontolások alapján a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy megtagadják a másik tagállamban megállapított leszármazásra vonatkozó bírósági határozat vagy közokirat elismerését, illetve elfogadását, ha az az adott esetben nyilvánvalóan ellentétes lenne az érintett tagállam közrendjével. A bíróságok és más illetékes hatóságok azonban nem tagadhatják meg a másik tagállamban meghozott, illetve kiadott bírósági határozat vagy közokirat elismerését, illetve elfogadását, ha az ellentétes lenne a Chartával, különösen annak 21. cikkével, amely tiltja a hátrányos megkülönböztetést.
- (76) Annak érdekében, hogy a tagállamokban megállapított leszármazás elismerése gyors, zökkenőmentes és hatékony legyen, biztosítani kell, hogy a gyermekek, illetve a szülők egyszerűen igazolhassák a gyermekek jogállását egy másik tagállamban. Ennek lehetővé tétele érdekében a rendeletben elő kell írni egy egységes igazolás, az európai leszármazási igazolás bevezetését, amelyet egy másik tagállamban való felhasználásra állítanak ki. A szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása érdekében az európai leszármazási igazolás nem léphet a tagállamokban esetlegesen hasonló célokra alkalmazott belföldi okiratok helyébe.
- (77) Az európai leszármazási igazolást kiállító hatóságnak figyelembe kell vennie azokat az alaki követelményeket, amelyeket a nyilvántartás helye szerinti tagállamban teljesíteni kell a leszármazás bejegyzéséhez. Ennek érdekében a rendeletben rendelkezni kell az alaki követelményekre vonatkozó információk tagállamok közötti megosztásáról.
- (78) Az európai leszármazási igazolás használatát nem lehet kötelező jelleggel előírni. Ez azt jelenti, hogy az európai leszármazási igazolás kérelmezésére jogosult személyek, azaz a gyermekek és azok törvényes képviselői nem kötelezhetők az igazolás használatára, és a leszármazás elismerésének másik tagállamban történő kérelmezésekor az e rendelet alapján rendelkezésre álló egyéb okiratokat (bírósági határozatot vagy közokiratot) is bemutathatnak. Azonban ha egy hatóságnak vagy személynek valamely másik tagállamban kibocsátott európai leszármazási igazolást mutatnak be, az adott hatóság, illetve személy az európai leszármazási igazolás helyett nem kérheti bírósági határozat vagy közokirat bemutatását.
- (79) Az európai leszármazási igazolást abban a tagállamban kell kiállítani, amelyben a leszármazást megállapították, és amelynek a bíróságai a rendelet szerint joghatósággal rendelkeznek. Azt, hogy mely hatóságok rendelkezzenek hatáskörrel az európai leszármazási igazolás kiállítására, az egyes tagállamoknak kell meghatározniuk a nemzeti jogukban; ilyen hatóságok lehetnek a bíróságok vagy a leszármazással kapcsolatos ügyekben hatáskörrel rendelkező más hatóságok, például a közigazgatási szervek, a közjegyzők vagy az anyakönyvvezetők. A tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal a nemzeti jog alapján az európai leszármazási igazolás kiállítására felhatalmazott hatóságokra vonatkozó információkat annak érdekében, hogy azokat közzé lehessen tenni.
- (80) Míg a leszármazást igazoló nemzeti közokiratok (például a születési anyakönyvi kivonatok és a leszármazásról szóló anyakönyvi kivonatok) tartalma és joghatásai az eredeti tagállamtól függően eltérőek lehetnek, az európai leszármazási igazolásnak minden tagállamban azonos tartalommal kell rendelkeznie, és azonos joghatásokat kell

kiváltania. Bizonyító erővel kell rendelkeznie, és vélelmezni kell, hogy hitelesen bizonyítja az e rendelet által kijelölt, a leszármazás megállapítására alkalmazandó jog szerint megállapított elemeket. Az európai leszármazási igazolás bizonyító ereje nem terjedhet ki az e rendeletben nem szabályozott elemekre, például az érintett gyermek szüleinek a családi állapotára. A leszármazást igazoló nemzeti közokiratot az eredeti tagállam nyelvén állítják ki, az európai leszármazási igazolás e rendelethez mellékelt formanyomtatványa azonban valamennyi uniós nyelven rendelkezésre áll.

- (81) A bíróságok és az egyéb illetékes hatóságok kérelemre kötelesek kiállítani az európai leszármazási igazolást. Az európai leszármazási igazolás eredeti példányának az azt kiállító hatóságnál kell maradnia, amely az európai leszármazási igazolásról egy vagy több hitelesített másolatot ad ki a kérelmező, illetve annak törvényes képviselője részére. Tekintettel arra, hogy a leszármazási jogállás az esetek túlnyomó többségében állandó, az európai leszármazási igazolás másolatainak érvényessége nem lehet időben korlátozott, ez azonban nem érinti annak lehetőségét, hogy az európai leszármazási igazolást szükség esetén kijavítsák, módosítsák, felfüggeszék vagy visszavonják. E rendeletben rendelkezni kell a kiállító hatóság határozatai, többek között az igazolás kibocsátásának a megtagadására vonatkozó határozat elleni jogorvoslat lehetőségéről. Az európai leszármazási igazolás kijavítása, módosítása, felfüggesztése vagy visszavonása esetén a másolatok téves felhasználásának megelőzése érdekében a kiállító hatóságnak tájékoztatnia kell azokat a személyeket, akiknek hitelesített másolatot állított ki.
- (82) E rendeletnek rendelkeznie kell az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés olyan korszerű módjáról, amely lehetővé teszi a természetes személyek és azok jogi képviselői, valamint a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok számára, hogy az (EU) .../... rendelet [a digitalizációról szóló rendelet] által az európai igazságügyi portálon létrehozott európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül elektronikus úton kommunikáljanak egymással. Biztosítani kell [a digitalizációról szóló rendelettel] való összhangot. Ezért helyénvaló, hogy a rendelet szükség esetén hivatkozzon [a digitalizációról szóló rendeletre], többek között a „decentralizált informatikai rendszer” és az „európai elektronikus hozzáférési pont” fogalom meghatározása tekintetében. Az európai elektronikus hozzáférési pont egy decentralizált informatikai rendszer részét képezi. A decentralizált informatikai rendszernek a tagállamok háttérrendszereiből, valamint olyan interoperábilis hozzáférési pontokból kell állnia – ideértve az európai elektronikus hozzáférési pontot is –, amelyekeken keresztül az említett rendszereknek kapcsolódniuk kell egymáshoz. A decentralizált informatikai rendszer hozzáférési pontjainak az (EU) 2022/850 rendelettel létrehozott e-CODEX-rendszeren kell alapulniuk. Az európai interoperabilitási keret biztosítja az interoperábilis szakpolitikák végrehajtásának referenciakoncepcióját²⁸.
- (83) Az európai elektronikus hozzáférési pontnak lehetővé kell tennie a természetes személyek, valamint azok jogi képviselői számára, hogy európai leszármazási igazolás iránti kérelmet nyújtsanak be, valamint hogy a szóban forgó igazolást elektronikus úton átvegyék és továbbítsák. Ezenkívül azt is lehetővé kell tennie, hogy az említett személyek elektronikus úton kommunikálhassanak a tagállami bíróságokkal és más illetékes hatóságokkal azokban az eljárásokban, amelyeket annak megállapítása érdekében indítottak, hogy a leszármazásra vonatkozó bírósági határozat vagy

²⁸

COM (2022) 710 final és COM(2022) 720 final, 2022. november 18.

közokirat elismerése nem tagadható meg, illetve amelyeket a leszármazásra vonatkozó bírósági határozat vagy közokirat elismerésének a megtagadása céljából indítottak. A tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok csak akkor kommunikálhatnak a polgárokkal az európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül, ha a polgárok előzetesen kifejezetten hozzájárultak e kommunikációs eszköz használatához.

- (84) Ez a rendelet nem érinti a Személyi Állapot Nemzetközi Bizottsága (ICCS) által elfogadott 16., 33. és 34. sz. egyezmény alkalmazását a többnyelvű születési anyakönyvi kivonatoknak a tagállamok közötti, illetve a tagállamok és harmadik államok közötti használata tekintetében.
- (85) Annak érdekében, hogy a decentralizált informatikai rendszer e rendelettel kapcsolatos létrehozása tekintetében a rendelet végrehajtása egységes feltételek mellett történjen, a Bizottságot végrehajtási hatáskörökkel kell felruházni. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek²⁹ megfelelően kell gyakorolni.
- (86) A rendelet IV. és V. fejezetében előírt tanúsítványok és a VI. fejezetében foglalt európai leszármazási igazolás naprakészen tartásának biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikknek megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a rendelet I–V. mellékletének a módosítása céljából. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak³⁰ megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértői rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (87) A tagállamok által vállalt nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartása megköveteli, hogy e rendelet ne sértse azon nemzetközi egyezmények alkalmazását, amelyeknek egy vagy több tagállam e rendelet elfogadásakor részes fele. A szabályok hozzáférhetőbbé tétele érdekében a Bizottságnak a tagállamok által közölt információk alapján közzé kell tennie a vonatkozó egyezmények jegyzékét az európai igazságügyi portálon. A rendelet általános célkitűzéseivel való összhang azonban megköveteli, hogy a rendelet a tagállamok között elsőbbséget élvezzen a kizárólag két vagy több tagállam között megkötött egyezményekkel szemben, amennyiben azok a rendelet által szabályozott kérdéseket érintik.
- (88) Azokra a megállapodásokra, amelyeket valamely tagállam az Unióhoz való csatlakozását megelőzően kötött egy vagy több harmadik állammal, az EUMSZ 351. cikket kell alkalmazni.

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

³⁰ Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról (HL L 123., 2016.5.12., 1. o.).

- (89) A tagállamok által közölt információkat a Bizottságnak nyilvánosan hozzáférhetővé kell tennie az európai igazságügyi portálon, és azokat folyamatosan naprakészen kell tartania.
- (90) Ez a rendelet tiszteletben tartja az alapvető emberi jogokat, és betartja a Chartában elismert alapelveket. A rendelet különösen a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogról szóló 7. cikk, a megkülönböztetés tilalmáról szóló 21. cikk és a gyermekek jogainak védelméről szóló 24. cikk alkalmazását kívánja előmozdítani.
- (91) A rendeletet az uniós adatvédelmi jogszabályokkal összhangban, valamint a magánélet védelmére vonatkozóan a Chartában rögzített rendelkezésnek megfelelően kell alkalmazni. A személyes adatok e rendelet alapján történő kezelését az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³¹ (általános adatvédelmi rendelet), az (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³² (uniós adatvédelmi rendelet) és a 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel³³ összhangban kell végezni.
- (92) A rendelet alkalmazása során előfordulhat, hogy a tagállami bíróságoknak vagy más illetékes hatóságoknak a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítása és a leszármazás tagállamok közötti elismerése érdekében személyes adatokat kell kezelniük. Ez magában foglalja a személyes adatok következőkkel kapcsolatos kezelését: a leszármazás határokon átnyúló helyzetben történő megállapítása; a bírósági határozatokat és a közokiratokat kísérő tanúsítványok kiállítása; az európai leszármazási igazolás kiállítása; az okiratok leszármazás elismerése céljából történő bemutatása; az azt megállapító határozat beszerzése, hogy a leszármazás elismerése nem tagadható meg; valamint a leszármazás elismerésének a megtagadása iránti kérelem. A tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok által e rendelet alapján kezelt személyes adatok azokban a dokumentumokban találhatóak, amelyeket a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok a fenti célokból kezelnek. Az így kezelt személyes adatok elsősorban a gyermekekre és a szülőkre, valamint azok jogi képviselőire vonatkoznak. A tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok által kezelt személyes adatokat az alkalmazandó adatvédelmi jogszabályokkal, különösen az általános adatvédelmi rendelettel összhangban kell kezelni. Ezenkívül a rendelet alkalmazása során előfordulhat, hogy a Bizottságnak személyes adatokat kell kezelnie a természetes személyek és azok jogi képviselői, valamint a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok által az európai leszármazási igazolás kérelmezése, átvétele és továbbítása céljából, valamint a leszármazás elismerésével vagy elismerésének a megtagadásával kapcsolatos eljárások tekintetében a decentralizált informatikai rendszer keretében működő európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül

³¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

³² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1725 rendelete (2018. október 23.) a természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2018.11.21., 39. o.).

³³ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről („Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv”) (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

folytatott elektronikus kommunikációval kapcsolatban. A Bizottság által kezelt személyes adatokat a uniós adatvédelmi rendelettel összhangban kell kezelni.

- (93) A rendeletnek jogalapot kell biztosítani a személyes adatoknak a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok által az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (1) és (3) bekezdésével, valamint a Bizottság által az uniós adatvédelmi rendelet 5. cikkének (1) és (2) bekezdésével összhangban történő kezeléséhez. A személyes adatok különleges kategóriáinak e rendelet szerinti kezelése megfelel az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelményeknek, mivel az adatokat az f) pontnak megfelelően igazságszolgáltatási feladatkörükben eljáró bíróságok fogják kezelni, vagy a g) ponttal összhangban az adatkezelésre jelentős közérdekből lesz szükség e rendelet alapján, amelynek célja, hogy megkönnyítse a leszármazásra vonatkozó bírósági határozatok és közokiratok másik tagállamban történő elismerését annak érdekében, hogy az Unión belüli határokon átnyúló helyzetekben biztosítsa a gyermekek alapvető jogainak és egyéb jogainak a védelmét. A személyes adatok különleges kategóriáinak e rendelet szerinti kezelése az uniós adatvédelmi rendelet 10. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelményeknek is megfelel, mivel az adatkezelésre az f) pontnak megfelelően jogi igények előterjesztéséhez, érvényesítéséhez, illetve védelméhez vagy a g) pontnak megfelelően az e rendeleten alapuló jelentős közérdekből lesz szükség.
- (94) A személyes adatok e rendelet alapján kizárólag az abban meghatározott konkrét célokból kezelhetők, ez azonban nem érinti az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 89. cikke szerinti, a közérdekű archiválás céljából végzett további adatkezelést, tekintettel arra, hogy előfordulhat, hogy a leszármazás határokon átnyúló helyzetben történő megállapítását vagy elismerését követően a tagállami bíróságoknak vagy más illetékes hatóságoknak közérdekű archiválás céljából személyes adatokat kell kezelniük. Mivel a rendelet a leszármazás határokon átnyúló vonatkozásaival kapcsolatos, és mivel a leszármazás a személyi állapot részét képezi, és határozatlan ideig releváns lehet, ez a rendelet nem korlátozhatja a kezelt információk és személyes adatok megőrzési idejét.
- (95) A leszármazás határokon átnyúló helyzetben történő megállapítása; a bírósági határozatokat és a közokiratokat kísérő tanúsítványok kiállítása; az európai leszármazási igazolás kiállítása; az okiratok leszármazás elismerése céljából történő bemutatása; az azt megállapító határozat beszerzése, hogy a leszármazás elismerése nem tagadható meg; valamint a leszármazás elismerésének a megtagadása iránti kérelem céljából a tagállami bíróságokat, valamint az e rendelet alkalmazására a tagállamok által felhatalmazott más illetékes hatóságokat az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontja szerinti adatkezelőknek kell tekinteni. Az európai elektronikus hozzáférési pont műszaki üzemeltetésével, fejlesztésével, karbantartásával, biztonságával és támogatásával kapcsolatban, továbbá a természetes személyek és azok jogi képviselői, valamint a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok között az európai elektronikus hozzáférési ponton és a decentralizált informatikai rendszeren keresztül megvalósuló kommunikáció tekintetében a Bizottság az uniós adatvédelmi rendelet 3. cikkének 8. pontja szerinti adatkezelőnek tekintendő. Az adatkezelőknek biztosítaniuk kell a fenti célokból kezelt adatok biztonságát, sértetlenségét, hitelességét és titkosságát.

- (96) Az (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁴ 42. cikkével összhangban konzultációra került sor az európai adatvédelmi biztossal, aki [dátum]-án/-én véleményt nyilvánított³⁵.
- (97) [Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével, valamint 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.] VAGY
- (97a) [Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével és 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban Írország {...-én kelt levelében} bejelentette, hogy részt kíván venni ennek a rendeletnek az elfogadásában és alkalmazásában.]
- (98) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (99) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani a joghatóságra, az alkalmazandó jogra, valamint a bírósági határozatok és a közokiratok elismerésére irányadó nemzeti szabályokban mutatkozó eltérések miatt, az Unió szintjén azonban e rendelet közvetlen alkalmazhatósága és kötelező ereje miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkben foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket,

³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1725 rendelete (2018. október 23.) a természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2018.11.21., 39. o.).

³⁵ HL C [szám]., [XXXX.X.X.], X. o.

I. FEJEZET

TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet közös szabályokat állapít meg a joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozóan, a leszármazásnak valamely tagállam általi, határokon átnyúló helyzetben történő megállapítása céljából; közös szabályokat állapít meg a leszármazásra vonatkozó, más tagállamban hozott bírósági határozatok, valamint a leszármazásra vonatkozó, más tagállamban kiállított vagy nyilvántartásba vett közokiratok elismerésére, illetve adott esetben elfogadására vonatkozóan; valamint létrehozza az Európai leszármazási igazolást.

2. cikk

Az uniós jog egyéb rendelkezéseivel való kapcsolat

- (1) Ez a rendelet nem érinti a gyermekek uniós jogból eredő jogait, különösen a gyermekeket a szabad mozgásra vonatkozó uniós jogszabályok – többek között a 2004/38/EK irányelv – alapján megillető jogokat. Ennek megfelelően a rendelet nem érinti a elismerésének közrendi okból történő megtagadására vonatkozó korlátozásokat, ha a szabad mozgásra vonatkozó uniós jogszabály értelmében a tagállamok kötelesek elismerni a szülő-gyermek kapcsolatot megállapító, valamely másik tagállam hatóságai által az uniós jogból eredő jogok gyakorlása céljából leszármazáskiadott dokumentumot.
- (2) A rendelet nem érinti az (EU) 2016/1191 rendeletet, különösen a születésre, a leszármazásra és az örökbefogadásra vonatkozó, az említett rendeletben meghatározott közokiratok tekintetében.

3. cikk

Hatálya

- (1) Ez a rendelet a leszármazással kapcsolatos, határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekben alkalmazandó.
- (2) Ez a rendelet nem alkalmazandó a következőkre:
 - a) a házasság vagy az adott kapcsolatra alkalmazandó jog szerint a házassághoz hasonló joghatásokkal bíró kapcsolat – például a bejegyzett élettársi kapcsolat – létezése, érvényessége vagy elismerése;

- b) szülői felelősséggel kapcsolatos ügyek;
 - c) természetes személyek cselekvőképessége;
 - d) nagykorúsítás;
 - e) nemzetközi örökbefogadás;
 - f) tartási kötelezettségek;
 - g) bizalmi vagyonkezelés és öröklés;
 - h) állampolgárság;
 - i) a leszármazás tagállami nyilvántartásokba történő bejegyzésével kapcsolatos jogi követelmények, valamint a leszármazás tagállami nyilvántartásba történő bejegyzésének vagy a bejegyzés elmulasztásának joghatásai.
- (3) Ez a rendelet nem alkalmazandó a leszármazást megállapító, harmadik államban hozott bírósági határozatok elismerésére, valamint a harmadik államban kiállított vagy nyilvántartásba vett, a leszármazást megállapító vagy igazoló közokiratok elismerésére, illetve adott esetben elfogadására.

4. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „leszármazás”: a törvény által megállapított szülő-gyermek kapcsolat. Ez magában foglalja azt a jogállást, amely alapján egy gyermek egy adott szülő vagy szülők gyermekének minősül;
2. „gyermek”: életkortól függetlenül az a személy, akinek leszármazását meg kell állapítani, el kell ismerni vagy igazolni kell;
3. „a leszármazás megállapítása”: a gyermek és az egyes szülők közötti kapcsolat jogi meghatározása, ideértve azt az esetet is, amikor a leszármazás megállapítására a korábban megállapított leszármazást vitató kérelem alapján kerül sor;
4. „bíróság”: valamely tagállam olyan hatósága, amely a leszármazással kapcsolatos ügyekben igazságszolgáltatási feladatokat lát el;
5. „bírósági határozat”: valamely tagállami bíróság által a leszármazással kapcsolatos ügyben hozott határozat, a végzést és az ítéletet is beleértve;
6. „közokirat”: olyan okirat, amelyet valamely tagállamban a leszármazásra vonatkozó ügyben közokiratként hivatalosan kiállítottak vagy nyilvántartásba vettek, és amelynek hitelessége:
 - a) a közokirat aláírására és tartalmára vonatkozik; és

- b) az eredeti tagállam által erre a célra felhatalmazott hatóság vagy egyéb szerv által került megállapításra;
7. „eredeti tagállam”: az a tagállam, amelyben a leszármazásra vonatkozó bírósági határozatot meghozták, a leszármazásra vonatkozó közokiratot hivatalosan kiállították vagy nyilvántartásba vették, illetve az európai leszármazási igazolást kibocsátották;
8. „decentralizált informatikai rendszer”: [a digitalizációról szóló rendelet] 2. cikkének 4. pontjában meghatározott informatikai rendszer;
9. „európai elektronikus hozzáférési pont”: [a digitalizációról szóló rendelet] 2. cikkének 5. pontjában meghatározott interoperábilis hozzáférési pont.

5. cikk

A leszármazással kapcsolatos ügyekre vonatkozó tagállamon belüli hatáskör

Ez a rendelet nem érinti a tagállami hatóságok azon hatáskörét, hogy leszármazással kapcsolatos ügyekben eljárjanak.

II. FEJEZET

JOGHATÓSÁG

6. cikk

Általános joghatóság

A leszármazással kapcsolatos ügyekben annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek joghatósággal:

- a) amelynek területén a bírósághoz fordulás időpontjában a gyermek szokásos tartózkodási helye található; vagy
- b) amelynek a gyermek a bírósághoz fordulás időpontjában állampolgára; vagy
- c) amelynek területén a bírósághoz fordulás időpontjában az alperes szokásos tartózkodási helye található; vagy
- d) amelynek területén a bírósághoz fordulás időpontjában valamelyik szülő szokásos tartózkodási helye található; vagy
- e) amelynek a bírósághoz fordulás időpontjában valamelyik szülő állampolgára; vagy
- f) a gyermek születési helye szerinti tagállam.

7. cikk

A gyermek jelenlétére alapított joghatóság

Ha a joghatóság nem határozható meg a 6. cikk alapján, annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén a gyermek jelen van.

8. cikk

Fennmaradó joghatóság

Ha a 6. vagy a 7. cikk alapján egyik tagállam bírósága sem rendelkezik joghatósággal, a joghatóságot minden tagállamban az adott tagállam jogszabályai alapján kell meghatározni.

9. cikk

Forum necessitatis

Amennyiben e rendelet egyéb rendelkezései alapján egyik tagállam bírósága sem rendelkezik joghatósággal, kivételes esetben az egyik tagállam bíróságai határozatot hozhatnak a leszármazás tárgyában, amennyiben az eljárás megindítása vagy lefolytatása észszerűtlen vagy lehetetlen lenne egy olyan harmadik államban, amelyhez az ügy szorosan kötődik.

Az ügynek kielégítő mértékben kell kapcsolódnia azon tagállamhoz, amelynek bíróságához fordultak.

10. cikk

Előkérdések

- (1) Ha egy tagállam bírósága előtt valamely, e rendelet hatálya alá nem tartozó ügyben folyamatban lévő eljárás eredménye a leszármazással kapcsolatos előkérdés elbírálásától függ, az adott tagállam bírósága az adott eljárás céljából abban az esetben is elbíráhatja az előkérdést, ha e rendelet alapján e tagállam nem rendelkezik joghatósággal.
- (2) Az előkérdés (1) bekezdés szerinti elbírálása csak abban az eljárásban vált ki joghatást, amelynek vonatkozásában elbírálásra került.

11. cikk

Bírósághoz fordulás

A bírósághoz fordulás időpontjának tekintendő:

- a) az az időpont, amikor az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot a bírósághoz benyújtják, feltéve, hogy a kérelmező ezt követően nem mulasztja el a másik fél részére történő kézbesítés érdekében számára előírt lépések megtételét;

- b) amennyiben az iratot a bírósághoz való benyújtás előtt kell kézbesíteni, az az időpont, amikor azt a kézbesítésért felelős hatóság megkapja, feltéve, hogy a kérelmező ezt követően nem mulasztja el az irat bírósághoz történő benyújtása érdekében számára előírt lépések megtételét; vagy
- c) ha a bíróság hivatalból indít eljárást, az az időpont, amikor a bíróság meghozza az eljárás megindításáról szóló határozatát, vagy ha ilyen határozatra nincs szükség, az az időpont, amikor a bíróság érkezteti az ügyet.

12. cikk

A joghatóság vizsgálata

Ha valamely tagállam bíróságához olyan ügyben fordulnak, amelynek tekintetében e rendelet értelmében nem rendelkezik joghatósággal az ügy érdemét illetően, és amelynek tekintetében e rendelet értelmében más tagállam bírósága joghatósággal rendelkezik az ügy érdemét illetően, a bíróság hivatalból megállapítja joghatóságának hiányát.

13. cikk

Az elfogadhatóság vizsgálata

- (1) Ha az alperes, akinek a szokásos tartózkodási helye az eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő államban található, nem jelenik meg, a joghatósággal rendelkező bíróság az eljárást mindaddig felfüggeszti, amíg meg nem bizonyosodik arról, hogy az alperes a védekezéséről történő intézkedéshez megfelelő időben át tudta venni az eljárást megindító iratot vagy az azzal egyenértékű iratot, vagy hogy az ehhez szükséges minden intézkedés megtörtént.
- (2) E cikk (1) bekezdése helyett az (EU) 2020/1784 rendelet 22. cikkét kell alkalmazni, ha az eljárást megindító iratot vagy az azzal egyenértékű iratot az említett rendelet alapján kellett továbbítani egyik tagállamból a másikba.
- (3) Ha az (EU) 2020/1784 rendelet nem alkalmazandó, a polgári és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló, 1965. november 15-én kelt hágai egyezmény 15. cikkét kell alkalmazni, amennyiben az eljárást megindító iratot vagy az azzal egyenértékű iratot az említett egyezmény alapján kellett külföldre továbbítani.

14. cikk

Perfüggőség

- (1) Amennyiben ugyanazon felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt különböző tagállamok bíróságai előtt indult eljárás, valamennyi olyan bíróság, amelyhez később fordultak, hivatalból felfüggeszti az eljárást azon bíróság joghatóságának megállapításáig, amelyhez elsőként fordultak.

- (2) Az (1) bekezdésben említett esetekben a jogvita ügyében eljáró bíróság kérésére bármely más eljáró bíróság késelem nélkül tájékoztatja a megkereső bíróságot arról, hogy mikor indította meg az eljárást.
- (3) Amennyiben megállapítják annak a bíróságnak a joghatóságát, amelyhez elsőként fordultak, minden olyan bíróság, amelyhez később fordultak, az elsőként felhívott bíróság javára megállapítja saját joghatóságának hiányát.

15. cikk

A gyermekek véleménynyilvánítási joga

- (1) E rendelet szerinti joghatóságuk gyakorlása során a tagállamok bíróságainak a nemzeti joggal és eljárásokkal összhangban biztosítaniuk kell, hogy a leszármazásuk megállapítása által érintett azon 18 éven aluli gyermekek, akik képesek önálló véleményt formálni, valódi és tényleges lehetőséget kapjanak arra, hogy – akár közvetlenül, akár a képviselőjükön vagy valamely megfelelő szerven keresztül – kinyilváníthassák a véleményüket.
- (2) Ha a bíróság a nemzeti joggal és eljárásokkal összhangban biztosítja a 18 éven aluli gyermek számára az e cikk szerinti véleménynyilvánítás lehetőségét, a gyermek korára és érettségi fokára figyelemmel kellően tekintetbe kell vennie a gyermek véleményét.

III. FEJEZET

ALKALMAZANDÓ JOG

16. cikk

Egyetemes alkalmazás

Az e rendelet szerint alkalmazandóként meghatározott jogot arra való tekintet nélkül alkalmazni kell, hogy az valamely tagállam joga-e vagy sem.

17. cikk

Alkalmazandó jog

- (1) A leszármazás megállapítására annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén a gyermek megszületésekor a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye található, vagy, ha nem állapítható meg, hogy a gyermek megszületésekor hol volt a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye, a gyermek születési helye szerinti állam jogát kell alkalmazni.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltak ellenére, ha az (1) bekezdés szerint alkalmazandó jog csak az egyik szülő tekintetében eredményezi a leszármazás megállapítását, e szülő állampolgársága szerinti, vagy a másik szülő állampolgársága szerinti állam joga,

vagy a gyermek születési helye szerinti állam joga alkalmazható a leszármazás megállapítására a másik szülő tekintetében.

18. cikk

Az alkalmazandó jog hatálya

Az e rendelet által a leszármazás megállapítására alkalmazandó jogként kijelölt jog különösen az alábbiakat szabályozza:

- a) a leszármazás megállapítására vagy vitatására irányuló eljárások;
- b) a közokiratok kötelező joghatása és/vagy bizonyító ereje;
- c) a keresetőségi jog a leszármazás megállapítására vagy vitatására irányuló eljárásokban;
- d) a leszármazás megállapítására vagy vitatására vonatkozó határidők.

19. cikk

Az alkalmazandó jog megváltozása

Ha a leszármazást e rendelet alapján valamely tagállamban megállapították, az alkalmazandó jog későbbi megváltozása nem érinti a már megállapított leszármazást.

20. cikk

Alaki érvényesség

- (1) A leszármazás megállapítását érintő joghatás kiváltására irányuló egyoldalú cselekmény alakilag akkor érvényes, ha megfelel az alábbiak közül valamelyik jog által támasztott követelményeknek:
 - a) a 17. cikk alapján a leszármazás megállapítására alkalmazandó jog;
 - b) annak az államnak a joga, amelyben az adott cselekményt elvégző személy szokásos tartózkodási helye található; vagy
 - c) annak az államnak a joga, amelyben a cselekményt elvégezték.
- (2) A leszármazás megállapítását érintő joghatás kiváltására irányuló cselekmény az eljáró bíróság országa szerinti jog vagy az (1) bekezdésben említett bármely olyan jog által elismert módon bizonyítható, amely szerint az adott cselekmény alakilag érvényes, feltéve, hogy e bizonyítási mód az eljáró bíróság által elfogadott.

21. cikk

A vissza- és továbbutalás kizárása

Valamely állam e rendelet szerint alkalmazandó jogán az adott államban hatályban lévő jogszabályokat kell érteni, a nemzetközi magánjogi jogszabályok kizárásával.

22. cikk

Közrend (*ordre public*)

- (1) Az e rendelet által meghatározott bármely állam joga valamely rendelkezésének alkalmazása csak akkor tagadható meg, ha az nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság országának közrendjével (*ordre public*).
- (2) Az (1) bekezdés alkalmazásakor a bíróságoknak és a tagállamok egyéb illetékes hatóságainak tiszteletben kell tartaniuk a Chartában rögzített alapvető jogokat és elveket, különösen a Chartának a megkülönböztetésmentességhez való jogról szóló 21. cikkét.

23. cikk

Az egynél több jogrendszerrel rendelkező államok

- (1) Ha az e rendelet által kijelölt jog olyan állam joga, amely több olyan területi egységből áll, amelyek mindegyike saját jogszabályokkal rendelkezik a leszármazással kapcsolatos ügyek tekintetében, akkor az adott állam belső kollíziós szabályai határozzák meg azt a területi egységet, amelynek a jogszabályait alkalmazni kell.
- (2) Ilyen belső kollíziós szabályok hiányában:
 - a) az alkalmazandó jognak a gyermeknek életet adó személynek a gyermek születése időpontjában érvényes szokásos tartózkodási helyére hivatkozó rendelkezés szerinti meghatározása céljából az (1) bekezdésben említett állam jogára történő hivatkozásokat azon területi egység jogára való hivatkozásként kell érteni, amelyben a gyermeknek életet adó személy szokásos tartózkodási helye található;
 - b) az alkalmazandó jognak a gyermek születési helye szerinti államra hivatkozó rendelkezések szerinti meghatározása céljából az (1) bekezdésben említett állam jogára való hivatkozásokat azon területi egység jogára való hivatkozásként kell értelmezni, amelynek területén a gyermek született.
 - c) Az a tagállam, amely több olyan területi egységből áll, amelyek mindegyike saját jogszabályokkal rendelkezik a leszármazással kapcsolatos ügyek tekintetében, nem köteles e rendeletet alkalmazni a kizárólag e területi egységek jogai között fennálló kollízió tekintetében.

IV. FEJEZET

ELISMERÉS

1. SZAKASZ

Az elismerésre vonatkozó általános rendelkezések

24. cikk

Bírószági határozatok elismerése

- (1) A valamely tagállamban leszármazásra vonatkozóan hozott bírósági határozatokat a többi tagállamban külön eljárás előírása nélkül elismerik.
- (2) Ennek megfelelően nincs szükség külön eljárásra a tagállami anyakönyvi nyilvántartásba történő bejegyzéshez, ha az a leszármazás tárgyában egy másik tagállamban hozott olyan bírósági határozat alapján történik, amely ellen ez utóbbi tagállam joga szerint nincs helye további jogorvoslatnak.
- (3) Ha egy bírósági határozat elismerése előkérdésként merül fel valamely tagállami bíróság előtt, ez a bíróság döntést hozhat ebben a kérdésben.

25. cikk

Határozat annak megállapításáról, hogy az elismerés megtagadásának indokai nem állnak fenn

- (1) A 32–34. cikkben előírt eljárásokkal összhangban bármely érdekelt fél kérelmezheti annak határozatban történő megállapítását, hogy az elismerés megtagadásának a 31. cikkben említett indokai nem állnak fenn.
- (2) A Bizottságnak a 71. cikk alapján bejelentett bíróság illetékességét annak a tagállamnak a joga határozza meg, amelyben az (1) bekezdés szerinti eljárást megindították.

26. cikk

Az elismeréshez benyújtandó dokumentumok

- (1) Annak a félnek, aki valamely tagállamban egy másik tagállamban hozott bírósági határozatra kíván hivatkozni, a következőket kell benyújtania:
 - a) a bírósági határozat olyan másolata, amely megfelel a hitelesség megállapításához szükséges feltételeknek; valamint
 - b) a 29. cikk szerint kiállított megfelelő tanúsítvány.
- (2) Az a bíróság vagy egyéb illetékes hatóság, amely előtt egy másik tagállamban hozott bírósági határozatra hivatkoznak, szükség esetén előírhatja az arra hivatkozó félnek, hogy nyújtsa be az e cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett tanúsítvány szabadon kitölthető rovataiban szereplő lefordítható tartalom fordítását vagy átiratát.

- (3) Az a bíróság vagy egyéb illetékes hatóság, amely előtt egy másik tagállamban hozott bírósági határozatra hivatkoznak, előírhatja az arra hivatkozó félnek, hogy a tanúsítvány szabadon kitölthető rovataiban szereplő tartalom fordításán, illetve átiratán kívül nyújtsa be a bírósági határozat fordítását vagy átiratát is, amennyiben az említett fordítás vagy átirat nélkül nem tudja folytatni az eljárást.

27. cikk

A dokumentumok hiánya

- (1) Ha a 26. cikk (1) bekezdésében meghatározott dokumentumokat nem nyújtják be, a bíróság vagy egyéb illetékes hatóság, amely előtt a másik tagállamban hozott bírósági határozatra hivatkoznak, határidőt tűzhet a dokumentumok benyújtására, vagy azokkal egyenértékű dokumentumokat is elfogadhat, vagy ha úgy véli, hogy elegendő információval rendelkezik, eltekinthet a dokumentumok benyújtásától.
- (2) Az a bíróság vagy egyéb illetékes hatóság, amely előtt egy másik tagállamban hozott bírósági határozatra hivatkoznak, előírhatja az említett egyenértékű dokumentumok fordításának vagy átiratának a benyújtását.

28. cikk

Az eljárás felfüggesztése

Az a bíróság, amely előtt egy másik tagállamban hozott bírósági határozatra hivatkoznak, részben vagy egészben felfüggesztheti az eljárást, ha:

- a) az eredeti tagállamban rendes jogorvoslat iránti kérelmet nyújtottak be az említett bírósági határozattal szemben; vagy
- b) kérelmet nyújtottak be annak a 25. cikk szerinti határozatban történő megállapítása iránt, hogy az elismerés megtagadásának indokai nem állnak fenn, vagy kérelmet nyújtottak be az elismerést ezen indokok egyike alapján megtagadó határozat hozatala iránt.

29. cikk

A tanúsítvány kibocsátása

- (1) Az eredeti tagállamnak a 71. cikk szerint a Bizottságnak bejelentett bírósága a fél kérelmére az I. mellékletben foglalt formanyomtatvány felhasználásával tanúsítványt állít ki a leszármazásról szóló bírósági határozatról.
- (2) A tanúsítványt a határozat nyelvén kell kitölteni és kibocsátani. A tanúsítvány a fél kérelmére az Európai Unió intézményeinek bármely más hivatalos nyelvén is kiállítható. Ez nem kötelezi a tanúsítványt kiállító bíróságot arra, hogy gondoskodjon a szabadon kitölthető rovatokban szereplő lefordítható tartalom fordításáról vagy átirásáról.

- (3) A tanúsítványnak tartalmaznia kell egy nyilatkozatot, amely tájékoztatja az uniós polgárokat és azok családtagjait arról, hogy a tanúsítvány nem érinti a gyermek uniós jogból eredő jogait, és hogy e jogok gyakorlása céljából a szülő-gyermek kapcsolat bármilyen módon igazolható.
- (4) A tanúsítvány kibocsátása ellen nincs helye kifogásnak.

30. cikk

A tanúsítvány kijavítása

- (1) Az eredeti tagállamnak a Bizottsághoz a 71. cikk szerint bejelentett bírósága kérelemre köteles kijavítani a tanúsítványt, vagy hivatalból kijavíthatja azt, ha valamilyen lényeges hiba vagy kihagyás miatt az elismerendő bírósági határozat és a tanúsítvány között ellentmondás van.
- (2) A tanúsítvány kijavítására vonatkozó eljárásra az eredeti tagállam jogát kell alkalmazni.

31. cikk

Az elismerés megtagadásának indokai

- (1) A bírósági határozat elismerését meg kell tagadni:
 - a) ha az elismerés – a gyermek érdekeit figyelembe véve – nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, amelyben az elismerést kérik;
 - b) ha a határozatot az érintett személy távollétében hozták, amennyiben az eljárást megindító vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették e személyek részére megfelelő időben és olyan módon, hogy az a védekezéséről intézkedni tudjon, kivéve, ha megállapítást nyer, hogy a szóban forgó személyek egyértelműen elfogadták a bírósági határozatot;
 - c) bármely személy kérelmére, aki azt állítja, hogy a bírósági határozat sérti a gyermek tekintetében fennálló apaságát vagy anyaságát, ha a határozat meghozatalára anélkül került sor, hogy az érintett személy lehetőséget kapott volna arra, hogy a bíróság meghallgassa;
 - d) ha és amennyiben a bírósági határozat összeegyeztethetetlen a leszármazásra vonatkozó valamely későbbi bírósági határozattal, amelyet abban a tagállamban hoztak, ahol az elismerést kérik;
 - e) ha és amennyiben a bírósági határozat összeegyeztethetetlen a leszármazásra vonatkozó, valamely másik tagállamban hozott későbbi bírósági határozattal, feltéve, hogy a későbbi bírósági határozat megfelel az elismerés feltételeinek abban a tagállamban, amelyben az elismerést kérik.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásakor a bíróságoknak és a tagállamok egyéb illetékes hatóságainak tiszteletben kell tartaniuk a Chartában rögzített alapvető

jogokat és elveket, különösen a Chartának a megkülönböztetésmentességhez való jogról szóló 21. cikkét.

- (3) A leszármazással kapcsolatos bírósági határozat elismerése megtagadható, ha annak meghozatala során nem biztosítottak lehetőséget a gyermek számára a véleménye kinyilvánítására, kivéve, ha ez ellentétes a gyermek érdekével. 18 éven aluli gyermek esetén ezt a rendelkezést akkor kell alkalmazni, ha a gyermek a 15. cikkel összhangban képes önálló véleményt formálni.

2. SZAKASZ

Az elismerés megtagadására irányuló eljárás

32. cikk

Az elismerés megtagadása iránti kérelem

- (1) Az elismerés megtagadása iránti kérelem benyújtására vonatkozó eljárásra – amennyiben ez a rendelet nem szabályozza – annak a tagállamnak a joga irányadó, amelyben az elismerés megtagadása iránti eljárást megindították.
- (2) A leszármazással kapcsolatos ügyekben hozott bírósági határozat elismerését meg kell tagadni, ha megállapítást nyer az elismerés megtagadásának a 31. cikkben említett okai közül valamelyik fennállása.
- (3) A Bizottsággal a 71. cikk alapján közölt bíróság illetékességét annak a tagállamnak a joga alapján kell meghatározni, amelyben az elismerés megtagadása iránti eljárást megindították.
- (4) A kérelmezőnek be kell nyújtania a bírósághoz a bírósági határozat egy példányát és – adott esetben és lehetőség szerint – a 29. cikk szerint kiállított megfelelő tanúsítványt.
- (5) A bíróság szükség esetén előírhatja a kérelmező számára, hogy nyújtsa be a 29. cikk alapján kiállított tanúsítvány szabadon kitölthető rovataiban szereplő lefordítható tartalom fordítását vagy átiratát.
- (6) Ha a bíróság a bírósági határozat fordítása vagy átirata nélkül nem tud eljárni, felhívhatja a kérelmezőt, hogy nyújtsa be annak fordítását vagy átiratát.
- (7) A bíróság eltekinthet a (4) bekezdésben említett dokumentumok benyújtásától, ha:
- a) azok már a birtokában vannak; vagy
 - b) úgy ítéli meg, hogy indokolatlan lenne a kérelmezőt azok benyújtására kötelezni.
- (8) A más tagállamban hozott bírósági határozat elismerésének megtagadását kérő félnek nem kell postai címmel rendelkeznie abban a tagállamban, amelyben az elismerés megtagadása iránti eljárást megindították. Az említett fél számára csak akkor lehet előírni, hogy meghatalmazott képviselővel rendelkezzen abban a tagállamban,

amelyben az elismerés megtagadása iránti eljárást megindították, ha a az elismerés megtagadása iránti eljárás megindításának helye szerinti tagállam joga a felek állampolgárságától függetlenül kötelezővé teszi képviselő alkalmazását.

33. cikk

Megtámadás vagy fellebbezés

- (1) Az elismerés megtagadása iránti kérelemről szóló bírósági határozatot bármelyik fél kifogásolhatja, és bármelyik fél fellebbezést nyújthat be a határozat ellen.
- (2) A kifogást vagy a fellebbezést ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelyet a tagállamok a 71. cikk alapján a Bizottság számára megjelöltek mint olyan bíróságot, amelyhez a kifogás vagy a fellebbezés benyújtható.

34. cikk

További megtámadás vagy fellebbezés

A kifogás vagy a fellebbezés tárgyában hozott bírósági határozat csak akkor vitatható kifogás vagy fellebbezés útján, ha az érintett tagállam a 71. cikk szerint bejelentette a Bizottság számára azokat a bíróságokat, amelyekhez bármely további kifogást vagy fellebbezést intézni kell.

3. SZAKASZ

Kötelező joghatással rendelkező közokiratok

35. cikk

Hatálya

Ez a szakaszt azokra a leszármazást megállapító közokiratokra kell alkalmazni:

- a) amelyek hivatalos kiállítására vagy nyilvántartásba vételére a II. fejezet alapján joghatósággal rendelkező tagállamban került sor; valamint
- b) amelyek kötelező joghatással rendelkeznek abban a tagállamban, amelyben hivatalosan kiállították vagy nyilvántartásba vették őket.

36. cikk

Közokiratok elismerése

A leszármazást megállapító, az eredeti tagállamban kötelező joghatással rendelkező közokiratokat többi tagállamban elismerik, anélkül, hogy e célból bármilyen külön eljárás szükséges lenne. E szakasz eltérő rendelkezése hiányában e fejezet 1. és 2. szakasza megfelelően alkalmazandó.

37. cikk

Tanúsítás

- (1) Az eredeti tagállamnak a 71. cikk szerint a Bizottságnak bejelentett illetékes hatósága a fél kérelmére a II. mellékletben foglalt formanyomtatvány felhasználásával tanúsítványt állít ki a leszármazást megállapító kötelező joghatással bíró közokiratról.
- (2) A tanúsítványt csak akkor lehet kiállítani, ha az alábbi feltételek teljesülnek:
 - a) az a tagállam, amely felhatalmazta az adott hatóságot vagy egyéb szervet arra, hogy a leszármazást megállapító közokiratot az alaki követelményeknek megfelelően kiállítsa vagy nyilvántartásba vegye, a II. fejezet értelmében joghatósággal rendelkezett; valamint
 - b) a közokirat az adott tagállamban kötelező joghatással bír.
- (3) A tanúsítványt a közokirat nyelvén kell kiállítani. A tanúsítvány a fél kérelmére az Európai Unió intézményeinek bármely más hivatalos nyelvén is kiállítható. Ez nem kötelezi a tanúsítványt kiállító illetékes hatóságot arra, hogy gondoskodjon a szabadon kitölthető rovatokban szereplő lefordítható tartalom fordításáról vagy átírásáról.
- (4) A tanúsítványnak tartalmaznia kell egy nyilatkozatot, amely tájékoztatja az uniós polgárokat és azok családtagjait arról, hogy a tanúsítvány nem érinti a gyermek uniós jogból eredő jogait, és hogy e jogok gyakorlása céljából a szülő-gyermek kapcsolat bármilyen módon igazolható.
- (5) Ha a tanúsítvány kiállítására nem került sor, a közokirat a többi tagállamban nem ismerhető el.

38. cikk

A tanúsítvány kijavítása és visszavonása

- (1) Az eredeti tagállamnak a Bizottsághoz a 71. cikk szerint bejelentett illetékes hatósága kérelemre köteles kijavítani a tanúsítványt, illetve hivatalból kijavíthatja azt, ha valamilyen lényeges hiba vagy kihagyás miatt a közokirat és a tanúsítvány között ellentmondás van.
- (2) Az e cikk (1) bekezdésében említett illetékes hatóság kérelemre vagy hivatalból köteles visszavonni a tanúsítványt, ha azt a 37. cikkben megállapított követelményeket figyelembe véve jogellenesen bocsátották ki.
- (3) A tanúsítvány kijavítására vagy visszavonására irányuló eljárásra – ideértve a fellebbezést is – az eredeti tagállam joga az irányadó.

39. cikk

Az elismerés megtagadásának okai

- (1) A leszármazást megállapító kötelező joghatással bíró közokirat elismerését meg kell tagadni:
- a) ha az elismerés – a gyermek érdekeit figyelembe véve – nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, amelyben az elismerést kérik;
 - b) bármely személy kérelmére, aki azt állítja, hogy a közokirat sérti a gyermek tekintetében fennálló apaságát vagy anyaságát, ha a közokirat hivatalos kiállítására vagy nyilvántartásba vételére az érintett személy részvétele nélkül került sor;
 - c) ha és amennyiben a közokirat összeegyeztethetetlen a leszármazásra vonatkozó valamely későbbi bírósági határozattal, illetve a leszármazást megállapító, későbbi kötelező erejű közokirattal, amelyet abban a tagállamban hoztak, illetve abban a tagállamban állítottak ki vagy vettek nyilvántartásba, amelyben az elismerést kérik;
 - d) ha és amennyiben a közokirat összeegyeztethetetlen a leszármazásra vonatkozó valamely későbbi bírósági határozattal, illetve a leszármazást megállapító, későbbi kötelező erejű közokirattal, amelyet egy másik tagállamban hoztak, illetve egy másik tagállamban állítottak ki vagy vettek nyilvántartásba, feltéve, hogy a későbbi bírósági határozat vagy közokirat megfelel az elismerés feltételeinek abban a tagállamban, amelyben az elismerést kérik.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásakor a bíróságoknak és a tagállamok egyéb illetékes hatóságainak tiszteletben kell tartaniuk a Chartában rögzített alapvető jogokat és elveket, különösen a Chartának a megkülönböztetésmentességhez való jogról szóló 21. cikkét.
- (3) A leszármazást megállapító, kötelező joghatással bíró közokirat elismerése megtagadható, ha a közokirat hivatalos kiállítása, illetve nyilvántartásba vétele során nem biztosítottak lehetőséget a gyermek számára a véleménye kinyilvánítására. 18 éven aluli gyermek esetén ezt a rendelkezést akkor kell alkalmazni, ha a gyermek képes önálló véleményt formálni.

4. SZAKASZ

Egyéb rendelkezések

40. cikk

Az eredetileg eljáró bíróság joghatóságának felülvizsgálatára vonatkozó tilalom

Nem vizsgálható felül az eredeti tagállam azon bíróságának joghatósága, amely a leszármazást megállapította. A 31. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett, közrendre vonatkozó vizsgálat nem alkalmazható a 6–9. cikkben megállapított joghatósági szabályokra.

41. cikk

Az érdemi felülvizsgálat kizártsága

Semmilyen körülmények között nem képezhetik érdemi felülvizsgálat tárgyát a más tagállamban hozott, leszármazást megállapító bírósági határozatok, vagy az eredeti tagállamban kibocsátott, a leszármazást megállapító, kötelező joghatással bíró közokiratok

42. cikk

Költségek

Ezt a fejezetet az e rendelet szerinti eljárásokhoz kapcsolódó költségek és kiadások összegének meghatározására is alkalmazni kell.

43. cikk

Jogi segítségnyújtás

- (1) Az a kérelmező, aki az eredeti tagállamban teljes vagy részleges jogi segítségnyújtásban vagy költségmentességben részesült, a 25. cikk (1) bekezdésében és a 32. cikkben rögzített rendelkezéseknek megfelelően jogosult az eljárás megindításának helye szerinti tagállam jogában meghatározott legkedvezőbb jogi segítségnyújtásra és legszélesebb körű költségmentességre.
- (2) Az a kérelmező, aki az eredeti tagállamban a 71. cikk szerint a Bizottságnak bejelentett valamely közigazgatási hatóság előtt költségmentességben részesült, e cikk (1) bekezdésével összhangban a 25. cikk (1) bekezdésében és a 32. cikkben meghatározott eljárások során is jogosult jogi segítségnyújtásra. E célból az érintett félnek be kell mutatnia az eredeti tagállam illetékes hatóságának arról szóló nyilatkozatát, hogy a fél megfelel a teljes vagy részleges jogi segítségnyújtás vagy költségmentesség megadásához szükséges pénzügyi feltételeknek.

V. FEJEZET

KÖTELEZŐ JOGHATÁSSAL NEM RENDELKEZŐ KÖZOKIRATOK

44. cikk

Hatály

Ez a fejezet az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem bíró, de e tagállamban bizonyító erővel rendelkező közokiratokra vonatkozik.

45. cikk

A közokiratok elfogadása

- (1) Az a közokirat, amely az eredeti tagállamban nem rendelkezik kötelező joghatással, egy másik tagállamban ugyanolyan – vagy az eredetihez a lehető leghasonlóbb – bizonyító erővel rendelkezik, mint az eredeti tagállamban, feltéve, hogy ez nem nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, amelyben a közokiratot bemutatják.
- (2) Az (1) bekezdésben említett közrendi elv alkalmazásakor a bíróságoknak és a tagállamok egyéb illetékes hatóságainak tiszteletben kell tartaniuk a Chartában rögzített alapvető jogokat és elveket, különösen a Chartának a megkülönböztetésmentességhez való jogról szóló 21. cikkét.
- (3) Az a személy, aki ilyen közokiratot egy másik tagállamban kíván felhasználni, kérelmezheti a közokiratot az eredeti tagállamban hivatalosan kiállító vagy nyilvántartó hatóságnál, hogy töltsse ki a III. mellékletben található formanyomtatványt, ismertetve, hogy a közokirat az eredeti tagállamban milyen bizonyító erővel rendelkezik.
- (4) A tanúsítványnak tartalmaznia kell egy nyilatkozatot, amely tájékoztatja az uniós polgárokat és azok családtagjait arról, hogy a tanúsítvány nem érinti a gyermek uniós jogból eredő jogait, és hogy e jogok gyakorlása céljából a szülő-gyermek kapcsolat bármilyen módon igazolható.
- (5) A közokirat hitelessége kizárólag az eredeti tagállam bíróságai előtti eljárás útján támadható meg, és arról az említett tagállam joga alapján kell dönten. A megtámadott közokirat más tagállamban mindaddig nem rendelkezik bizonyító erővel, amíg az illetékes bíróság előtt a kifogás elbírálása folyamatban van.
- (6) A közokiratban foglalt jogcselekményekkel vagy jogviszonyokkal kapcsolatban kizárólag az e rendelet alapján joghatósággal rendelkező bíróságok előtt emelhető kifogás, és arról a III. fejezet szerint alkalmazandó jog alapján kell dönten. A megtámadott közokirat a vitatott kérdést illetően az eredeti tagállamtól eltérő tagállamban mindaddig nem rendelkezik bizonyító erővel, amíg az illetékes bíróság előtt folyamatban van a kifogás elbírálása.

- (7) Ha egy tagállami bíróság előtt folyamatban lévő eljárás eredménye valamely közokiratban foglalt jogcselekményre vagy jogviszonyra vonatkozó előkérdés eldöntésétől függ, az említett bíróság joghatósággal rendelkezik e kérdés eldöntésére.

VI. FEJEZET

AZ EURÓPAI LESZÁRMAZÁSI IGAZOLÁS

46. cikk

Az európai leszármazási igazolás bevezetése

- (1) Ez a rendelet létrehozza az európai leszármazási igazolást (a továbbiakban: az igazolás), amelyet egy másik tagállamban történő felhasználás céljából állítanak ki, és amely az 53. cikkben felsorolt joghatóságokkal bír.
- (2) Az igazolás használata nem kötelező.
- (3) Az igazolás nem lép a tagállamokban hasonló célokra használt belföldi okiratok helyébe. A másik tagállamban történő felhasználás céljából már kibocsátott igazolás azonban abban a tagállamban is az 53. cikkben felsorolt joghatóságokkal bír, amelynek hatóságai azt e fejezettel összhangban kiállították.

47. cikk

Az igazolás rendeltetése

Az igazolás azon gyermek vagy törvényes képviselő általi használatra szolgál, akinek egy másik tagállamban kell a gyermek leszármazási jogállására hivatkoznia.

48. cikk

Az igazolás kibocsátására vonatkozó hatáskör

- (1) Az igazolást abban a tagállamban kell kibocsátani, amelyben a leszármazást megállapították, és amelynek a 4. cikk (4) bekezdésében meghatározott bíróságai a 6., a 7. vagy a 9. cikk alapján joghatósággal rendelkeznek.
- (2) Az (1) bekezdésben említett tagállamnak a Bizottsággal a 71. cikk szerint közölt kiállító hatósága a következő:
- a) a 4. cikk (4) bekezdésében meghatározott bíróság; vagy
 - b) más olyan hatóság, amely a nemzeti jog szerint hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a leszármazással kapcsolatos ügyekben eljárjon.

Az igazolás kérelmezése

- (1) Az igazolást a gyermek (a továbbiakban: a kérelmező) vagy adott esetben a törvényes képviselő kérelmére kell kibocsátani.
- (2) A kérelem benyújtásához a kérelmező a IV. mellékletben meghatározott formanyomtatványt használhatja.
- (3) A kérelemnek tartalmaznia kell az alábbiakban felsorolt adatokat, amennyiben ezek az információk ismertek a kérelmező előtt, és amennyiben azok szükségesek ahhoz, hogy a kiállító hatóság igazolni tudja a kérelmező által igazolni kívánt elemeket, továbbá – az 50. cikk (2) bekezdésének sérelme nélkül – a kérelemhez csatolni kell minden releváns dokumentum eredeti példányát vagy a hitelesség megállapítására vonatkozó feltételeknek megfelelő másolatát:
 - a) a kérelmező adatai: családi név (nevek) (adott esetben a születéskori családi név vagy nevek), utónév (utónevek), nem, születési idő és hely, állampolgárság (ha ismert), személyi azonosító szám (adott esetben), lakcím;
 - b) adott esetben a kérelmező törvényes képviselőjének adatai: családi név (nevek) (adott esetben a születéskori családi név vagy nevek), utónév (utónevek), lakcím és képviselői jogosultság;
 - c) mindkét szülő adatai: családi név (nevek) (adott esetben a születéskori családi név vagy nevek), utónév (utónevek), születési idő és hely, állampolgárság, személyi azonosító szám (adott esetben), lakcím;
 - d) az a hely és tagállam, ahol a gyermek leszármazását bejegyezték;
 - e) azok az elemek, amelyekre a kérelmező a leszármazást alapítja; ezekhez mellékelni kell a leszármazást megállapító, kötelező joghatással rendelkező dokumentum(ok) eredeti példányát vagy másolatát, vagy a leszármazást alátámasztó bizonyítékokat;
 - f) a leszármazást megállapító tagállami bíróság, a leszármazást megállapító, kötelező joghatással rendelkező közokiratot kiállító illetékes hatóság vagy az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel bíró közokiratot kiállító illetékes hatóság elérhetőségei;
 - g) arról szóló nyilatkozat, hogy a kérelmező legjobb tudomása szerint az igazolandó elemekkel kapcsolatban nincs folyamatban jogvita;
 - h) minden egyéb olyan információ, amelyet a kérelmező az igazolás kiállítása szempontjából hasznosnak tart.

A kérelem vizsgálata

- (1) A kérelem kézhezvételét követően a kiállító hatóság ellenőrzi a kérelmező által benyújtott információkat, nyilatkozatokat, dokumentumokat és egyéb bizonyítékokat. amennyiben azt az irányadó nemzeti jog előírja vagy engedélyezi, a kiállító hatóság hivatalból folytatja le az ellenőrzéshez szükséges vizsgálatokat, vagy felhívja a kérelmezőt a hatóság által szükségesnek tartott további bizonyítékok benyújtására.
- (2) Ha a kérelmező nem tudja bemutatni a releváns dokumentumok olyan másolatait, amelyek megfelelnek a hitelesség megállapításához szükséges feltételeknek, a kiállító hatóság dönthet úgy, hogy a bizonyítékok egyéb formáit is elfogadja.
- (3) Ha a kiállító hatóság nemzeti joga úgy rendelkezik, és az ott meghatározott feltételekkel a kiállító hatóság előírhatja, hogy a nyilatkozatokat eskü alatt vagy az esküt helyettesítő ünnepélyes nyilatkozat formájában kell megtenni.
- (4) E cikk alkalmazása során a tagállamok illetékes hatóságai kérelemre megküldik egy másik tagállam kiállító hatóságának a nyilvántartásaikban, különösen az anyakönyvi, a személyi és a népesség-nyilvántartásban, valamint a kérelmezőre vonatkozó leszármazás szempontjából fontos tényeket rögzítő egyéb nyilvántartásokban szereplő információkat, amennyiben az adott illetékes hatóság a nemzeti jog alapján jogosult ezeket az információkat egy másik nemzeti hatóság rendelkezésére bocsátani.

51. cikk

Az igazolás kibocsátása

- (1) A kiállító hatóság az e fejezetben meghatározott eljárásnak megfelelően haladéktalanul kiállítja az igazolást, ha a leszármazás megállapítására alkalmazandó jog alapján az igazolandó elemek megállapítást nyertek. Ehhez az V. mellékletben szereplő formanyomtatványt kell használnia.

A kiállító hatóság különösen abban az esetben nem állítja ki az igazolást, ha:

- a) az igazolandó elemeket vitatják; vagy
 - b) az igazolás nem lenne összhangban valamely, ugyanazon elemekre vonatkozó bírósági határozattal.
- (2) Az igazolás kiállításáért fizetendő díj nem lehet magasabb, mint a kérelmezőre vonatkozó leszármazást igazoló, a nemzeti jog szerinti igazolás kiállításáért fizetendő díj.

52. cikk

Az igazolás tartalma

Az igazolás az adott esetnek megfelelően a következő információkat tartalmazza:

- a) a tagállam kiállító hatóságának neve, címe és elérhetőségei;

- b) ha ettől eltérők, a leszármazást megállapító tagállami bíróság, a leszármazást megállapító kötelező erejű közokiratot kiállító illetékes hatóság vagy az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel bíró közokiratot kiállító illetékes hatóság neve, címe és elérhetőségei;
- c) az ügyirat száma;
- d) a kiállítás helye és ideje;
- e) az a helység és tagállam, ahol a gyermekekre vonatkozó leszármazást bejegyezték;
- f) a kérelmező adatai: családi név (nevek) (adott esetben a születéskori családi név vagy nevek), utónév (utónevek), nem, születési idő és hely, állampolgárság (ha ismert), személyi azonosító szám (adott esetben), lakcím;
- g) adott esetben a kérelmező törvényes képviselőjének adatai: családi név (nevek) (adott esetben a születéskori családi név vagy nevek), utónév (utónevek), lakcím és képviselői minőség;
- h) mindkét szülő adatai: családi név (nevek) (adott esetben a születéskori családi név vagy nevek), utónév (utónevek), születési idő és hely, állampolgárság, személyi azonosító szám (adott esetben), lakcím;
- i) azok az elemek, amelyekre a kiállító hatóság az igazolás kiállítására való hatáskörét alapítja;
- j) a leszármazás megállapítására alkalmazandó jog, valamint azok az elemek, amelyek alapján e jogot meghatározták;
- k) az uniós polgárokat és azok családtagjait arról tájékoztató nyilatkozat, hogy az igazolás nem érinti a gyermek uniós jogból eredő jogait, és hogy e jogok gyakorlása céljából a szülő-gyermek kapcsolat bármilyen módon igazolható;
- l) aláírás és/vagy a kiállító hatóság pecsétje.

53. cikk

Az igazolás joghatásai

- (1) Az igazolás külön eljárás lefolytatása nélkül valamennyi tagállamban joghatással bír.
- (2) Vélelmezni kell, hogy az igazolás hitelesen bizonyítja a leszármazás megállapítására alkalmazandó jog alapján meghatározott elemeket. Az igazolásban egy adott szülő vagy szülők gyermekeként megnevezett személyről vélelmezni kell, hogy az igazolásban említett jogállással rendelkezik.
- (3) Az igazolás olyan okirat, amely – a 3. cikk (2) bekezdése i) pontjának sérelme nélkül – a leszármazás releváns tagállami nyilvántartásba történő bejegyzése céljából érvényes okiratnak tekintendő.

54. cikk

Az igazolás hiteles másolatai

- (1) Az igazolás eredeti példányát a kiállító hatóság megőrzi, és egy vagy több hitelesített másolatot ad ki a kérelmező vagy a törvényes képviselő részére.
- (2) A kiállító hatóság az 55. cikk (3) bekezdése és az 57. cikk (2) bekezdésének alkalmazása céljából jegyzéket vezet azokról a személyekről, akik számára az (1) bekezdés szerinti hiteles másolatot állított ki.

55. cikk

Az igazolás kijavítása, módosítása vagy visszavonása

- (1) Elírás esetén a kiállító hatóság a jogos érdekét igazoló bármely személy kérelmére vagy hivatalból kijavítja az igazolást.
- (2) A kiállító hatóság a jogos érdekét igazoló bármely személy kérelmére vagy – ha a nemzeti jog ezt lehetővé teszi – hivatalból módosítja vagy visszavonja az igazolást, ha megállapítást nyer, hogy az igazolás vagy az abban szereplő egyes elemek nem helytállóak.
- (3) A kiállító hatóság az igazolás kijavításáról, módosításáról vagy visszavonásáról haladéktalanul értesít minden olyan személyt, akinek az 54. cikk (1) bekezdése szerint hiteles másolatot állított ki az igazolásról.

56. cikk

Jogorvoslati eljárások

- (1) A kiállító hatóság által az 51. cikk alapján hozott határozatok ellen az igazolás kiállítását kérelmező személy vagy a törvényes képviselő jogorvoslat iránti kérelmet nyújthat be.

A kiállító hatóság által az 55. cikk és az 57. cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján hozott határozatok ellen bármely, jogos érdekét igazoló személy jogorvoslat iránti kérelmet nyújthat be.

A jogorvoslat iránti kérelmet a kiállító hatóság tagállamában található bírósághoz kell benyújtani e tagállam jogával összhangban.

- (2) Ha az (1) bekezdés szerinti jogorvoslati eljárás eredményeképpen megállapítást nyer, hogy a kiállított igazolás nem helytálló, az illetékes bíróság kijavítja, módosítja vagy visszavonja az igazolást, vagy gondoskodik arról, hogy azt a kiállító hatóság kijavítsa, módosítsa vagy visszavonja.

Ha az (1) bekezdés szerinti jogorvoslati eljárás eredményeképpen megállapítást nyer, hogy az igazolás kibocsátásának megtagadása nem volt indokolt, az illetékes bíróság

kiállítja az igazolást, vagy gondoskodik arról, hogy a kiállító hatóság újra megvizsgálja az ügyet, és új határozatot hozzon.

57. cikk

Az igazolás joghatásainak felfüggesztése

- (1) Az igazolás joghatásait felfüggesztheti:
 - a) a kiállító hatóság, a jogos érdekét igazoló bármely személy kérelmére, az igazolás 55. cikk szerinti módosításáig vagy visszavonásáig; vagy
 - b) a bíróság, a kiállító hatóság által hozott határozat elleni jogorvoslatra az 56. cikk szerint jogosult bármely személy kérelmére, a jogorvoslati eljárás lezárulásáig.
- (2) A kiállító hatóság vagy adott esetben a bíróság az igazolás joghatásainak felfüggesztéséről haladéktalanul értesít minden olyan személyt, akinek számára az 54. cikk (1) bekezdése szerint hiteles másolatot állított ki az igazolásról.

Az igazolás joghatásai felfüggesztésének ideje alatt az igazolásról további hiteles másolatok nem állíthatók ki.

VII. FEJEZET

DIGITÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

58. cikk

Az európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül folytatott kommunikáció

- (1) A természetes személyek vagy jogi képviselőik és a tagállami bíróságok vagy más illetékes hatóságok közötti elektronikus kommunikáció céljából [a digitalizációról szóló rendelet] 4. cikke szerint az európai igazságügyi portálon létrehozott európai elektronikus hozzáférési pont használható az alábbiak vonatkozásában:
 - a) a leszármazásról szóló bírósági határozat vagy közokirat elismerésének a megtagadására vonatkozó indok hiányát megállapító határozat meghozatalára irányuló eljárások, valamint a leszármazásról szóló bírósági határozat vagy közokirat elismerésének a megtagadására irányuló eljárások;
 - b) az európai leszármazási igazolás kiállítására, kijavítására, módosítására, visszavonására és felfüggesztésére irányuló eljárások, valamint az igazoláshoz kapcsolódó jogorvoslati eljárások.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti elektronikus kommunikációra [a digitalizációról szóló rendelet] 4. cikkének (3) bekezdését, 5. cikkének (2) és (3) bekezdését, 6. cikkét, 9. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint 10. cikke alkalmazandó.

59. cikk

Végrehajtási jogi aktusok Bizottság általi elfogadása

- (1) Az 58. cikk (1) bekezdése szerinti elektronikus kommunikáció céljából a Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el, amelyekben meghatározza a következőket:
 - a) az elektronikus úton történő kommunikáció módszereit meghatározó műszaki leírás;
 - b) a kommunikációs protokollok műszaki leírásai;
 - c) az információbiztonsággal kapcsolatos célkitűzések, valamint az információk kezelésére és közlésére vonatkozó információbiztonsági minimumszabályok és a kiberbiztonság magas szintjének érvényesülését biztosító technikai intézkedések;
 - d) a decentralizált informatikai rendszer elérhetőségével kapcsolatos minimumcélok és a rendszeren keresztül történő elektronikus kommunikációra vonatkozó kapcsolódó műszaki követelmények.
- (2) Az e cikk (1) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktusokat a 62. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.
- (3) Az (1) bekezdésben említett végrehajtási jogi aktusokat [*e rendelet hatálybalépésétől számított 2 éven*]-ig kell elfogadni.

60. cikk

Referenciaalkalmazási szoftver

- (1) A Bizottság feladata annak a referenciaalkalmazási szoftvernek a létrehozása, karbantartása és fejlesztése, amelyet a tagállamok saját döntésük alapján a nemzeti informatikai rendszerük helyett háttérrendszerként alkalmazhatnak. A referenciaalkalmazási szoftver létrehozását, karbantartását és fejlesztését az Unió általános költségvetéséből kell finanszírozni.
- (2) A Bizottság díjmentesen biztosítja, tartja karban és támogatja a referenciaalkalmazási szoftvert.

61. cikk

A decentralizált informatikai rendszerhez, az európai elektronikus hozzáférési ponthoz és a nemzeti informatikai portálokhoz kapcsolódó költségek

- (1) Minden tagállam maga viseli a decentralizált informatikai rendszer saját területén található hozzáférési pontjainak telepítésével, üzemeltetésével és karbantartásával kapcsolatos költségeket.
- (2) Minden tagállam maga viseli a nemzeti informatikai rendszereinek létrehozásával és abból a célból történő módosításával kapcsolatos költségeket, hogy azokat

interoperábilissá tegye a hozzáférési pontokkal, valamint viseli e rendszerek igazgatásának, üzemeltetésének és karbantartásának a költségeit.

- (3) A tagállamok a releváns uniós pénzügyi programok keretében támogatást igényelhetnek az (1) és a (2) bekezdésben említett tevékenységek támogatására.
- (4) Az 58. cikk (1) bekezdése szerinti, az európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül történő elektronikus kommunikációra vonatkozó támogatás nyújtásával kapcsolatos valamennyi költséget a Bizottság viseli.

62. cikk

Bizottsági eljárás

- (1) A Bizottság munkáját egy bizottság támogatja. Ez a bizottság a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁶ szerinti bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikke alkalmazandó.

VIII. FEJEZET

FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUSOK

63. cikk

Hatáskör-átruházás

A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 64. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az I–V. melléklet módosítására vonatkozóan, az említett mellékletek naprakésszé tétele vagy technikai módosítása céljából.

64. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.
- (2) A Bizottságnak a 63. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása [*e rendelet hatálybalépésének időpontja*]-tól/-től határozatlan időre szól.

³⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (3) A Tanács bármikor visszavonhatja a 63. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
- (5) Ha a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogad el, erről haladéktalanul értesíti a Tanácsot.
- (6) A 63. cikk értelmében elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. A Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.
- (7) Az Európai Parlament tájékoztatást kap a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok Bizottság általi elfogadásáról, az azokkal szemben megfogalmazott kifogásokról és a felhatalmazás Tanács általi visszavonásáról.

IX. FEJEZET

ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

65. cikk

Felülhitelesítés és más hasonló alaki követelmények

E rendelettel összefüggésben nincs szükség felülhitelesítésre vagy más hasonló alakszerűsége.

66. cikk

Kapcsolat a meglévő nemzetközi egyezményekkel

- (1) Ez a rendelet nem érinti azokat a nemzetközi egyezményeket, amelyeknek e rendelet elfogadásakor egy vagy több tagállam a részes fele, és amelyek az e rendelet által szabályozott kérdésekre vonatkozó rendelkezéseket tartalmaznak.
- (2) Azonban az e rendelet által szabályozott kérdések vonatkozásában ez a rendelet elsőbbséget élvez a kizárólag két vagy több tagállam között létrejött egyezményekkel szemben.

- (3) Ez a rendelet nem érinti a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló 1993. május 29-i hágai egyezményt.
- (4) Ez a rendelet nem érinti a Személyi Állapot Nemzetközi Bizottsága által elfogadott 16., 33. és 34. sz. egyezményt.

67. cikk

Az egyezmények jegyzéke

- (1) A tagállamok legkésőbb *[hat hónappal e rendelet alkalmazásának kezdőnapja előtt]*-ig értesítik a Bizottságot a 66. cikk (1) bekezdésében említett egyezményekről. Ha a tagállamok ezen időpontot követően felmondják valamelyik említett egyezményt, arról értesítik a Bizottságot.
- (2) A Bizottság az (1) bekezdésben említett értesítések kézhezvételétől számított hat hónapon belül közzéteszi az európai igazságügyi portálon:
 - a) az (1) bekezdésben említett egyezmények jegyzékét;
 - b) az (1) bekezdésben említett egyezmények felmondását.

68. cikk

Adatvédelem

- (1) Az e rendelet alkalmazásához szükséges személyes adatokat a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok a leszármazás határokon átnyúló helyzetekben történő megállapítása és a leszármazás elismerése céljából, a leszármazás II. fejezet szerinti megállapításával összefüggésben, valamint a 29., a 37. és a 45. cikk szerinti tanúsítványok kiállítása, az 51. cikk szerinti európai leszármazási igazolás kiállítása, a leszármazás elismerésére vonatkozó dokumentumok 26. cikk szerinti bemutatása, a leszármazás elismerésének a megtagadására vonatkozó indok hiányát megállapító 25. cikk szerinti határozat beszerzése, illetve a leszármazás elismerésének elutasítása iránti, 32. cikk szerinti kérelem céljából kezelik.
- (2) A személyes adatok e rendelet alapján kizárólag az (1) bekezdésben meghatározott konkrét célokhoz szükséges mértékben kezelhetők, ez azonban nem érinti az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 89. cikke szerinti, a közérdekű archiválás céljából végzett további adatkezelést.
- (3) E rendelet alkalmazásában a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontja szerinti adatkezelőnek minősülnek.
- (4) Az e rendelet alkalmazásához szükséges személyes adatokat a Bizottság a természetes személyek és jogi képviselőik, valamint a tagállami bíróságok és más illetékes hatóságok által a decentralizált informatikai rendszer keretében működő

európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül folytatott elektronikus kommunikációval kapcsolatban kezeli.

- (5) A személyes adatok e rendelet alapján kizárólag a (4) bekezdésben meghatározott konkrét célokhoz szükséges mértékben kezelhetők.
- (6) E rendelet alkalmazásában a Bizottság az uniós adatvédelmi rendelet 3. cikkének 8. pontja szerinti adatkezelőnek minősül.

69. cikk

Átmeneti rendelkezések

- (1) Ez a rendelet azokra a jogi eljárásokra és közokiratokra alkalmazandó, amelyek megindítására, illetve hivatalos kiállítására vagy nyilvántartásba vételére *[e rendelet alkalmazásának kezdőnapja]*-án/-én vagy azt követően került sor.
- (2) Ha a leszármazást valamelyik, a III. fejezet alapján alkalmazandónak kijelölt joggal összhangban egy olyan tagállamban állapították meg, amelynek a bíróságai a II. fejezet alapján joghatósággal rendelkeztek, a tagállamok az (1) bekezdésben foglaltak ellenére kötelesek elismerni a következőket:
 - a) a leszármazást egy másik tagállamban megállapító azon bírósági határozatokat, amelyek meghozatalára *[e rendelet alkalmazásának kezdőnapja]* előtt indult jogi eljárásban került sor; valamint
 - b) azokat a leszármazást megállapító, az eredeti tagállamban kötelező joghatással rendelkező közokiratokat, amelyek hivatalos kiállítására vagy nyilvántartásba vételére *[e rendelet alkalmazásának kezdőnapja]* előtt került sor.

Az e bekezdésben említett bírósági határozatokra és közokiratokra a IV. fejezet alkalmazandó.

- (3) A tagállamok az (1) bekezdésben foglaltak ellenére kötelesek elfogadni azokat a közokiratokat, amelyek az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkeznek, azonban ott bizonyító erővel bírnak, feltéve, hogy ez nem nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, amelyben a közokirat elfogadását kérik.

Az e bekezdésben említett közokiratokra az V. fejezet alkalmazandó.

70. cikk

Felülvizsgálat

- (1) *[E rendelet alkalmazásának kezdőnapjától számított 5 év]-ig* a Bizottság a tagállamok által szolgáltatott információk alapján jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak e rendelet alkalmazásáról, amelyben többek között a felmerült gyakorlati problémákat értékeli. A jelentéshez szükség esetén jogalkotási javaslatot mellékel.

- (2) A tagállamok kérésre átadják a Bizottságnak a rendelet működésének és alkalmazásának értékelése szempontjából releváns, rendelkezésükre álló információkat, különösen az alábbiakról:
- a) a 32. cikk értelmében a bírósági határozat vagy a leszármazást megállapító, az eredeti tagállamban kötelező joghatással bíró közokirat elismerésének megtagadására irányuló kérelmek száma, valamint azon esetek száma, amelyekben az elismerés megtagadásának helyt adtak;
 - b) a 33. és a 34. cikk alapján benyújtott jogorvoslati kérelmek száma;
 - c) az eredeti tagállamban kötelező joghatással nem rendelkező, azonban ott bizonyító erővel bíró közokirat tartalmát kifogásoló kérelmek száma, valamint azon esetek száma, amelyekben a közokirat kifogásolása sikeres volt;
 - d) a kibocsátott európai leszármazási igazolások száma; valamint
 - e) az e rendelet 61. cikkének (2) bekezdése alapján felmerült költségek.

71. cikk

A Bizottságnak megküldendő tájékoztatás

- (1) A tagállamok közlik a Bizottsággal az alábbiakat:
- a) a 4. cikk 6. pontjában említett, a leszármazásra vonatkozó közokiratok kiállítására vagy nyilvántartásba vételére jogosult hatóságok;
 - b) a 29., 37. és 45. cikk szerinti tanúsítványok kiállítására, valamint a tanúsítványok 38. cikk szerinti kijavítására illetékes bíróságok és hatóságok;
 - c) a 25. cikkel összhangban annak megállapítására illetékes bíróságok, hogy nem állnak fenn az elismerés megtagadásának az okai, a 32. cikkel összhangban az elismerés megtagadása iránti kérelmek elbírálására illetékes bíróságok, valamint az elismerés megtagadása tárgyában hozott határozatok ellen a 33. és 34. cikkel összhangban benyújtott fellebbezések elbírálására illetékes bíróságok; valamint
 - d) az európai leszármazási igazolás 51. cikk szerinti kibocsátására, valamint az 56. cikk szerinti jogorvoslati eljárások lefolytatására illetékes bíróságok és hatóságok.
- (2) A tagállamok az (1) bekezdésben említett információkat *[e rendelet hatálybalépésétől számított 6 hónap]-ig* közlik a Bizottsággal.
- (3) A tagállamok az (1) bekezdésben említett információkban bekövetkező valamennyi változásról értesítik a Bizottságot.
- (4) A Bizottság az (1) bekezdésben említett információkat a megfelelő eszközök útján, többek között az európai igazságügyi portálon keresztül nyilvánosan is hozzáférhetővé teszi.

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet [e *rendelet* a hatálybalépésének napját követő 18 hónapos időszakot követő hónap első napja]-tól/-től alkalmazandó.

A 71. cikk azonban [e rendelet hatálybalépésének napja]-tól/-től alkalmazandó.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező, és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*